

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİM VE KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**İSLAM KARŞITI SİYASİ PARTİLER VE SEÇMEN
PROFİLİ: ALMANYA VE FRANSA KARŞILAŞTIRMASI**

SÜMEYYE NUR DEMİRKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman:
DR. ÖĞR. ÜYESİ BELGİN UÇAR KOCAOĞLU**

KONYA-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Sümeyye Nur DEMİRKAYA
	Numarası	168104011009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	İslam Karşıtı Siyasi Partiler ve Seçmen Profili: Almanya ve Fransa Karşılaştırması

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı

Sümeyye Nur Demirkaya

İmzası

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Sümeyye Nur DEMİRKAYA
	Numarası	168104011009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Belpin UÇAR KOCACIĞI
	Tezin Adı	İslam Karşıtı Siyasi Partiler ve Seçmen Profili: Almanya ve Fransa Karşılaştırması

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan ^{İslam Karşıtı Siyasi Partiler} ve ^{ve Seçmen Profili: Almanya ve Fransa Karşılaştırması} başlıklı bu çalışma ^{20.06.2019} tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Prof. Dr.	Önder KUTLU	
2	Prof. Dr.	Hacer Tuğba ERBAĞLI	
3	Dr. Öğretim Üyesi (Danışman)	Belpin UÇAR KOCACIĞI	

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	SÜMEYYE NUR DEMİRKAYA
	Numarası	168104011009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ
	Program	YÜKSEK LİSANS
	Tez Danışmanı	DR. ÖĞR. ÜYESİ BELGİN UÇAR KOCAOĞLU
	Tezin Adı	İSLAM KARŞITI SİYASİ PARTİLER VE SEÇMEN PROFİLİ: ALMANYA VE FRANSA KARŞILAŞTIRMASI

Son yıllarda İslamofobinin Avrupa ülkelerinde siyasi hayatta da etkili olduğu görülmektedir. İslamofobi kavramı bir ön yargı olarak nitelendirilmesine rağmen aslında yeniden üretilmiş bir “öteki”, bir düşman konumunu doldurmaktadır. Tarihsel olarak köklü bir geçmişe sahip olmasının yanısıra İslamofobi olgusu, zaman zaman yeniden diriltilmekte ve bir araç olarak kullanılmaktadır. Özellikle Avrupa’ da aşırı sağ partiler, son yıllarda İslam karşıtlığı içeren söylemler ve politikalar üretmektedir. Bu argüman ile birlikte taraftar sayısını arttırmak istemektedir. Almanya ve Fransa, Avrupa ülkeleri arasında islamofobi örneklerinin en fazla görüldüğü ülkelerdendir. Ayrıca bu iki ülkenin son yıllardaki seçim sonuçlarına baktığımızda görmekteyiz ki İslamofobik söylemler ve politikalar üreten aşırı sağ partiler oylarını arttırmaktadır. Almanya’ da 2013 yılında kurulan “Almanya için Alternatif Parti (AfD)” ve Fransa’ nın köklü bir partisi olan aşırı sağ partisi “Ulusal Birleşme (RN)”, bu partilerin en önemli örnekleridir. Bu çalışmada göçmen karşıtlığını daha çok Müslümanlara yönelterek İslamofobik söylemler ve politikalara sahip olan AfD ve RN partileri ve onların seçmen profilleri karşılaştırmalı olarak incelenmektedir.

	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	
---	--	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	SÜMEYYE NUR DEMİRKAYA
	Student Number	168104011009
	Department	POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION
	Study Programme	MASTER'S DEGREE (M.A.)
	Supervisor	ASST. PROF. BELGİN UÇAR KOCAOĞLU
	Title of the Thesis/Dissertation	ANTI-ISLAM POLITICAL PARTIES AND PROFILE OF VOTER: THE COMPARISON OF GERMANY AND FRANCE

In recent years, it seems that Islamophobia has an influence on political life in European countries. Although the Notion “Islamophobia” is characterized as a prejudgement in fact it supply the place of “the other” and an enemy produced again. As well as Islamophobia has an original background historically, it is sometimes revived and used as a means. Especially, in recent years in Europe far right parties prduce anti-islamic statements and politics. And they want to increase their supporters thanks to this argument. Germany and France are between the European countries where the exander of Islomophobia are mostly seen. However, when we review the recent election results of these countries, we see that the countries which projudice islomophobic statements increase their votes. In Germany founded in 2013 AfD and France’s historical far right party are the most important examples of these parties. In this study, AfD and RN parties, evolving their statement the target from anti-immigration to anti-islam, and their policies and their voter profiles are examined comparatively.

İÇİNDEKİLER

Şekiller Listesi	v
Kısaltmalar Listesi	vi
Önsöz	vii
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Fobi	6
1.2. İslamofobi	7
1.2.1.İslamofobi / İslam Karşıtlığı Gerçekte Nedir?	9
1.2.2. İslamofobinin Nedenleri	11
1.2.2.1.Kültürel Nedenler.....	11
1.2.2.2.Siyasi Nedenler	13
1.2.2.3. Ekonomik Nedenler	13
1.2.3. İslamofobinin Tarihsel Seyri.....	14
1.2.3.1. İslamiyetin Doğuşu ve Batı ile İslamın Tanışması	15
1.2.3.2. Martin Luther'in İslam Hakkındaki Söylemleri	16
1.2. 3.3. 11 Eylül Olayları ve Medeniyetler Çatışması Tezi.....	17
1.2.4. İslamofobi' yi Besleyen Unsurlar	19
1.2.4.1. Medya	19
1.2.4. 2. Edebiyat	20
1.2.4.3 Aşırı Sağ Partilerin Siyaseti	21
1.3. Irkçılık.....	22
1.4. AntiSemitizm	23
1.5. Eurabia	24
1.6. Aşırı Sağ	25

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA' DA YÜKSELEN İSLAM KARŞITI PARTİ AfD VE SEÇMEN PROFİLİ

2.1. Almanya' da İslamofobi Söylemi	27
2.2. Almanya'da İslam Karşıtı Sosyal ve Siyasal Hareketlerin Yükselişi.....	29
2.2.1. Pegida Hareketi	30
2.2.2. Mülteci Krizi Sonrası Aşırı Sağın Yükselişi.....	32
2.3. Almanya için Alternatif Parti (AfD).....	35
2.3.1.AfD'nin Kökeni ve Doğuşu	35
2.3.2 AfD' nin Politikaları ve İslam Karşıtlığı.....	37
2.3.3. 2017 Bundestag Seçimleri ve AfD' nin Yükselişi	41
2.4. AfD' nin Seçmen Profili	43
2.4.1. Yaş Faktörü Açısından AfD Seçmeni	43
2.4.2. Cinsiyet Faktörü Açısından AfD Seçmeni.....	45
2.4.3. Eğitim Düzeyi ve Meslek Grubu Açısından AfD Seçmeni	46
2.4.4. Azınlık Gruplar Açısından AfD Seçmeni	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FRANSADAKİ İSLAM KARŞITI ULUSAL CEPHE (ULUSAL BİRLEŞME)
PARTİSİ VE SEÇMEN PROFİLİ

3.1. Fransa’ da İslamofobi Söylemi	50
3.2. Fransa’ da İslam Karşiti Sosyal ve Siyasal Hareketlerin Yükselişi	52
3.2.1. Fransa da Aşırı Sağ Yükselişi	54
3.2.2. Fransa’ daki Müslüman Görünürlüğü Problemi	56
3.3. Fransız Ulusal Cephe (Ulusal Birleşme) Partisi	57
3.3.1. Ulusal Cephe (FN) ’nin Tarihsel Arka Planı	57
3.3.2. Marine Le Pen Liderliğinde Ulusal Cephe Partisinin Politikaları ve İslam Karşıtlığı	59
3.3.3. 2014 Yerel Seçimlerinde Ulusal Cephe Partisi(FN).....	63
3.3.4. 2015 Seçimlerinde Ulusal Cephe Partisi(FN)	64
3.3.5. 2017 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Ulusal Cephe Partisi(FN)	65
3.4. Ulusal Cephe (FN) ’ nin Seçmen Profili	66
3.4.1. Yaş Faktörü Açısından Ulusal Cephe’ nin Seçmen Profili	66
3.4.2. Cinsiyet Faktörü Açısından Ulusal Cephe’ nin Seçmen Profili	67
3.4.3. Eğitim Durumu Açısından Ulusal Cephe’ nin Seçmen Profili	68
3.4.4. Meslek Dağılımı Açısından Ulusal Cephe’ nin Seçmen Profili	69
3.4.5. Azınlık Grupları Açısından Ulusal Cephe’ nin Seçmen Profili	70

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AfD VE RN (FN) PARTİSİNİN VE SEÇMEN PROFİLLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

4.1. Fransa ve Almanya’ da Aşırı Sağ Yükselişinin Karşılaştırılması.....	72
4.2. AfD ve RN (FN) Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar	76
4.2.1. AfD ve RN (FN) ’ nin Ortak Noktaları	77
4.2.2. AfD ve RN (FN) ’ nin Farklı Noktaları	82
4.3. AfD ve RN (FN) Seçmen Profiline Karşılaştırılması.....	84
SONUÇ	90
Kaynakça	95
Özgeçmiş.....	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 Almanya Federal Meclisinde Partilere Göre Koltuk Dağılımı	42
Şekil 2.1 Almanya için Alternatif Parti' nin Seçmen Yaş Grafiği	44
Şekil 3.1 Almanya için Alternatif Partinin Seçmen Cinsiyet Grafiği.....	45
Şekil 4. Almanya için Alternatif Parti' nin Seçmen Eğitim Düzeyi	46
Şekil 5.1 Almanya İçin Alternatif Parti' nin Seçmen Meslek Dağılımı	47
Şekil 6.1. Almanya'daki Seçmenin Etnik Köken Grafiği.....	48

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AfD	Almanya için Alternatif Parti
BM	Birleşmiş Milletler
CDU	Hristiyan Demokrat Birlik
CFCM	Fransa Müslüman Konseyi
CSU	Hristiyan Sosyal Birlik
FN	Front National (Ulusal Cephe)
FDP	Hür Demokratik Parti
SPD	Sosyal Demokrat Parti
MNR	National Republican Movement (Ulusal Cumhuriyetçi Hareketi)
RN	Rassemblement National (Ulusal Birleşme)
UNCHR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
SETA	Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırma Vakfı
LİNKE	Sol Parti
GRÜNE	Yeşil Parti

ÖNSÖZ

İslamofobi, kavram olarak nitelendirilenin ötesinde daha grift bir meselenin baş rolünü oluşturmaktadır. Son yıllarda Avrupa’ da yaşayan milyonlarca Müslümanın maruz kaldığı islam karşıtlığına dönüşen islamofobik olayların sayısında artış yaşanmakta, İslam karşıtlığı’ nın sosyal alanda olduğu kadar siyasi arenada da açıkça bir argüman olarak kullanılır hale gelmiş durumdadır. Avrupa’ da yükselen ırkçılık ve aşırı sağın daha fazla desteklenmesine neden olmakta , yabancı düşmanlığının hedefinde daha çok Müslümanlar yer almaktadır. Her ne şekilde olursa olsun yapılan negatif ayrımcılık ve şiddet vakaları insan hakları açısından kabul edilemez bir durumdur. Bu çalışmada islamofobinin zaman içinde karşılık bulmuş hali olan islam karşıtlığı temelinden hareketle Müslüman nüfusun yüksek oranda yer aldığı Almanya ve Fransa’ daki islam karşıtlığı üzerinden politikalar ve söylemler üreten iki siyasi parti ve bu partilerin seçmen profilleri incelenmiştir.

Bu tez çalışmamda değerli fikir ve yol göstericilikleri ile katkıda bulunan kıymetli hocalarım Şaban Tanıyıcı ve danışman hocam Belgin Uçar Kocaoğlu’ ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca bu süreçte en büyük destekçim olan annem Meryem Demirkaya başta olmak üzere aileme maddi ve manevi desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Sümeyye Nur Demirkaya

GİRİŞ

Tarihsel varlığı oldukça eskilere dayansa da 11 Eylül 2001 ikiz kule saldırıları olarak literatüre geçen vaka sonrası, İslamofobinin özellikle batı Avrupa ülkelerinde adeta yeniden dirilişi söz konusudur. İslamofobinin yıllar içerisinde sosyal ve siyasal yaşamdaki misyonunu, İslam karşıtlığına doğru ilerlettiğini söylemek yanlış bir ifade olmayacaktır.

İkinci Dünya Savaşından sonraki dönem, iki kutuplu bir soğuk savaş dönemine sahne olmuştur. Bilindiği üzere bu iki kutup, Amerika ve Avrupa müttefikliği ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler tarafından oluşmaktadır. Bu iki kutuplu düzen, uluslararası bir önem teşkil etmekteydi. Çünkü, bu iki çok güçlü grup tüm dünyanın dengesini birden bire değiştirebilecek nitelikte gücü barındırmaktaydı. 1980-90 'lı yıllara gelindiğinde Berlin Duvarı' nın yıkılması, Komünizm ideolojisinin önemini yitirmesi ve Neo-liberal politikaların yükselişe geçmesi ile birlikte Soğuk Savaş da önemini kaybetmiştir. Ancak her koşulda Avrupalılar için, var olan düzen devam etmeliydi. Huntington' ın "Medeniyetler Çatışması" tezine göre, yenedünya düzenini şekillendirecek olan güç artık medeniyet kimliği olacaktır. Buna göre; ideoloji temelinde ittifaklar kurmak ve destek sağlayabilmek imkânı gitgide azaldıkça hükümetler ve gruplar, sürekli artan bir şekilde ortak din ve ortak medeniyet kimliğine müracaat etmek suretiyle destek sağlamaya teşebbüs edeceklerdir (Huntington,2017: 30).

Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Mihail Gorbaçov' un başdanışmanlarından Georgia Arbatov, 1987 yılında Amerikalılara şu uyarıda bulunmuştur: "Sizin için gerçekten korkunç bir şey yapıyoruz, sizi bir düşmandan mahrum bırakıyoruz." Bu dikkat çekici ifadeler, Avrupa ve Amerika' nın kendi birliğini sağlamak, mevcut düzenlerini korumak adına bir düşmana ihtiyaç duyduklarını işaret etmektedir. Ünlü Amerikan siyaset bilimci Huntington bu tezi destekleyici ifadeler kullanmaktadır. Ona göre; bir dış düşman olmadığında gerçekten bireysel çıkarlar ulusal birliği gölgede bırakmaktadır (Huntington, 2004: 260-261). Komünizmin çökmesi ve soğuk

savaşın bitmesinin ardından yaşanan süreç Huntington'ın bu tezini doğrular niteliktedir. Bu bağlamda Sovyetler Birliğinin yıkılması soğuk savaşın sona ermesi ardından 11 Eylül saldırılarının yaşanması, yeni "öteki"nin ortaya çıkartıldığı sürecin ana hatlarını oluşturmaktadır. 11 Eylül 2001 tarihinde yaşanan İkiz Kule saldırılarından sonra İslamofobi olgusunun büyük bir yükseliş yaşadığı ortadadır. O günden sonra gerek medyada gerek siyasi arenada gerek Avrupa ülkelerinin sokaklarında, halkın zihin yapısında ve davranışlarında; "Müslümanlar terörist ve İslam dini ise terörizm yandaşı bir din" olarak yer almaktadır. Bunun sonucunda birçok nefret suçu işlenmekte, özellikle Avrupa ülkelerinde yaşayan Müslüman halka karşı ön yargı ile yaklaşılmaktadır. Ancak İslamofobinin kökeni daha eski yıllara dayanmaktadır. Örneğin; çalışmanın esas öznelerinden birincisi olarak seçilen Almanya'nın siyasi tarihinde, Müslüman görünürlüğü konusuna bakıldığında ilk olarak İkinci Dünya savaşı sonrasında işçi göçleri ile birlikte artan Müslüman nüfustan söz edilebilir. Çünkü başlangıçta Almanların hoş karşıladığı göçmenler sonraki on yıllarda ülkede yaşanan problemlerin nedeni olma konusunda hedef haline gelmişlerdir. Zaten Nazi döneminden karanlık bir ırkçı geçmişe sahip olan Almanya'da son yıllarda yeniden dirilen bir aşırı sağ akımının varlığı dikkat çeken bir gündem maddesidir. Bu bağlamda artan islamofobik vakalar ve göçmen karşıtlığı ile aşırı sağ partilerin yükselişi arasında karşılıklı bir ilişki olduğu aşırı sağ partilerin söylemleri ve politikaları incelendiğinde açıkça anlaşılmaktadır. Aynı şekilde Fransa siyasetinde de Almanya'daki aşırı sağ yükseliş trendi yaşanmaktadır. Fransa'nın Müslümanlar ile yakından ilişki kurması Fransa'nın Cezayir'i sömürge haline getirdiği döneme kadar eskilere götürülmektedir. Günümüze gelindiğinde Amerikan Pew Araştırma Merkezi'nin araştırmasına göre Fransa'nın en fazla Müslüman nüfusa (5 milyon) sahip olan Avrupa ülkesi olduğu ifade edilmektedir (<http://gocvakfi.org/>, 2018).

Almanya ve Fransa islamofobinin faal örneklerinin son yıllarda artış gösterdiği önemli iki Avrupa Birliği ülkesidir. Aynı zamanda bu iki ülke 2010'lu yılların başından bu yana Avrupa'da yükselen ulus bilincinin etkisi ile popülerlik kazanan aşırı sağ partilerin başarıları ile siyasal gündemin birer dikkat çeken parçası haline gelmişlerdir. Milliyetçilik konusunda adeta bir şuur kalkışmasının gerçekleştiği Almanya ve Fransa'da, dünya siyasetinde yaşanan birtakım olayların

etkisini bu ülkelere de sirayet ettirmesi ile yükselen aşırı sağ parti Almanya için Alternatif Parti ve Fransa Ulusal Birleşme Partisi(Eski adıyla Ulusal Cephe) konu açısından önemli iki ögedir. Çünkü son yıllardaki seçim sonuçlarında bu iki partinin aldıkları oy oranları geçmiş yıllardaki seçimler ile kıyaslandığında islam ve göçmen karşıtlığı bağlamında yapılan politikaların oy kazanmada işe yaradığını daha net bir şekilde görülmesini sağlamaktadır. AfD ve RN (FN) milliyetçilik, muhafazakârlık, çokkültürlülük karşıtlığı gibi aşırı sağ ideolojinin doğası gereği sahip olduğu ilkeleri benimsemiş olan aşırı sağın iki önemli partisidir. Bu iki partinin temsilcilerinin söylemlerinde ve parti programlarında, ırkçılığa ve yabancı karşıtlığına dayanan birbirine benzer politikaları son yıllarda başarılı olmalarındaki önemli olguları oluşturmaktadır. Milliyetçilik temelli ideolojinin bir getirisi olarak kendinden olmayanı istememe, hor görme muamelesinin özellikle Müslüman kesime daha fazla uygulanmakta olduğu son yıllarda hazırlanan “Avrupa’ da İslamofobi” konulu raporlardaki verilerden anlaşılmaktadır. Sadece Avrupa’ da değil dünya geneline bakıldığında bu olgunun siyasal ve toplumsal hayatta yer bulduğu da ayrıca endişe verici bir meseledir. 15 Mart 2019 tarihinde Yeni Zelanda’ da Cuma namazı vaktinde Müslümanların ibadet ettiği sırada bir camiye düzenlenen acımasız saldırı, yaşanan islamofobik olayların en güncel örneğidir. Bu durum göstermektedir ki islamofobi konusu maalesef güncelliğini korumaya devam etmektedir.

Avrupa ülkelerinde islamofobik olayların ve söylemlerin sosyal alanda artış gösterdiği gibi aşırı sağ partilerin yükselişi ile birlikte siyasi alana da sirayet ettiği görülmektedir. Fransa, Almanya, İngiltere, Danimarka, Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde yükselen aşırı sağ partiler, kendinden olmayanı hor görme durumunun Müslümanlara daha fazla yaşatılmasına ön ayak olur vaziyettedir. Medyanın da etkisi ile yayılmacı bir şekilde ilerleyen islamofobik vakaların en fazla ve sık yaşandığı iki AB ülkesi Almanya ve Fransa’ dır. Ayrıca ülke içinde yaşayan Müslüman nüfusu açısından sıralama yapıldığında ilk sıralarda bulunan iki Avrupa ülkesi Almanya ve Fransa’ dır. Bu iki ülkenin diğer önemli bir yönü; aşırı sağ kesimlerce AB üyeleri arasında İngiltere’nin Brexit çıkışını takip edecek konumda olan devletler olmaya doğru götürülüyor gibi durmasıdır. Almanya’ nın İslam ve göçmen karşıtı aşırı sağ partisi AfD ile Fransa’ daki versiyonu olan diğer parti RN temsilcilerinin

söylemlerinde en fazla başvurduğu oy kazanma aracı; ülkede yaşanan problemlerin temelini göçmenlerden, mültecilerden kaynaklandığı söylemleri ile bir birlik oluşturma çabasıdır. Bu bağlamda parti liderlerinin söylemleri toplum içinde yaşanan islamofobik saldırıların yaşanmasında bir itici güç olarak görülebilir. Bu partilerin siyasi arenada güç kazanmasında, parti temsilcilerinin söylemleri ve politikaları vasıtası ile etki alanlarına dahil edebildiği seçmen grubu büyük rolü üstlenmektedir. Bu sebeplerle çalışmada bu iki Avrupa Birliği ülkesi ele alınmış olup artan islamofobik vakaların endişe verici boyuta ulaşması hasebiyle İslam karşıtlığının siyasetteki yüzü konumunda olan Ulusal Cephe (yeni adı ile Ulusal Birleşme) ve Almanya için Alternatif Parti olmak üzere iki aşırı sağ parti ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı; Almanya için Alternatif Parti ve Ulusal Cephe (Ulusal Birleşme) Partisi' nin yükselişe geçtiği dönemdeki politikalarını ve seçmen profillerini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Mülteci Krizi sonrası en fazla göç akınının yaşandığı ülkeler sıralaması yapıldığında da Almanya ve Fransa' nın ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Sadece 2014 yılı rakamlarına bakıldığında Almanya'nın 202,815, İsveç'in 81,325, İtalya'nın 64.625, Fransa'nın 64.310, Macaristan'ın 42.775 (özellikle Ukrayna ve Rusya'dan) ve İngiltere' nin ise 31.945 iltica başvurusu aldığı görülmektedir (Kaiser ve Kaya, 2017: 415). Bu akınlar sonrasında Almanya ve Fransa başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde aşırı sağın güçlendiğini ve islamofobik vakaların arttığını göz önüne aldığımızda bu iki ülkenin çalışma için önemi ortaya çıkmaktadır. Artan islamofobik olaylar ve saldırılar ülke içinde aşırı ırkçı ve islam karşıtı tutumun yükseldiğini göstermektedir. Fransa ve Almanya' da islam karşıtlığı ve göçmen karşıtlığı üzerinden politikalarını sürdüren Almanya için Alternatif Parti ve Fransız Ulusal Birleşme(Ulusal Cephe)' nin son yıllarda seçim sonuçlarında isimlerini yukarılara taşıdığı ve taraftar sayılarını arttırdıkları görülmektedir. Bu gelişme, dünya siyasetinde dikkat çeken ve tartışılan güncel bir mesele halini almıştır. Konunun güncel ve tartışılan bir boyutta olmasının yanı sıra Almanya için Alternatif Parti ve Fransız Ulusal Birleşme Partisinin seçmen profili ve İslam karşıtlığı konusu özelinde literatürde bir çalışma bulunmaması çalışmayı önemli kılan başka bir unsurdur.

Çalışmanın ilk bölümünde İslamofobinin kavramsal çerçevesi ele alındıktan sonra İslamofobinin aslında sadece bir “fobi” olmadığı yönüne dikkat çekilerek bu olgunun nedenleri, tarihsel arka planı, islamofobiyi besleyen unsurlar/araçlar ve konu ile ilişkili olan diğer önemli kavramlar ele alınıp açıklanmaktadır. İkinci bölümde, çalışmanın önemli öznelere birincisini oluşturan Almanya için Alternatif Parti’ nin İslam karşıtlığı ile ilgili tarihsel arka planı ve Alman siyasetindeki serüveni konu bağlamında ele alınmakta ve incelenmektedir. Bunun yanı sıra çalışmanın ana problemini oluşturan seçmen profili; sosyo-demografik ve kültürel faktörlere göre ayrıntılı bir şekilde araştırılarak ulaşılan veriler doğrultusunda ortaya konmuştur. Üçüncü bölümde çalışmanın ikinci önemli öznesi olan Fransa’ nın 2018 yılında ismi “Ulusal Birleşme (Rassemblement National)” olarak değiştirilen “Ulusal Cephe(Front National)” Partisi ele alınmaktadır. RN/FN’ nin İslam karşıtlığı temelli politika ve söylemlerinden hareketle, Fransa iç siyasetindeki serüveni kronolojik olarak açıklanmaktadır. Fransız İslam karşıtı parti olan Ulusal Birleşme (RN)’ nin seçmen profili; sosyo-demografik ve kültürel açıdan incelenerek ulaşılan veriler ışığında seçmen profili ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışma, seçimlerle ilgili Fransa ve Almanya’daki araştırma merkezleri tarafından yapılan kamuoyu araştırma sonuçlarından, iki ülkenin seçim ile ilgili çalışmaları yürüten resmi kurumların (Federal İstatistik Dairesi vs.) resmi web sitelerinin yanı sıra, Almanya ve Fransa’ nın bakanlık resmi web sitelerinden elde edilen veriler ışığında yürütülmüştür. Bunlara ilaveten, parti programları ve bu partilerin temsilcilerinin söylemleri ile diğer ikincil kaynaklar olan çeşitli makale ve kitaplardan yararlanılmıştır. Dördüncü bölümde araştırmamız sonucu ulaştığımız verilerin sentezi yapılarak Almanya ve Fransa’ nın islam ve göçmen karşıtı partilerinden AfD (Almanya İçin Alternatif Parti) ile RN (Ulusal Birleşme) arasında ve bu iki partinin seçmen profilleri arasında karşılaştırmalı bir analiz sunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Fobi

“Fransızca fobi (*phobie*), ‘patolojik korku’ sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Eski Yunanca ‘*phobos*’ yani ‘korku’ sözcüğünden türetilmiştir. Bu sözcük Eski Yunanca ‘*phobéō*’ yani ‘korkmak, korkutmak’ fiili ile aynı etimolojik kökenden gelmektedir. Yunanca fiil Hint Avrupa Anadilinde yazılı örneği bulunmayan ‘kaçmak’ biçiminden evrilmiştir” (<https://www.etimolojiturkce.com>). Fobi, aynı zamanda Yunan mitolojisinde “*dehşet tanrısı*” manasına gelen bir ifadedir.

Sözlüğe bakıldığında ise fobi; belli bir nesneden, durumdan veya etkinlikten kaynaklanan ve fobiye sahip olan kişilerin de yaşadıkları psikolojik durumun mantık dışı olduğunu bilmesine rağmen vazgeçemediği korkuları olarak karşımıza çıkmaktadır. Fobi normal bir insanın korkmayacağı durum, obje veya eylemden aşırı bir şekilde korkma ve kaçınma davranışında bulunmaktır (Karslı, 2013: 76).

Karslı (Karslı, 2013: 77), insanın yaşamaktan rahatsızlık duymasına rağmen kurtulmakta güçlük çektiği fobi kavramını bir sınıflandırmaya tabi tutmuştur. Ona göre bu sınıflandırma şu şekilde olmalıdır:

1. Belli bir objeye yönelik fobiler: Böcek, örümcek, yılan, fare gibi hayvan fobileri, şimşek, sel fobisi şeklinde tabiat fobileri vb.

2. Belli bir duruma yönelik fobiler: Yükseklik fobisi, açık veya kapalı alan fobileri, kaza yapma fobisi vb.

3. Belli bir olguya yönelik fobiler: İslamofobi, sosyal fobi vb.

Ele alınacak olan konu Karslı’nın sınıflandırmasına göre üçüncü gruba girmektedir. İslamofobi” özellikle Avrupa ülkelerinin ve Amerika’nın İslam dinine ve Müslümanlara karşı duyduğu bir önyargı, bir “korku” olarak ifade edilmektedir.

1.2. İslamofobi

İslamofobi kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde “İslam” ve Yunanca “phobos” kelimelerinin birleşmesi ile oluşan bir kelime olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni bir olguyla veya sorunla karşılaşıldığında onun anlaşılması için öncelikle tanımlamak gerekmektedir. Birden çok tanımı yapılan islamofobi kavramının terim olarak genel kabul görmüş ifadesi, İslam’a karşı önyargı ve Müslüman azınlığa karşı gösterilen ırkçı, ötekileştirici bir tutum olarak açıklanabilir. İslamofobi dünya literatüründe yeni ortaya çıkan bir kavramdır (Sharafullina, 2015: 2).

İslamofobi kavramı küresel bir olgu ve problemi konu edinmektedir. İslamofobi ile ilk ilişkilendirilen tarihi olaylar arasında ve en bilinen İslamofobi gerekçesinin 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika’da yaşanan saldırılar olduğu düşünülmektedir. İslamofobi kavramının kullanımı bilimsel çalışmalarda görece yeni olsa da bu kavramın tarihsel süreci oldukça geniş bir zaman dilimini kapsamaktadır. Tam olarak ilk kez ne zaman, nerede ve kim tarafından, hangi amaçla ortaya çıktığı netlik kazanan bir durum olmasa da tarihteki örneklerinden birçoğu literatürde yer almaktadır. İslamofobi olgusunun tarihi kökleri İspanya’da Endülüs’ün Müslümanlar tarafından fethedilmesine kadar, yani 8. Yüzyıla kadar götürülmektedir. 11. Yüzyılda da İslam korkusu/karşıtlığı, Papa II. Urban’ın Hristiyanlık dinini perçinleyerek Hristiyanlar arası birliği sağlamak ve otoritesini korumak adına Müslümanlar ve İslam dini için düşman ve öteki algısını oluşturma çabalarının var olduğu ifade edilmektedir. Bu öteki oluşturma çabasında düşman olarak hedef alınan kesimin neden Yahudiler değil de Müslümanlar olduğu sorusu ise Yahudilerin Müslümanlar kadar güçlü bir sosyal ekonomik yapıya sahip olmadıkları için bir tehlike arz etmedikleri düşüncesi ile açıklanmaktadır (Kumar, 2016: 28-29).

Literatüre bakıldığında; islamofobi kavramı, yoğun tartışmaların ve akademik çalışmaların odağındaki bir kavram olarak popülerlik kazanmasının dönüm noktasının, İngiltere’nin önemli araştırma kuruluşlarından Runnymede Trust tarafından hazırlanan Islamophobia: A Challenge for Us All (İslamofobi: Hepimiz İçin Bir Meydan Okuma) adlı raporu olduğu ifade edilmektedir (Samur, 2017: 152).

Kavramın ilk kullanımının bu raporda olmasa da özellikle bilimsel çalışmalarda sıklıkla yer almasının önünü açtığı ifade edilmektedir. Yani İslamofobi kavramı 1997 yılından önce kullanılmış fakat bu zamandan sonra akademik alanda daha çok kullanılır hale gelmiştir. Irkçılıkla mücadele konulu Runnymede Trust Raporunda dinsel önyargıların nedenleri araştırılmakta ve Müslümanların karşılaştığı sorunlar ele alınmaktadır. Bu raporun atıfta bulunduğu üç temel fenomen şunlardır (Elahi ve Khan, 2017: 7) :

- İslam'a yönelik temelsiz düşmanlık
- Bu tür düşmanlığın haksız yere pratik sonuçları Müslüman bireylere ve topluluklara karşı ayrımcılık yapılması
- Müslümanları ana akım politikanın ve sosyal ilişkilerin dışına çıkarmak.

Müslümanlarla ilgili yürütülen tartışmalarda ve Müslümanların karşılaştığı sorunlarda İslam karşıtı bir önyargının hâkim olduğunu ifade eden rapor, bu önyargının iş ve eğitim alanında Müslümanlara yönelik ayrımcılığı, onlardan nefret edilmesini, onların medyada ve günlük yaşamda yanlış karakterize edilmesini körüklediğini dile getirmektedir (Aktaş, 2014: 38).

İslamofobi, korku duygusu ile karakterize edilen bir kavramdır. Bu sebeple, İslamofobi'nin etki yönünü anlamlandırmak için rahatsızlık, kaygı, dehşet ve öfkeli olma hali gibi korku ile ilişkili kavramlar kullanılmaktadır (Karlı, 2013: 80). Başka bir ifade ile; İslamofobi daha çok “önyargı”, “ayrımcılık”, “dışlanma”, “şiddet” gibi kavramlar çerçevesinde tanımlandığı görülmektedir. Bu kavramlara atıf yapılması ise Avrupa ve Amerika’ daki Müslümanların günlük yaşamlarında maruz kaldıkları gerçek problemlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin ön yargı ile kastedilen Avrupa ve Amerika’ daki medyanın Müslümanların yaşam biçimleri, kültür ve alışkanlıkları, gibi konulardaki sergilediği tutum işaret edilmektedir. Benzer şekilde bir diğer kavram olan “ayrımcılık” da Avrupa ve ABD’ de yaşayan Müslümanların gerek iş hayatında gerek eğitim ve sağlık hizmetleri gibi alanlarda karşı karşıya kaldıkları daha aşağı bir sınıf muamelesi ile gerçekleştirilen uygulamaları işaret etmektedir (Aktaş, 2014: 37).

Kısaca islamofobi ifadesi, genel manada “İslam korkusu”, “İslam’ı, hem din anlamında hem hayat tarzı anlamında hem toplumsal proje anlamında hem de kültürel anlamda, tamamen reddetmek” durumlarını karşılayan bir kavramdır.

1.2.1. İslamofobi / İslam Düşmanlığı Gerçekte Nedir?

İslamofobi aslında kullanım açısından yeni bir kelime olmasına rağmen eskilere dayanan bir korkuyu tanımladığını ifade etmiştik. Bu bağlamda İslamofobinin; İslamiyet’in ortaya çıkmasının ardından başlayan süreçten itibaren yaşanan birçok savaş, haclı seferleri ve soykırım gibi yollarla kendisini belli eden, dine karşı önyargılı ve hoşgörüsüz bir tutuma dayandığı ifade edilmektedir (Karşlı, 25013: 80). Ağçoban (2016: 151). İslamofobi kavramını; *“Herhangi bir gerçekliğe dayanmadığı halde İslam’dan ve Müslümanlardan çekinme, korkma ve kaçma iç güdüsü”* olarak tanımlamaktadır.

İslamofobi kavramının daha genel anlamda ‘yabancı düşmanlığını ifade eden ‘Xenophobia’ kavramının uzantısında geliştirilmiş olduğu açıktır. Buna göre eğer yabancı düşmanlığı ya da korkusu, Müslüman kökenli insanlara ve gruplara yönelik ise bu olgu pekâlâ İslamofobi olarak ifade edilebilir. Xenophobia yani yabancı düşmanlığı, Yunanca ‘xenos/yabancı’ ve ‘phobos/korku’ kelimelerinden oluşmakta ve ‘yabancı korkusu’ anlamına gelmektedir. Korku, zamanla düşmanlığı da beraberinde getirdiği için yabancı korkusu kavramının yerini ‘yabancı düşmanlığı’ kavramı almıştır (<http://www.akademikperspektif.com>, 2018).

İslamofobinin gerçek yaşamda karşılığı aslında İslam’a olan bir korkudan ziyade açıkça İslam düşmanlığıdır. Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslam düşmanlığı gibi tektipçi zihniyetin ürünü diyebileceğimiz olgular yüzyıllar öncesine dayandırılmaktadır. İslamiyet’in doğuşundan bugüne kadar devam eden fetih hareketleri sonucunda İslam dinine olan sevgi ve taraftar arttığı gibi İslam’dan İslami hareketlerden, Müslüman kesime karşı nefret besleyen grupların/toplumların da olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bunun en büyük örneği tarihe bakıldığında Haclı Seferleri olarak karşılık bulmaktadır.

Her ne kadar literatürde islamofobi yani islam korkusu olarak geçiyor olsa da tarihte olduğu gibi günümüzde de yaşanan bu olgunun etkileri İslam karşıtlığını, bazı zamanlar da İslam düşmanlığını içermektedir. Konuyu tarihsel olaylar ışığında aydınlatmakta fayda görülmektedir. Bu bağlamda Kumar' ın (2016: 27-31) gösterdiği örnekler arasında en çarpıcı olanı 7. ve 11. yüzyıllarda Avrupa' da ilerleyen Müslümanların yönetiminden memnun olan bazı gayrimüslimlerin İslam dinine yönelmiş olmalarıdır. Örneğin, Grek Kilise' si tarafından katledilen Ortodoks olmayan Hristiyanlar İslam yönetiminin daha adil olduğunu düşünerek birkaç yüzl içerisinde Müslüman olmuşlardır. Bu nedenle İslam' ın yayılmasının Hristiyan hegemonyası için bir tehdit olarak gören Haçlılar İslam' a karşı şeytani bir din olduğu yönünde algılar oluşturmuşlardır. Sonucunda da Avrupa' nın o dönemdeki tavır ve tutumu Haçlı ruhunu diriltip Müslümanların elinden İber Yarımadası başta olmak üzere kaybettikleri toprakları geri alma isteği çerçevesinde oluşturulmuştur. Yani Hristiyan üstünlüğünü yeniden inşa etme amacı ile islam karşıtlığı kullanılmıştır.

Yakın tarihte de islamofobi kavramının aslında islam karşıtlığı hatta düşmanlığı olduğu açıkça ortadadır. Huntington' ın (2004: 261) Amerikan ulusu ve kimliği hakkında kaleme almış olduğu eserde açıkça yeni bir düşman yaratma gerekliliğinden söz etmektedir. Soğuk savaşın sona ermesinin ardından Amerika' nın yeni bir “öteki” kavramı ihtiyacı tezahür etmiş ve 11 Eylül olaylarının sonrasında yeni düşman, yeni öteki olarak Müslümanlar hedef alınmıştır.

“Esposito'ya göre yakın zamana kadar Avrupa ve Amerika'da pek az kişi Müslümanların kendi aralarında yaşadıklarının farkındaydı ve Müslümanlar ne halkın gündeminde ne de genel olarak Batı'nın sosyo-politik düşüncesinde yer tutmaktaydı.” (Esposito,2003:208' den akt. Samur, 2017: 156). Bu duruma benzer başka bir durum ise Avrupa'da aileleri ile yerleşik hayat sürmekte olan Müslümanların büyük çoğunluğunun Avrupa'yı yeterince gündemlerine dahil etmemiş olmasıdır. Geldikleri ülkeler ile bağlantıları daha fazlaydı. Bunun sebebi ise Müslümanların ibadet edecekleri yerlerin ve din adamlarının finansmanını kendi devletlerinin sağlıyor olma durumu şeklinde ifade edilmektedir. Ayrıca bir başka

önemli nokta da şudur ki Müslümanların dini kimlikleri ile hareket etmelerini gerektirecek herhangi bir ciddi olaylar henüz yaşanmamıştı (Samur, 2017: 156). Bu bağlamda İslamofobinin yeniden yükselişe geçmesinde yaşanan küresel ölçekli etkisi bulunan savaş ve göçlerin Müslüman görünürlüğünün Avrupa’ da artması neden teşkil etmektedir.

İslamofobiyi kısaca “İslam’dan veya Müslümanlardan korkma” ifadesi ile tanımlamak ve bu şekilde herhangi bir yer ve zamanda gerçekleşen olaylara uyarlamak mümkün olsa da kavramın ve işlevinin daha iyi anlaşılması açısından unutulmaması gereken önemli bir nokta vardır: İslamofobi kavramını en güçlü şekilde karşılayan durum, çağdaş Avrupa ve Kuzey Amerika’da ortaya çıkan İslam karşıtlığı duygusunu tanımlarken ortaya çıkmaktadır. Yani bir nebze yeni bir kavram olan İslamofobi çoğunlukla Avrupa ile Kuzey Amerika’ya ait olarak düşünülmektedir ve oralarındaki yakın dönem siyasal ve toplumsal gelişmelerden bağımsız düşünülmesinin doğru olmadığını ifade etmek yanlış olmayacaktır (Samur, 2017: 153).

1.2.2. İslamofobinin Nedenleri

Literatürdeki yeni yeni sayılabilecek islamofobi/ İslam düşmanlığının oluşmasına zemin hazırlayan farklı nedenlerin varlığı söz konusudur. Bu nedenleri kültürel, tarihi, siyasal, ekonomik, psikolojik ve sosyal nedenler ile diğer dış yapıy etkenler olarak bir gruplandırma ile ele almak mümkündür.

1.2.2.1. Kültürel Nedenler

Toplumların birbirleri ile etkileşimleri geçmişten günümüze artarak devam eden bir süreçtir. Bu etkileşimler sonucunda da toplumların kendi kültürlerinden farklı kültürlerle tanışması hatta bir arada yaşamak durumunda olması çok kültürlülüğü meydana getirir. Batı uygarlıklarının homojen bir kültürün benimseme eğilimleri, farklı olanı yabancı görmeye, ötekileştirmeye meyilli olmasına ve kendinden olmayanı düşman olarak görmesine neden olduğu ifade edilmektedir. Uluslararası göçlerle batı ülkelerine giden kişiler yabancı düşmanlığı ve İslamofobi ile karşı karşıya kalmaktadırlar (Karslı, 2013: 82).

Geçmiş dönemlere bakıldığında Batı uygarlığının bugünkü tutumunun o zamanlarda da olduğu birkaç örnekle açıklamak gerekirse Pers ve Arap uygarlığının gördüğü muameleden bahsedilebilir. İslam dininin doğuşundan daha eski yıllarda Batı uygarlıkları Persleri ve Araplarından kendilerini üstün olarak görmüşler ve onları sosyal statü bağlamında “ikinci sınıf/ alt toplum” olarak gördükleri ifade edilmektedir. Antik Yunan ve Roma halkı komşu oldukları Asya halklarını kendilerine karşı bir tehlike olarak görmüş ve düşmanca bir ön yargı ile onları barbar ve despot olarak adlandırmışlardır.

Batı uygarlığının tektipçi zihniyetinin en büyük örneği olarak Nazi Almanyası gösterilebilir. 2. Dünya Savaşından sonra Yahudi düşmanlığının sonucunda gerçekleştirilen katliam büyük bir insanlık suçu olarak tarihe geçmiştir. Yahudi düşmanlığının yerini alan İslam düşmanlığı yine aynı zihniyetin sonucu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. İslam dünyasının Avrupa'ya hâkim olmadığı yıllarda Hristiyan dünyası Avrupa'ya hâkim olmuştur. Osmanlı imparatorluğu İslam dünyasının temsilcisi ve lider konumunda iken en güçlü dönemlerinde yapmadığı sömürgeciliği Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Avrupa'ya tekrar yükselişe geçerek bir rövanş olarak gerçekleştirmek istemiştir. Çünkü Osmanlı'nın (İslam'ın) Avrupa'da egemen güç olarak kalması İslam dünyasına karşı Avrupalının bilinçaltında Türk ve Müslüman korkusu ve düşmanlığının yerleşmesine sebep olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasıyla sömürgeci Avrupa devletleri rövanşçı zihniyetle bazı Müslüman topraklarını işgal etmiştir. Ortadoğu ve Afrika'daki Müslüman ülkelere yapılan işgal, sömürgeleştirme, asimile etme, katliam gibi zalimce olaylar bu durumun göstergesidir (Karslı, 2013, 82). İkinci Dünya Savaşı Körfez savaşı gibi somut savaşlardan sonra bir dünya barışı ortamı oluşturulma çabası, barış düzenini sağlama gibi amaçlar ile Birleşmiş Milletler, NATO gibi kuruluşlar oluşturulmuştur. Fakat büyük gerçek savaşlar bir nebze engellenebilse de medeniyetler arasındaki çatışma devam etmektedir.

1.2.2.2. Siyasi Nedenler

Pew Araştırma Merkezi' nin hazırladığı rapora göre bugün Batı Avrupa'daki Müslüman nüfusu 20 milyona yakın bir rakamdır ve Avrupa'ya olan göçlerle bu nüfus yıldan yıla 1.7 milyon artmaktadır (Karslı, 2013: 83). Nüfus ülkeler için hem nitelik hem de nicelik bakımından önemli bir kaynaktır. Bir ülkenin nüfusu ne kadar genç, dinamik, eğitilmiş ve donanımlıysa o ülke sosyal, askeri, ekonomik ve siyasi alanlarda her zaman birkaç adım önde olur. Bu bağlamda Avrupa ve Amerika'ya bakıldığında nüfus olarak genç nüfus azalmış ve yaşlı nüfus artmaktadır. Böyle bir ortamda dışarıdan gelen Müslüman göçleri, nüfus artış hızlarının yüksek olması Avrupa'yı İslamlaşma korkusu ile karşı karşıya getirmiştir. Eurabia yani Avrupalıların Müslümanlar karşısında azınlık durumuna düşerek egemenliğin ellerinden alınacağı düşüncesi ortaya çıkmıştır (Karslı, 2013: 83). Bu bağlamda siyasi arenada bazı politikalar İslam karşıtı olarak geliştirilmekte ve İslam düşmanlığı pompalanmaktadır. Bunu yapan partiler genel olarak aşırı sağ partilerdir. Sağ kesimin bu tür Eurabia gibi korkularla kışkırtılarak destek kazanmaya çalışmakta siyaseti de İslam düşmanlığının nedenleri arasına almaktadır.

1.2.2.3. Ekonomik Nedenler

İkinci dünya savaşından sonra işçi gücü ihtiyacını karşılamak için göç alımlarını isteyen Avrupa ülkeleri 1970'ere gelindiğinde artık bu göçleri daha seçici bir şekilde kabul etmeye başlamışlardır. Örneğin Almanya savaş sonrası dönemde ekonomisini yeniden inşa edebilmek için 1955'ten itibaren göç talep etmiş ancak ekonomi bir ivme kazanıp geliştikten sonra ülkede çıkan herhangi bir sorunda göçmenler sebep gösterilmeye başlanmıştır. Birçok göçmen 1950'lerden itibaren Almanya'ya gelmiştir. Başta ihtiyaç olarak görülen ve istenen göçmenler 1970'lere gelindiğinde toplumda karşılaşılan her sorunda suçlu konumuna düşürülmüşler, istenmemeye başlamışlardır. Almanya'nın göçmenlerle ilgili tutumlarını ve bu duruma karşı bakış açılarını yine zamanla değişen şartlar, olaylar farklılaştırmaktadır. 1980'lerden sonra yaşanan küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle insan gücüne eskisi kadar ihtiyacı kalmayan Almanya artık göçmenleri geri göndermek istemiştir. Yaşanan ekonomik krizler artan işsizlik gibi sorunlar Hristiyan nüfusun

yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve İslam düşmanlığı içeren olaylar neden olmaktadır. Avrupa'ya göç edenlerin ikinci üçüncü kuşağı daha nitelikli ve bilinçli olmaya başladıktan sonra yapılan haksızlıklara karşı bir duruş sergilemek çabasında olmuşlardır. Avrupa'nın bu durumu hoşgörü ile karşılamayıp bir tehdit olarak algılaması yine islamofobi örneklerinin sıkça yaşanıyor olmasına zemin hazırlamaktadır (Karşlı, 2013: 83).

Ekonomik nedenler arasında dünyadaki petrol rezervlerinin yüzde sekseninin Müslüman dünyasında olması da bulunmaktadır. Bu çerçevede Batı, doğunun petrol zenginliğini ele geçirmek istemekte teröre karşı savaş Müslümanlardan nefret etme yönelimleri Ortadoğu petroleri savaşına yönlendirilmiş durumdadır. Bunun en büyük örneği ise 2003' te ABD' nin Irak' a girmesi olarak gösterilebilir. Aşıkutlu, bu petrol savaşlarının uygulanmasına zemin hazırlamak için yapılan adımları şu şekilde açıklamaktadır: Batıda Müslümanlara etnik profillendirmelerin uygulanması, Müslüman milletlerin 'geri kalmışlar' olarak damgalanarak kendilerine karşı politik bir mütabakatın oluşturulması, Petrol üreten ülkelerde Müslümanlara karşı ırkçılık ve öfkenin teşvik edilmesi, İslam dini ve kültürünün karalanması (Aşıkutlu, 2009: 3).

1.2.3. İslamofobinin Tarihsel Seyri

İslamofobi kavramı görece olarak yeni olmasına rağmen aslında daha köklü bir geçmişe dayanmaktadır. İslamiyetin doğuşundan bu yana süre gelen olaylar ve durumlar islamofobinin varlığının giderek yükseldiğini göstermektedir. Tarihsel arka planı ile alakalı olarak edebiyat tarandığında en dikkat çeken dayanak Protestan ahlakın kurucusu Martin Luther'in söylemleridir. Yakın geçmişe baktığımızda ise 11 Eylül saldırıları İslamofobi kavramı için yeniden patlamaya geçiş noktasıdır. İslamofobi'nin oluşumundaki nedenler hakkında açıklayıcı bilgiler içermesinin yanı sıra, yakın tarihteki gelişimine de ışık tutan Amerikalı Siyaset Bilimci Huntington' ın Medeniyetler Çatışması Tezi de konu için önemli bir mihenk taşıdır.

1.2.3.1. İslamiyet'in Doğuşu ve Batı ile İslam'ın Tanışması

Peygamber efendimiz Hz Muhammed (s.a.v) yedinci yüzyılda İslamiyet'in öğretilerini aktarmaya başladığında ona inananlar mevcut düzendeki bozuklukları dile getirip doğruyu anlatma çabasında oldukları zaman inanmayan kesim tarafından ötekileştirilmişlerdi. Hâkim kesim onları reddetmiş ve onları sapık olarak damgalamıştı. Firestone (2010: 7-8), farklılık erdemi sebebi ile dışlandıklarını çünkü farklılığın mevcut düzeni bozmaya eğilimli olduğunu ve korkuyu arttırdığını ifade etmektedir.

İslam ve Batı dünyasının bir arada kullanılması Hz Muhammed (sav)'in Bizans İmparatorluğuna gönderdiği tebliğ mektubunda var olsa da, Endülüs Emevileri'ne kadar Müslümanların çok fazla odağında yer almamıştır. Buna binaen tarihçilerin, İslam'ın ve Avrupa ilişkisinin başlangıcı olarak Endülüs Emevi Devleti olduğu konusunda mutabık oldukları söylenebilir (Er ve Ataman, 2008: 749).

Batı düşüncesinde genel olarak, “doğu” İslam dinini ve Müslümanları çağrıştırmaktır. Batı dünyasının Geçmişten bugüne gelen Doğu'ya, İslam dinine ve Hz Muhammed (sav)'e önyargılı yaklaştığı bilinen bir gerçektir. Budizm, Hinduizm gibi İslam dışındaki orta doğu dinlerini eleştirmeyen batılılar yüzeysel ve duygusal yaklaşım bilimsel kaynaklara dahi itibar etmeyip önyargılarını sürdürmüşlerdir. İslam dinine karşı, Kur'an'ının içeriğine ve Hz Muhammed (sav)'in peygamberliğine karşı şüpheli, sorgulayıcı ve inkârcı bir üslupla yaklaşmışlardır (Karaman, 2016: 154).

Hız Peygamber (sav) Medine'ye hicret ettiklerinde, yerleşik halkın arasında yer alan Hristiyan ve Yahudi dinine mensup olan kişiler ilk yıllardan itibaren Hz Muhammed (sav)'in peygamberliğini ilan ettiğini ve son din olarak İslâm'ı tebliğ ettiğini duymuşlardı. Medine'nin etrafında Yahudiler çoğunlukta iken Hristiyanlar da kısmen Medine ve çevresinde bulunmakla beraber çoğunluğu doğu ve kuzey Arabistan bölgelerinde yaşıyorlardı. Kur'an'ın Ehl-i Kitap olarak tanımladığı bu toplumların bir kısmı, Hz. Peygamber (s.a.v) döneminde bireysel ve bazen de küçük gruplar halinde Müslüman olmuşlardır. Fakat önemli bir kesimi İslam dinini seçmemiş, hatta İslam dini hakkındaki önyargılı ve yanlış düşüncelerini

sürdürmüşlerdir. Zaman içinde doğudaki Hristiyan kesimin bu yöndeki düşünceleri batıya da yansımış, sonuç olarak Hristiyanlar tarih boyunca İslamiyet'in ve Hz Muhammed (s.a.v)'in öğretilerini reddetmişlerdir. Katolik Kilisesi İslamiyet'in doğuşundan ilk kez, Medine'ye gelen Hristiyan tüccarlar vasıtasıyla haberdar olmuştur. Kilisenin bu habere ilk tepkisi, "İslam'ın Hristiyanlıktan bir tür sapma" olduğu şeklinde olmuştur. Bu tarihten itibaren Hristiyan din adamları ve yetkilileri, Hz. Muhammed (s.a.v)'in peygamberliğine en ağır sözlerle karşı çıkmışlardır (Karaman, 2016: 159).

1.2.3.2. Martin Luther'in İslam Hakkındaki Söylemleri

Kaynaklardaki birtakım bilgilerden Kur'an'ın tercümesini okuduğu bilinen Martin Luther'in, genelde "Türlere ve "İslam'a yönelik olumsuz kanaatlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Aslında bu negatif tavır, 16. yüzyıl Avrupası'nda İslam dinine ve Müslümanlara yönelik genel bir tavidir ve Luther de bu tavrı aynı şekilde devam ettirmiştir. Bu anlamda Luther, siyasi ve konjonktürel birtakım sebeplerden dolayı biraz farklı tonlarda yapılmış görüşlere sahip olsa bile, genel anlamda İslam karşıtı/anti-islamist polemiğin içinde yer alan tarihteki pek çok şahsiyetten biri olmuştur (Canatan ve Hıdır, 2007: 147).

Luther, ilk yıllarında şu söylemleri kullanmıştır: "Türkler, Tanrı'nın falakası ve Şeytanın hizmetçisi, bunda hiç şüphe yok." Üstelik bu iddiasını Kitab-ı Mukaddes'e dayandırarak Tanrı'nın -Şeytan'ın tarafında olan- Türkleri, Hristiyanları cezalandırmak için yolladığına inanmıştır Martin Luther'in İslam ve Türkler hakkındaki söylemlerinde göze batan bir diğer tema ise, Türklerin yani Müslümanların zalim ve şehvetine düşkün insanlar olduğu iddiasıdır. 'Yalancı' olmasına rağmen nasıl olup da Hz Muhammed (s.a.v)'in kısa sürede İslam'ı geniş coğrafyalara yaydığı, diğer Ortaçağ yazarları gibi Luther'in de cevap aradığı temel sorulardan birisi olmuştur (Canveren, 2014: 156) .

Ortaçağ Avrupa'sında İslam'ın kılıçla yani şiddet ile ve çok eşlilik ve cariyelik üzerinden Arapları ikna etmiş olduğu gibi sapkın bir düşünce yer almaktadır. İslam'ı 'Muhammed'in dini' olarak tanımlayan Luther de İslam'ın neden

ilahî bir din olmadığını ispatlamak uğraşmış bu yönde çaba harcamıştır. Bu bağlamda Ortaçağ Avrupa'sında sıklıkla kullanılan şiddet, yalan ve şehvet tezlerine başvurmuştur. İslam'ın yayılmasını açıklamak için kullanılan şehvet miti; Luther'in Türklerin aile ve evlilik kurumu üzerinden insanlığa verdiği zarar tezinde yer almaktadır. Luther 'in Türklerin evlilik geleneklerinden bahsettiği yazısında Türk (Müslüman) erkeklerinin şehvetine düşkün olduğunu "Kur'an'ın erkeklere 10 ya da 20 eş alma ve boşama hakkı verdiğini, Türklerde kadınların ölçülemeyecek kadar ucuz ve aşağılık olarak görüldüğünü ve sığırlar gibi alınıp satıldığını," iddiaları da yer almaktadır (Canveren, 2014: 159). Son derece gerçeklikten uzak en kibar tabirle sapkın olarak nitelendirilebilecek bu iddialar İslam düşmanlığının köklü bir gelenek olduğunu açıkça gözler önüne sermektedir.

1.2.3.3. 11 Eylül Olayları ve Medeniyetler Çatışması Tezi

İslamofobi konusunda bir dönüm noktası olarak ilk akla gelen konulardan biri de 11 Eylül 2001 tarihinde New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'ne düzenlenen korkunç ve bir o kadar da ilginç olan saldırılardır. Saldırı hava korsanları tarafından 4 adet yolcu uçağının kaçırılması ile gerçekleştirilmiştir. İlk uçak Amerikan Hava Yolları'na aittir ve içerisindeki yolcularla birlikte yerel saatle 08:46:30'da Dünya Ticaret Merkezi Kuzey Kulesi'nin yine kuzey tarafından 94.-98. katları arasını hedef olarak çarpmıştır. 2. uçak güney tarafından çarparken üçüncü uçak Washington DC DE Pentagon'a çarpmıştır. 4. uçağın Pensilvanya' da bir kırsala düştüğü bu akıl almaz saldırıda 19 hava korsanı ile 2974 kişinin hayatını kaybettiği 24 kişinin ise kayıp olduğu açıklanmıştır (<http://www.tarihiolaylar.com>, 2018).

Saldırıyı üstlenen El Kaide adlı İslami terör örgütünün başı Usame Bin Ladin Olmuştur. Hükümet açıklamalarına göre teröristlerin kullandığı araçlardan birinde Kuran-ı Kerim bulunmuştur. Bunların sonucunda İslam' ı terörizmle bağdaştıran bir batı zihniyeti oluşturulmuş ve islamofobinin yükselişe geçtiği döneme girilmiştir. Bu olayın ardından Amerika, arkasına NATO ve Birleşik Krallığın desteğini alarak Afganistan ve Irak'ı işgal etmiştir. Kongar 11 Eylül saldırılarının arkasında yatan olayın daha derin olduğunu ifade etmektedir. Ona göre Usame Bin Ladin'i yaratan ABD nin kendisidir. Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği Afganistan'ı işgal

ettiğinde durumu engellemek için ABD böyle bir taktik geliştirmiştir (Kongar, 2016: 17).

11 Eylül saldırılarından sonraki dönemde siyasetlerin söylemlerinin daha fazla sertleşmesine neden olmuştur. Bunun yanı sıra Müslümanlara yönelik politikalarda güvenlik kontrolleri sıkılaştırılmış olması 11 Eylül sonrasında Müslümanlara karşı önyargılı bir tutuma sahip olmayan kişilerde bile bir önyargının oluşmasına sebebiyet vermiştir. Avrupa siyasetinde ideolojik ibrenin aşırı sağa doğru kaymasından sonraki yükselen aşırı sağ partiler de mevcut duruma dahil olduktan sonra İslam' dan ve Müslümanlardan rahatsız olma durumu çok hızlı bir şekilde Avrupa ülkelerinde yayılmaya başlamıştır. Çünkü aşırı sağ partiler programlarında seçmen desteğini kazanmak için açıkça İslamofobiyi bir araç olarak kullanmaktadır (Alkan, 2015: 279).

Samuel Huntington' a göre tarihin sonu milletlerarası geleneksel rekabetlerin geri dönüşü, ulus devletlerinin gerilemesi gibi fikirlerin küresel siyasetin geleceği hakkındaki tahminlerde yetersiz kaldığını düşünerek medeniyetlerin arasındaki bölünmelerin artacağını ifade etmekte ve bu çatışmanın temelini de kültürel yönlü olacağından bahsetmektedir. Medeniyetler Çatışması adını verdiği bu tezde Huntington, medeniyet kimliğinin zaman içerisinde oldukça önemli bir yere konumlanacağını söyleyerek dünyanın Batı, Konfüçyüs, Japon, İslam, Hint, Slav-Ortodoks, Latin Amerika ve Afrika medeniyetlerinin arasındaki etkileşimler çerçevesinde şekilleneceğini ileri sürmektedir (Huntington, 2017: 23-26). Ona göre, ana medeniyetler de kendi aralarında alt medeniyetlere ayrılabilirler. Örneğin, Batı medeniyeti, Avrupa, Kuzey Amerika gibi iki varyanta ayrılırken; İslam medeniyeti, Arap, Türk ve Malezya alt bölümlerine sahiptir. Buna göre Batı uygarlığı Batılı olmayan uygarlıklara karşı bir bütün olarak kendini korumalıydı. Medeniyetler çatışması tezi Batıyı monolitik bir birlik olarak kurgulamış, 11 Eylül sonrası dünyada özellikle İslam'ın Batı'ya göre ötekileştirilmesi bu monolitik birliğin daha da pekişmesini sağlamıştır (Özer, 2007: 5-6).

1.2.4. İslamofobi' yi Besleyen Unsurlar

İslam düşmanlığını, yeni bir öteki oluşturma isteğinin bir ürünü olduğunu söyleyebileceğimiz İslamofobiyi besleyen birçok unsur bulunmaktadır. Medya, aşırı sağ partilerin siyaseti, edebi metinler gibi araçlar islamofobiyi körükleme aracı olarak neredeyse bin yıl önceki bir süreçten bugüne dek kullanılagelmiştir.

1.2.4.1. Medya

Geniş kitlelere en kestirme yoldan ulaşmanın en akılcı ve etkili yolu olan medya islamofobinin en önemli araçlarından biridir. Batı medyasının Müslümanlar ve onların ülkeleri hakkındaki haber ve görüşleri iletirken takındıkları tavır son derece önyargılı ve islamofobiktir. İslamiyet'i yanlış ve sapkın bir din olarak gösterme çabasında; yalan, abartılı, çarpıtılmış haberler en sık kullandıkları araçlardır. Televizyonda yayınlanan Show programları, filmler ve çizgi filmlerde de İslam dinini ve Müslümanları olumsuz bir imaj çizerek bu düşünce aşılacaktır. Çizilmeye çalışılan imaj şiddet taraftarı, dini fanatikler, yobaz barbar, Batıya düşman bir islamdır. Bu sayede ise Batı medeniyetinin daha üstün olduğunu, hegemonyasını sürdürdüğü ülkelerin ve İslam medeniyetinin aşağı olduğunu ispatlamak istediği ifade edilebilir (Ekici, 2013: 12).

İslamofobinin literatürde kullanımı açısından bir dönüm noktası olan Müslümanlarla ilgili yürütülen tartışmalarda ve Müslümanların karşılaştığı sorunlarda İslam karşıtı bir önyargının hâkim olduğunu ifade eden Runnymede Trust tarafından hazırlanan Raporda da bu önyargının iş ve eğitim alanında Müslümanlara yönelik ayrımcılığı, onlardan nefret edilmesini, onların medyada ve günlük yaşamda yanlış karakterize edilmesini körüklediğinden bahsederek medyadaki yanlış algı oluşturulma durumuna değinmektedir (Avcı, 2017: 3).

Genel olarak medyadaki haberlerde Müslümanların terörist olduğu algısı yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Bunun bir örneği BBC'nin BBC Turkish isimli Türkçe haber portalında yer almaktadır. 19 Temmuz 2005' te yayınlanan bir haberinde "Blair Müslüman Liderlerle görüşüyor" şeklinde bir başlığın altında bir o kadar da ılımlı görünen" İngiltere Başbakanı Tony Blair, bugün ülkenin her yerinden

Müslüman Liderler ve kamu çalışanlarıyla başbakanlık binasında bir araya geldi." başlıklı bir spot yer alıyor. İlk bakışta okuyucuda uyandırdığı izlenim, İngiliz Hükümeti'nin Müslümanlara sıcak baktığı yönünde ancak haberin metnin de "terör, terörle mücadele, yasa, öfke, intihar saldırısı" kelimeleri ısrarla tekrarlanmaktadır (Çöteli, 2012: 13).

Büyük çoğunluğu Amerika'da yapılan Avrupa dâhil bütün dünyayı etkisi altına alacak şekilde dağıtımı yapılan tanınmış televizyon şovları, filmler, çizgi romanlar, karikatürler gibi çeşitli araçlar vasıtası ile terörist, hırsız, sapık vs. Müslüman algısı her zaman gündemde tutulmaya çalışılmaktadır. İslami tehdide ve Müslüman karşıtlığına dayalı devasa bir proje Birleşik Devletlerin öncülüğünde gerçekleştirilmiştir (Samur, 2017: 159).

30 Eylül 2005 tarihinde Danimarka' da Jylands-Posten adlı gazetede ve Charlie Hebdo dergisinin Hz. Muhammed (s.a.v) ve İslamiyet ile ilgili hakaret içeren karikatürlerin yayınlanması en büyük krizlere neden olmuş olaylardır.

1.2.4.2. Edebiyat

Avrupalı ilk yazarlar tarafından İslamiyet'in ilk yıllarında Müslümanlar için dinsel bir kimlikten ziyade etnik bir kimlik tanımı ön plana çıkarılıyor ve "çadıra oturanlar" anlamında "serakanlar" deniyordu. Geç Roma ve erken Ortaçağ Hıristiyanları İslam'ın ortaya çıkmasından önce bile bu kavramı "yırtıcı bir avuç pagan" anlamında Araplar için kullanmışlardı. İlk dönem Avrupalı Hıristiyan yazar ve teorisyenler yazdıkları polemik edebiyatı vasıtasıyla İslam iddialarını çürütmeyi umuyorlardı. Bu yolla İslam'ın Hıristiyan doktrini ile kıyaslanamaz, sapkın bir inanç olduğunu ispatlamayı ve Hıristiyanların İslamiyet'e girmesini engellemeyi düşünüyorlardı. Aynı zamanda İslamiyet'in orijinal değil Hıristiyanlıktan bozma olduğunu iddia ediyorlardı (Ağçoban, 2016: 152).

Avrupa'nın ve Hristiyanlığın Müslümanlara karşı en kibar tabirle düşmanca tutumunu yüzyıllar öncesinde yazılan destanlarında bile rastlamaktayız. Buna örnek olarak Hristiyan dünyasının Hz Muhammed (s.a.v) algısının temellerini atan metinler ise Yahudilerinkine oranla çok daha yaygın ve güçlüdür. Yaklaşık bin yıl

önce kaleme alınan Fransızların meşhur destanı Chanson de Roland bunlardan biridir. Destan, Fransız Kralı Charlemagne' ın, Haçlıların ülküsü haline gelmiş olan “İspanya'yı Endülüslü Müslümanların elinden kurtarıp tekrar güçlü dönemlerini yaşamayı” konu almaktadır. Keza, Dante' nin ünlü eseri İlahi Komedyası' da Hz Muhammet ile ilgili oluşturulmak istenen gerçek dışı algı İslam'a karşı duyulan nefretin bir başka göstergesidir.

1.2.4.3. Aşırı Sağ Partilerin Siyaseti

Ülkelerin siyasi tarihine baktığımızda, genelde dışlayıcı politikaya sahip olan aşırı sağ partilerin zaman zaman yükselişe geçtiği görülmektedir. Dönemsel olarak destekçilerinin bu partiye oy verme sebepleri farklılaşabilmektedir. Mesela 1930' lu yıllarda aşırı sağ partilerin politikaları ekonomik krizler üzerinden şekillenirken 21. yüzyıla baktığımızda daha çok küreselleşme sürecinden ekonomik ve sosyal açıdan olumsuz etkilenenler üzerinden politika geliştirmektedir. Özellikle uluslararası göçler ve küreselleşme ile ülkelerin sınırlarının önemini yitirmiş olması, beraberinde birtakım sorunlar meydana getirmiştir. Bu sorunlar ekonomik siyasal, hukuksal ya da dini boyutta ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda aşırı sağ partilerin yabancılara karşı ırkçı, dışlayıcı ve düşmanca tavır ve politikaları aşırı sağcı kesimlerden destek gördüğü söylenebilir.

Avrupa'daki aşırı sağ partilerin tarihsel serüveni incelendiğinde görülmektedir ki bu partilerin varlık gösterebildiği zaman dilimi daha çok 1980' li yıllardır. Her ne kadar bu güne dek tek başına yönetime gelememiş olsalar da Avusturya, İsviçre, İtalya gibi batı Avrupa ülkelerinde koalisyon ortağı olarak yönetimde yer almışlar veya dışarıdan destekte bulunmuşlardır (Öner, 2014: 166-167).

Aşırı sağ partilerin ortak siyasi çerçevesini oluşturan belli başlı hareket noktaları bulunmaktadır. Örneğin aşırı sağ partilerin hepsi milliyetçi, geleneklere bağlı, farklı etnik kökenli insanlarla bir arada yaşamak istemeyen ve bu farklılıklar üzerinden politikalar üreten, otoriter ve dışlayıcı tutuma sahiptir. Kendi ırkından

olanı üstün görüp farklı kültür ve etnik kökenlere karşı hoşgörüsüzlük bu partilerin en sık eleştirildiği yönlerinden biridir (Çakır, 2011: 17).

Avrupa’da aşırı sağın yükselişinin göstergeleri arasında aşırı sağ partilerin oy oranlarındaki artış önemli bir konuma sahiptir. Bununla birlikte aşırı sağ görüşünü benimseyen grupların söylemlerinin daha sivrilerek etkinliklerinin artması yine aşırı sağın yükseldiğini göstergeleri arasında bulunmaktadır. Örneğin; 2012 yılındaki Fransa seçim sonuçlarının ilk turunda aşırı sağ Ulusal Cephe (FN)’nin % 18 oy oranıyla üçüncü parti olması siyasette aşırı sağın etkisinin arttığını göstermektedir. Bunun benzer bir örneği Hollanda’da farklı bir olayla yaşanmıştır. İktidardaki sağ azınlık koalisyon hükümetini dışarıdan destekleyen aşırı sağ Özgürlük Partisi (PVV)’nin ekonomik önlemler üzerinde uzlaşmaya varamayınca desteğini çekmesi sonucu 23 Nisan 2012’de hükümetin düşmesi, aşırı sağın Avrupa siyasetinde artan etkisinin yansımalarıdır (Öner, 2014:164-165).

20. yüzyılın sonlarına doğru yaşanan aşırı sağın yükselişi İslam dini ve Müslümanlar için olumsuz etkiler meydana getirmiştir. Çünkü aşırı sağ ırkçı, tektipçi, yabancı düşmanlığını barındıran bir zihniyettir. Bu bağlamda islamofobik hareketlerin artması kaçınılmaz olmuştur. Artan islamofobik olaylardan zarar gören Müslümanların yaşadığı saldırılar medyada sıkça yer almaktadır. Almanya’da 1992 yılında 3 Türk’ün öldüğü Mölln ve 1993 yılında 5 Türk’ün öldüğü Solingen faciaları bu süreçteki en tipik örneklerdendir (Alkan, 2015: 278).

1.3. Irkçılık

İslamofobi kavramını tanımlarken “ırkçılık”, “yabancı düşmanlığı”, “Yahudi düşmanlığı” (anti-semitizm) kavramları ile karşılaşılmaktadır (Sharafullina, 2015: 3). Bu kavramlar anlam ilişkileri bakımından birbirine çok yakın kavramlardır. Bu nedenle aradaki farkı gözden kaçırmamak adına ayrı ayrı tanımlarına yer vermek gerekmektedir.

Bireylerin dünyaya gelirken cinsiyetini, dilini seçemediği gibi hangi ırktan olacağını da seçemez. Irk; kalıtımsal olarak gelen soy, aynı kalıtımsal özyapıdan gelen doğal topluluk olarak tanımlanabilir. Irkçılık ise bir topluluğun, bir kavmin bir

diğer insan grubuna göre farklı bir konuma yerleştirilmesi, ötekileştirilmesidir. Irkçılık, bu ötekileştirme biçimini sadece ayrı tutarak değil aynı zamanda kendi soyunu daha üstün görme anlayışıdır. Bu zihniyet biçiminde; bir ırk kendini diğer ırktan olan insanlardan yaratılış itibari ile fiziksel, entelektüel ya da ahlaki açıdan daha iyi, daha yüksek olarak konumlandırır ve bunun biyolojik bir zenginlik olduğunu savunur (Sharafullina, 2015: 3).

1.4. Anti-semitizm

Antisemitizm kavramı, 19. yüzyılın sonlarında yükselmiş bir Yahudi düşmanlığı olgusunu ifade etmektedir. Avrupa toplumlarında özellikle Yahudi karşıtı siyasi arenalarda geliştirilmiş olan antisemitizm şöyle tanımlanmaktadır: “Herhangi bir şekilde Yahudi dinini reddetmekten başka, Yahudilerden nefret etmeyi ifade eden modern bir terim olarak literatürde yer almaktadır (Yılmaz,2017:1189).

Antisemitizm kavramını ilk ortaya atan kişi bir Alman gazetecisi olan Wilhelm Marr’ dır. 1879 yılında Marr bu kavramı Yahudiler için nefret duygusu besleme eğilimini işaret etmek için kullanmıştır. Yahudilere karşı düşmanca ve önyargılı bir tutum besleme anlamına gelen antisemitizm kavramının vücut bulmuş haline Nazi Almanyası döneminde rastlanmaktadır. Literatüre Holokost olarak geçen milyonlarca yahudinin katledilmesi ırkçı nazi dönemine ait bir kara lekedir. 1933-1945 yılları arasında Adolf Hitler yönetimindeki bu rejim Yahudilere yönelik zulümler gerçekleştirmiş, çeşitli radikal uygulamalara imza atılmış ve toplama kamplarında Yahudi kökenli kadın, çocuk ayırt etmeden bir ülke nüfusu kadar insanı acımasızca yok etmişlerdir. Yahudi katliamının sebepleri arasında ise Hristiyanlara kendi ayinleri sırasında zarar verdikleri iddiası yer almaktadır. Özellikle 19. ve 20. yüzyılda Almanya, Fransa, Avustralya gibi ülkelerde günümüzdeki islamofobinin yerinde antisemitizm üzerinden siyaset yapan aşırı sağ partilerin varlığı söz konusudur(<https://encyclopedia.ushmm.org>, 2019).

Nazi döneminde, saf ırkın üstün olduğu düşünüldüğü için birtakım sert kurallar uygulanmıştır. Örneğin farklı ırka mensup olan kişilerle evlenme, toplu halde sürgünlerde toplama kampı, seçici cinsel ilişki gibi katı kurallar söz konusu

olmuştur. Nazi döneminde Yahudi ırkından olanlar ve Çingenerler katledilmiştir. Almanların da engelli olanları öldürülmüş veya kısırlaştırılmıştır. Yani Almanya' nın geçişinde vahşi boyutlara ulaşmış bir ırkçı tutumun varlığı söz konusudur (Eryücel, 2019: 2).

1.5. Eurabia

Avrupa'da yaşayan Müslümanlara yönelik çok sayıda demografik araştırmalar yapılmaktadır. Örneğin bu gün Batı Avrupa'da sayıları 17 milyonu bulan Müslüman nüfus yaşamaktadır. Bu araştırmaların yapılmasının altında göçmenleri kontrol etme arzusu yatarken bir yandan da bu veriler ışığında ideolojiler üretilmektedir. Avrupa'da nüfus artış oranlarının yüksek ve yaşlı nüfus oranlarının yüksek olmasının aksine Müslüman göçmenlerin nüfus oranları ve doğum oranları giderek artmaktadır. Müslümanların artan nüfus oranlarına ek olarak Avrupa'da Müslümanlığı seçmeye yönelik din değişikliklerinin artması da söz konusudur. Bütün bu veriler yorumlandığında Avrupa'da yaşayan Hristiyanların Müslümanlar karşısında azınlık konumuna düşeceği ve kıtanın Müslümanlaşacağı gibi korku ortaya çıkmaktadır. Bu korku Eurabia kavramı ile ifade edilmektedir. Eurabia, Avrupa'ya olan Müslüman göçleri ve Müslümanların artan doğum oranları nedeniyle birkaç nesil sonra Avrupa'da Müslümanların çoğunluğu ele geçirme ihtimali olarak adlandırılmaktadır (Derdiyok, 2014).

Avrupa'yı İslam dinine mensup toplumların ele geçireceğine inanarak bunun üzerinden oluşturulan korku olarak açıkladığımız Eurabia kavramının iyi bir örneği Bat Ye'or'un Eurabia eseri oluşturmaktadır. 2014 yılında kalem alınmış olan bu eserde Müslümanların cihat anlayışının üzerinden bir tez ortaya atarak Avrupa' yı işgal edeceklerini öne sürmektedir. Yıllardır yayılmacı politika ile hareket eden Müslüman toplumların Avrupa kimliği üzerine bilinçli bir zayıflatma politikası girişiminde olduğunu iddia edilmektedir. Bu eserin islamofobinin ufak bir nüans ile farklı olan kardeşi niteliğinde bir kavramı ele aldığı görülmektedir (Le Monde Diplomatique, Mayıs 2014' ten akt. Yardım, 2017: 227).

1.6. Aşırı Sağ

Aşırı sağ akımının geçmişi hem ideolojik hem de siyasi olarak köklü denebilecek bir zaman dilimini kapsamaktadır. 19. yüzyılın sonlarına doğru yeni türden bir radikal, aşırı milliyetçi, gerçek devrimci bir aşırı sağ ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın başına gelindiğinde aşırı sağ ideolojisinin özellikle İtalya ve Fransa’ daki toplumlara harekete geçirmiştir. Bu düşünce biçimini benimseyenler; muhafazakârlığa, komünizme ve liberalizme saldırarak onların yerine ulus miti üzerine temellendirilmiş karma bir “devrimci” ideolojinin savunuculuğunu yapmıştır (Kallis, 2015: 10). Mudde, literatürde aşırı sağ tanımının 20’ den fazla olduğunu ifade etmektedir. Bu tanımlarda aşırı sağ için birçok fark yaratan ayırıcı özelliğin varlığından söz edilmektedir. Ancak tanımların büyük çoğunluğunda müşterek paydada bulunan 5 özellik mevcuttur. Buna göre “milliyetçilik, ırkçılık, anti-demokrasi, zenofobi, güçlü devlet” ilkeleri, aşırı sağın genel görüşte kabul edilmiş ilkelerini oluşturmaktadır (Mudde, 1996: 229).

Doğası gereği dinamik olan siyasi, ekonomik ve sosyal şartların varlığı neticesinde aşırı sağ ideolojisinin tarihteki konumu da değişiklik göstermektedir. Örneğin Almanya’ da 1950’ li yıllardaki aşırı sağın güçlü konumu ile Nazi sabıkasından sonraki aşırı sağ algısı ve aşırı sağın konumunda düşüş yaşaması bu durumu özetler nitelikte bir olaydır. Aşırı sağ partilerin seçmen desteğini kazanmak amacıyla eski parti anlayışını değiştirme vadinin geçerli bir sonuç doğurmayacağı ifade edilmektedir. Bu bağlamda söylenebilir ki aşırı sağ ideolojisini benimsemiş olan siyasi partiler ve örgütler taraftar kazanmak için yaşanan güncel sorunları argüman olarak seçmekte ve bu konular üzerinden propagandalarını sürdürmektedirler. Dünya gündemini en çok meşgul eden ve teki alanı oldukça geniş olan sosyal, ekonomik ve siyasi olayların günümüzdeki en belirgin karşılığı bilindiği üzere mülteci krizi, 2008 ekonomik krizidir. Bu süreçte Avrupa’ da aşırı sağın yükseldiği dikkat çekmektedir. Ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve siyasal sorunların müsebbibi olarak göçmenler görülmekte ve aşırı sağın argümanlarının temeline göçmen ve İslam karşıtlığı oturmaktadır. Bu sebeple literatürde aşırı sağ partiler,

kimi yazarlar tarafından “göçmen karşıtı ve İslam karşıtı” partiler olarak sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır (Uzunçayır, 2014: 137).

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA' DA YÜKSELEN İSLAM KARŞITI PARTİ AFD VE SEÇMEN PROFİLİ

2.1. Almanya'da İslamofobi Söylemi

Almanya'da kendinden olmayan ırkın ötekileştirilmesi, hor görülmesi durumu Joseph Artur de Gobineu ile Houston Steward Chamberlain'in ortaya attığı bilimsel ırk kuramlarına değin götürülmektedir. Bu kurama göre; saf ırktan oluşan toplumlar ile birden fazla etnik kökeni içinde barındıran toplumlar aynı düzeyde gelişmeyeceklerdir. Yani diğer bir deyişle, herhangi bir toplumun daha hızlı gelişmesini o toplumun saf ırktan oluşması gerekliliğine dayandırmaktadırlar. Diğer ırklara karşı önyargılı yaklaşma eyleminin fitilin ateşleyen bu kuramlar Almanya'daki ırkçı geçmişin tarihsel arka planını da yansıtmaktadır (Eryücel, 2019: 1).

Almanya'da dışlayıcı tutumun ilk tanığı Yahudilerden oluşan azınlık grubu olmuştur. Almanya'da Hitler liderliğindeki nazi dönemi tam anlamıyla gerçek ırkçılığın yaşandığı zaman diliminin bir temsilidir. O dönemde benimsenen diğer bir kuram sosyal Darvenciliktir. Sosyal Darvencilığın kurallarından olan “hayatta kalmak için en güçlü olmak gereklidir” anlayışı ile hareket ederek Alman ırkını korumak için beslenme, çoğalma, barınma gibi insan doğası gereği gerekli olan unsurların sürdürülebilmesi için yaşanacak bir coğrafi alanın gerekliliği kadar gen homojenliğinin de muhafaza edilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu bağlamda Nazi Almanya'sı döneminde milyonlarca yahudiye karşı yapılan ırkçılık bazlı ötekileştirmenin, milyonlarca yahudinin katledilmesi ile sonuçlanmış olan vahşetin bu mesele hakkındaki en büyük ispat olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır (<https://encyclopedia.ushmm.org>, 2019).

Günümüze gelindiğinde ise son yıllarda tekrar yükselen bu ırkçı tutum ve halk içindeki aşırı sağcı kesimin düşmanca hislerinin daha çok Müslümanlara yönelmiş durumda olduğu görülmektedir. 21. yüzyılın başından itibaren Avrupa'da yükselen İslamofobi olgusu bu düşmanlığın temelini oluşturan en önemli unsurdur.

Ancak, son zamanlarda daha fazla tırmanışa geçen bu İslam düşmanlığının Almanya'nın sömürgeci döneminde, hatta daha önceki zaman dilimlerinde var olan bir gerçeklik olduğu bilinmektedir

Almanya'ya Müslüman kitlelerinin göç etmesi çok eskilere dayansa da asıl kitlesel göç 1960' lı yıllarda yaşanmıştır. Gelişen Alman ekonomisi, kendi nüfusu içinde işgücü ihtiyacını karşılayamayınca dışa açılmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle 60'lı yılların başında başta Türkiye, Yugoslavya ve Tunus gibi ülkelerle işçi istihdamı konusunda anlaşmalar yapılmıştır. Bu anlaşmalar çerçevesinde genç ve çoğunluğu erkek olan büyük bir Müslüman kitle Almanya'ya göçmüştür (Yavuzcan, 2007: 313). Avrupa'nın en çok göç alan ülkelerinden biri olduğu bilinen Almanya, ilk olarak 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan nüfus kaybı ve nüfus artış hızındaki azalmadan dolayı, geliştirdiği sanayisi için gereken iş gücünü kendi ülkesinden karşılayamamış ve işçi göçleri almaya başlamıştır (Adıgüzel, 2007: 2). Yabancı göçmenlerden 2 milyondan fazlasının işçi, geri kalan 5 milyonunun ise işçilerin eşlerinden ve çocuklarından oluştuğu ifade edilmektedir (Roskin, 2013: 282).

Son yıllarda göç eden ülkeler değişiklik gösterse de Almanya'daki göçmenler arasındaki en yüksek nüfusu Türkler oluşturmaktadır. 2013 rakamlarına göre Almanya' da 1.5 milyon Türk vatandaşı yaşamaktadır(<http://www.almanyabulteni.de>, 2018). Alman Federal İstatistik Dairesi'nin yaptığı açıklamaya göre Almanya'daki göçmen kökenlilerin sayısı 2016-2017 yılları arasında% 8.5 artış göstermiştir. Göçmen sayısının yaklaşık 20 milyon olduğu Almanya' daki Müslüman nüfusu da oldukça fazladır. 2 milyondan fazla göçmenin Ortadoğu ülkeleri gibi Müslüman nüfusun fazla olduğu bölgelerden gelmiştir. Almanya'daki göçmenler arasında en fazla nüfusa sahip olan milletin Türkler olduğu kayıtlarda yer almaktadır (<https://p.dw.com/p/2hUXz>, 2019). Göç alan ülkeler arasında başı çeken bir ülke olan Almanya'daki yaşanan islamofobik gerilimlerin son yıllarda artış göstermesi Müslüman nüfusun kapsadığı alanın büyüklüğü ile doğru orantılı bir şekilde ilerlemektedir.

SETA' nın “Avrupa’ da İslamofobi 2015” başlıklı raporuna göre, Almanya Avrupa ülkeleri arasındaki islamofobik vakaların en fazla görüldüğü ülkelere

biridir. Alman toplumu içinde yükselen aşırı sağ hareketlerin de güdülemesiyle birlikte Müslümanların varlığından duyulan rahatsızlık fiziksel boyutlara taşınır hale getirilmiştir. Örneğin 2016 yılının ekim ayında Almanya'nın birleşmesinin geleneksel kutlamaları sırasında Dresden şehrinde bir cami kundaklanmıştır. İslamofobik saldırıların yaşandığı Dresden şehrinin Belediye Başkanı Dirk Hilbert' in Merkel' i mültecileri kabul etmesi yüzünden sert söylemlerle eleştirmesi Alman toplumunda destek bulduğu görülmüştür. Bu durumdan anlaşılmaktadır ki 2016 yılında islamofobik söylemlerin kapsamı Alman toplumunda sosyal ve siyasal alanda giderek artış göstermektedir (Levicki, 2017: 10).

SETA' nın Almanya' da İslamofobi 2016 raporuna göre İslamofobi son 20 yıl içinde Almanya' da yeniden önem kazanmış bir meseledir. Almanya' da islamofobik algının temelinde İslam dininin ve Müslümanların doğası gereği Alman kültürü ile derin farklılıklar içermesi sebebiyle Alman toplumu içinde uyum sağlayamayacağı düşüncesinden oluşmaktadır. Saf Alman ırkının daha üstün olduğu düşüncesinin hakim olduğuna, yerli kültürünün İslam dininden daha özgürlükçü olmak gibi pozitif özellikleri taşıdığına inanmaları islamofobik söylemlere dayanak oluşturmaktadır. Irkçılık temelli aşırı sağ grubun yükselişe geçmesi, Müslüman göçmenlerin sayısında artış yaşanması Almanya' da İslamofobi kaynaklı gerilimlerin etkisini ikiye katlamaktadır (Ağçoban, 2016: 155). Alman toplumunda islam ve Müslümanlar hakkındaki düşünceler rapor edildiğinde ortaya çıkan sonuçlar da durum daha açık bir şekilde kendini göstermektedir. Alman toplumunu % 61' i İslam' ın Batı' ya uymadığını düşünmekte ve % 57' si Müslümanların birer tehdit potansiyeli olduğunu ifade etmektedirler (Bayraklı ve Keskin, 2015: 19).

2.2. Almanya' da İslam Karşıtı Sosyal ve Siyasal Hareketlerin Yükselişi

Almanya' da İslam karşıtı tutumun son yıllarda yeniden alevlendiği görülmektedir. Buna neden olan olaylardan en önemlisi ise mülteci krizi olarak literatüre geçen hadisedir. Suriye' de yaşanan iç savaş nedeni ile can güvenliklerini sağlamak için vatanlarından ayrılmak zorunda kalan yüz binlerce Suriyeli, diğer ülkeler için bir kriz sebebi haline gelmiştir. Çünkü bu insanların ülkelerinden ayrılıp başka yerlere göç etmeleri; sığınmak istedikleri ülkelere sosyal, ekonomik, siyasi

alanlarda belli sorumluluk ve maliyetler yüklemiştir. Bu bağlamda Almanya’da son yıllardaki islamofobi söyleminin yeniden yükselişe geçtiğini gözler önüne seren vakalar mülteci krizinden sonra yaşanan zaman diliminde sayıca artmıştır. Alman hükümetinin Suriye’den 800.000 mülteci daha almayı kabul ettiği Eylül 2015’te bu kriz yeniden baş göstermiştir. Schengen sonrası Avrupa’nın sınırlarında sıkı polis denetimini yeniden başlatmak ile Dublin kurallarını geçici olarak askıya almak seçenekleri arasında bir seçim yapmak durumunda kalan Başbakan Merkel tercihini ikincisinden yana kullanması Almanya’da Suriyeli mültecilerin yerleşmesine yardım sağlayan politikalar büyük protestolarla karşılanmış sonunda Merkel de geri adım atmak durumunda kalmıştır (Bayraklı ve Keskin, 2015: 19-20).

İslamofobik söylemleri yükselten başka bir olay ise 2015-2016’daki yeni yıl kutlamaları esnasında hırsızlık, cinsel saldırı gibi şiddet olaylarının yaşanması ve kamuoyunun olaylarda Müslüman göçmenler ile ilişkilendirmesi olmuştur. Kutuplaşmanın, Almanya’nın Güney Eyaletleri Bavyera ve Baden-Württemberg’de 2016 yılının Temmuz ayında iki DEAŞ destekçisine atfedilen bir dizi şiddet olayı yaşandığında daha da fark edilir hale geldiği ifade edilmektedir (Lewicki, 2017: 9).

İslamofobik olayların örneklerinden bahsedecek olursak; ilk olarak Dresden’de Ekim 2016’da Almanya’nın yeniden birleşmesinin ulusal kutlamaları sırasında bir camiye yapılan kundaklama saldırısından söz edilebilir. 2016’nın ilk yarısında kamu yetkilileri ülke çapında 129 İslamofobik yürüyüş, kaydedildiğini ve bunun da haftada ortalama 3-4 gösteri anlamına geldiğini belirtmişlerdir (Lewicki, 2017: 10). 2015 yılında orantısız bir şekilde artış gösteren sığınmacı barınaklarına ya da Müslüman mabetlerine yönelik şiddet içeren saldırılar 2016 yılında endişe verici bir şekilde en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

2.2.1. Pegida Hareketi

Müslüman karşıtı Pegida; ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslam karşıtlığını bünyesinde barındıran bir hareket olarak son dönemde en dikkat çekici oluşumlardan biri halini almış ve ilk olarak Almanya’da ortaya çıkmıştır. Daha sonra ise diğer Batı Avrupa ülkelerinde de kendini göstermeye başlayan “Pegida”nın açılımı Batı’nın

İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar'dır. Bu örgüt aşırı ırkçı ve islamofobik birçok faaliyet gerçekleştirmektedir (Ağçoban, 2016: 155-156). PEGIDA kısaca şu şekilde tanımlanmaktadır: İslamiyet , göçmen ve yabancı düşmanlığıyla hareket eden bir örgüt (Vorländer, 2016,:1; Soytürk, 2018: 1452). Bu örgüt 20 Ekim 2014 tarihinden itibaren yeni bir fenomen olarak dünya gündemine oturmuştur.

Ocak 2015 Bertelsmann Vakfı 'nın dinler hakkında raporuna göre Almanların büyük çoğunluğunun Müslümanlardan rahatsız durumdadır. Ayrıca bu raporda Raporda yeni bir fenomen olan aşırı sağ örgütü Pegida'nın adı çok fazla geçmesi dikkat çekici bir noktadır. PEGIDA örgütü mensupları kendilerini "Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar" sloganıyla tanımlanmaktadırlar. Açıkça ifade edilen şudur ki; Pegida ismiyle anılan bu ırkçı örgüt Almanya'da islamofobiyi yansıtan ve faal olarak hareket en dikkat çekici eden unsurlardan biridir. Younes "Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar" sıfatını benimseyen bu hareketin 2014 yılında başlatılmış olmasını belli ölçüde uzun bir tarihe sahip olduğunu ifade etmektedir (Younes, 2016: 187).

Pegida' nın ortaya çıkışı günümüz teknolojisinin velinimetlerinden olan sosyal medya üzerinden örgütlenme ile başlamıştır. Facebook üzerinden hızlı bir şekilde organize olan grup ilk olarak 2014 yazında Dresden' de toplanmıştır İslam karşıtı bir aşırı sağ grubu olarak zamanla destekçi sayısını ve faaliyet alanını genişletmiş hatta Alman siyasetine de şekil vermeye başlamıştır (Weisskircher ve Berntzen, 2018 :4). Adından da anlaşılacağı gibi İslamofobiyi/ İslam düşmanlığını ilke olarak benimsemiş olan PEGIDA zaten yaygın durumda olan İslamofobiyi daha da körüklemiştir. Örgütün ilk eylemi 300 kişilik grupla Dresden şehrinde yürüyüş ile başlamış günden güne yükselen hareketin takipçileri Ocak 2015'teki yürüyüşte 25000 kişiye ulaşmıştır (Alkan, 2015: 283).

PEGIDA'nın eylemleri ve söylemleri sonucunda çizmiş olduğu tabloya bakıldığında Müslümanlar hakkındaki görüşleri ortaya çıkmaktadır. Onlara göre Müslümanlar suç işleme potansiyeline sahip, cinsiyetçi ve birer teröristtir. Özellikle Almanların kendi saf ırkından olanlarla karşılaştırıldığında Müslümanların daha olumsuz özellikler taşıdığı düşüncesine sahip oldukları ifade edilmektedir (Younes,

2016: 187). Hans Vorlander tarafından yapılan PEGIDA hakkında bilgilere ulaşmamızı sağlayan çalışmaya baktığımızda PEGIDA üyeleri hakkında bazı bilgilere ulaşılmaktadır. Genel olarak eğitim düzeyi iyi ve ekonomik sınıfı orta düzeyde, yaş ortalaması 48, meslek sahibi, herhangi bir parti üyeliği olmayan, Saksonya veya Dresden’ de eyaletinde yaşayan çoğunluğu erkek olan insanlardan oluşmaktadır. İslam hakkındaki düşünceleri ile ilgili veriler ise şöyledir: PEGIDA üyelerini % 25’ ine göre İslam bir tehlike potansiyelidir. Örgüt mensuplarının % 54’ ünün mevcut yönetimden memnun olmadıkları gerekçesi ile PEGIDA’ ya katılım gösterdiklerini söylerken % 20’ si medyayı yetersiz buldukları için örgüte üye olduklarını ifade etmektedir. Bunların yanı sıra PEGIDA üyelerinin % 20’ sinin Alman mülteci politikasından memnuniyetsizlik duydukları belirtilmektedir (Vorlander, 2015).

Ne yazık ki son yıllarda daha dikkat çekici bir noktaya ulaşan İslam’ ı terör ile bir görme anlayışı Alman toplumu içinde de PEGIDA örneği gibi aşırı sağ gruplar aracılığı ile yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Almanya’ da halkın karşı karşıya geldiği problemlerden dolayı göçmenleri özellikle de Müslümanları sorumlu tutmak aşırı sağ grupların kullandığı en büyük argümanlardan biridir. Bu sayede yapılan propagandalar, yürüyüşler ile islamofobik duygular toplum içinde daha sivri bir hale getirilmektedir (Alkan, 2015: 285).

2.2.2. Mülteci Krizi Sonrası Aşırı Sağın Yükselişi

17 Aralık 2010 tarihinde Tunus’ta bir gencin kendisini ateşe vermesi ile başlayan ve hükümetin antidemokratik, keyfi uygulamalarına karşı bir tepki olarak zaman içinde yayılan Arap baharı birçok ülkeyi etkisi altına almıştır.

Tunus, Libya, Mısır gibi ülkelerde halkın ayaklanması iktidarı mağlup etmişken Suriye’de aynı durum gerçekleşmemiştir. Beşar Esad rejiminin Suriye halkının hükümetin antidemokratik yönetim anlayışı ve yaptığı özgürlük ihlallerine karşı gösterdiği halkın direnişine cevap olarak şiddet yolunu seçmiş ve 2011 yılından bu yana devam eden küresel boyutta etkileri süren bir iç savaş haline sürüklemiştir (Orhan, 2013: 25). Olayın başlangıcı Dera şehrinde duvar yazısı yüzünden

tutuklanan iki kişinin şiddet ve insanlık dışı eylemlere maruz kalması sonucu bu kişilerin bağlı buldukları aileler sokağa dökülmesiyle olmuştur. Bunun sonrasında rejim güçleri halka şiddetle karşılık vermiş ve bu eylemler günden güne arttıkça insanların canlarına kıyılan bir iç savaş halini almıştır. 20 Mart tarihi itibarıyla olaylar çatışmaya dönmüş ilk çatışmada 9 Suriyeli vatandaş kendi devleti tarafından öldürülmüştür. Kısa sürede ülke içinde yayılan direnme ve tepki gösterilerini Suriye hükümetinin kanlı biçimde bastırma çabası savaşın ilk yılında on binlerin ölümüne sebep olmuştur (Ataman, 2012; Karkın ve Yazıcı, 2015: 206). Suriye’de yaşayan halkın heterojen yapıda bir etnik ve dini kimliğe sahip olmaları yaşanan iç savaşta Esad rejimine karşı savaşan muhalif güçlerin kendi aralarında bölünmesine neden olmuş ve şiddetin boyutunu daha da artırmıştır.

Suriye’de yaşanan bu vahim durum sonrası Suriyeli vatandaşlar can güvenlikleri için güvenli bölge arayışlarına girmek zorunda kalarak buldukları yerleri terk etmek durumunda kalmışlardır. Ortaya çıkan mülteci sorunu ulusal mesele boyutundan çıkmış tüm devletlerin ilgilenmesi gereken bir insanlık dramına dönüşmüştür. Altıncı yılına gelinen Suriye iç savaşında 2014 itibarı ile nüfusun yarısı savaşın etkilerine doğrudan maruz kalmıştır (Bitkal, 2014). *Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu*’ nun 2016 yılı raporunda savaşta ölen insan sayısı 283 bin kişi olduğu yer almaktadır. Hayatını kaybeden kişilerden 81.436’ sı sivil halk, 10.040’ı çocuk, 9106’ı kadın, 48.568’ i muhalifler ve terör örgütü mensupları, 47.095’i ise yabancı uyruklu militanlardan oluştuğu aktarılmıştır (<http://www.sabah.com.tr>, 2019).

Suriye’de 2011 yılında başlayan ve hala devam eden iç savaşın acı bilançosu yüzbinlerce kişinin hayatını kaybetmesi olmuştur. Bu sebeple Suriye’den güvenli yaşam alanı için birçok Suriyeli başka ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır.

Suriyeli sığınmacıların göç dalgası iki dönemde yoğunluk göstermiş olup, ilki 2011’ de, ikinci göç dalgası ise 2011’ den 2015’ e kadar olan süreçte gerçekleşmiştir. Savaşın daha fazla insan ölümüne neden olur hale gelmesi 2015 yılında daha fazla kişinin yerinden yurdundan ayrılmasına yol açmıştır. İlk göç dalgası Türkiye dışında Lübnan ve Ürdün gibi Ortadoğu ülkelerine doğru yaşanırken ikinci dalga 2015

yazında Avrupa'ya yönelmek istemeleri şeklinde gerçekleşmiştir. Bu süreçte kaçak yollardan gitmeyi seçmeleri hatırlanacağı üzere can kayıpları yaşanması gibi birçok acı olaylara sebep olmuştur. BM' nin hazırladığı 4 Nisan 2016 tarihli raporda kayıtlı olarak göç eden Suriyeli sayısı 4.837.208'dir. Ancak tümünün kayıtlı olmadığı göz önüne alındığında bu rakamın daha fazla olduğu düşünülmektedir (Vatandaş, 2016: 12). UNCHR' nin raporuna göre Almanya en çok sığınma talebinin gerçekleştiği AB ülkesidir. Bu talep fazlalığının doğal bir sonucu olarak da 2015 yılında başlatılan mülteci politikası çerçevesinde 1 milyon 410 binden fazla mülteciyi kabul eden Almanya en fazla mültecinin bulunduğu AB ülkesidir. (<https://tr.euronews.com>, 2019).

Almanya'da yapılan pek çok kamuoyu araştırması sonucunda ortaya çıkan tablo geçmişteki ırkçı geleneğin devamı olarak nitelendirebileceğimiz aşırı sağ ideolojisinin yükselişte olduğunu göstermektedir. Sayısal verilerle örneklendirmek gerekirse; böyle bir kamuoyu araştırması sonucunda Neonazi sayısının 2000 ile 2010 yılı arasında iki buçuk kat arttığı ifade edilmektedir (Songülen ve Çetin, 2011: 10). Bu bağlamda ülkeye mültecilerin kabul edilmesi sonucu Merkel ve yönetimi bu aşırı sağ gruplarca eleştiri yağmuruna tutulmuştur. 2005' ten beri Alman devletini yöneten Merkel' in oylarının düşmesi de bu durumun sonuçlarından biridir. Günümüzde göçmen karşıtlığı ve islam karşıtlığı ile destekçi sayısını arttırmayı başaran aşırı sağ parti ve grupların en fazla kullandığı mülteci meselesi sonrası artan göçmen sayısının CDU-CSU bloğunda da çatlaklar oluşmasına neden olmuştur. CSU partisinin lideri Seehofer, mültecilerin Almanya için büyük sorunlar oluşturacağını ifade ederek mültecilere kapıların kapatılması gerektiğini söylemiştir. Mülteciler için ek kaynakların oluşturulma zorunluluğu doğacağından dolayı Alman ekonomisinin zararlı çıkacağı düşüncesinin ifade ederek Merkel' in politikaları eleştirilmiştir. 2012-2016 yılları arasında mültecilere yapılan insani yardımın 1.5 milyar avro olduğu belirtilmektedir (Akkaya, 2016: 39).

Ekonominin olumsuz etkilenme korkusunun yanı sıra daha büyük problem olarak görülen toplum yapısının değişeceği, farklı ırktan olan nüfusun artış göstermesi aşırı sağ kesimi rahatsız eden bir durumdur. Bu bağlamda aşırı sağ

grupların mültecilere karşı hoşnutsuz tutumları sözlü saldırıları aşip fiziksel saldırı boyutlarına ulaşmıştır. Almanya’ da islamofobi raporunda mülteci kamplarına düzenlenen saldırıların sayıca fazla olması dikkat çekmektedir. 2015’ te mültecilere yönelik saldırıların 4 katına çıktığı rapor edilmektedir. Bu sayının 2016 yılına gelindiğinde daha endişe verici bir boyuta ulaşmış. Bu oranın sayısal verileri incelendiğinde ve medyadaki haberlere bakıldığında haftada 17 saldırının gerçekleştiği üzücü bir şekilde karşımıza çıkmaktadır (Lewicki, 2017: 7).

2.3. Almanya için Alternatif Parti (AfD)

Avrupa’ da yükselen aşırı sağcılık trendine dahil olan Almanya’ nın siyasi partileri arasında yeni bir parti sayılabilecek AfD’ nin siyasi platforma dahil olmasından bu yana 6 yıl geçmiş durumdadır. Bu kadar kısa bir zaman diliminde sesini duyurup dikkat çeken bir siyasi organ haline gelmesi Almanya’ da aşırı sağın küllerinden yeniden doğuşuna mı işaret ettiği konusu siyasi tartışmaların konusu haline gelmiştir. Son yıllarda dünya siyasetinde de adından sıkça bahsettiren bu partinin özellikle islam karşıtlığı ve göçmen karşıtlığı konusundaki söylemleri ve aşırı sağ ideolojisinin destekleyenlerini artırması, çalışmanın konusu açısından bu partiyi incelemeye değer görülmektedir.

2.3.1. AfD’nin Kökeni ve Doğuşu

Çok yakın zamana kadar Batı Avrupa’nın diğer birçok ülkesinin tersine Almanya’da aşırı sağ partiler zor zamanlar geçirmiş ve neredeyse hiç destekçi bulamamıştır. Bunun en önemli nedeni Almanya’ nın 20. Yüzyıl siyasi tarihindeki Nazi dönemine ait yaşanan faşist soykırım olaylarının üzerinden çok uzun bir zaman geçmemiş olmasıdır. Yani herhangi bir aşırı sağ görüşlü ideoloji Nazi dönemi ile hatırlanarak toplum içinde rahatsız edici bir izlenime neden olmaktadır. İşte AfD’ nin Alman siyasetine girdiği 2013 yılı da aynı zaman dilimine rastlamaktadır (Goerres, Spies ve Kumlin, 2018: 2).

Almanya için Alternatif Parti (AfD)’ nin siyasi tarihi resmi olarak 6 şubat 2013 gününde tanıtılması ile başlamıştır. Partinin kuruluşu bir protesto sonucu gerçekleşmiştir. 2008 Krizi sonrası ekonomik açıdan büyük problemlere sahne olan

Yunanistan' a borç verilmesi gerektiği fikrine karşılık olarak Hristiyan- Liberal hükümete karşıt görüşü savunan bazı siyasetçilerin önderliğinde AfD' nin kurulması ile Alman siyasetine yeni bir siyasi parti dahil edilmiştir. 2013 yılında Almanya' daki seçimlerde bir alternatif olarak Alman seçmenden destek bulmayı amaçlamışlardır AfD ' nin en fazla karşı çıktığı şey Euro kurtarıcılığı ve Euro bölgesinin varlığıdır . 2013 yılındaki bölgesel seçimlerde Aşağı Saksonya olarak adlandırılan seçim bölgesinde serbest seçmenler ile alternatif seçmenler arasında işbirliği girişimi olmuş ancak bu girişim organizasyon ve strateji üzerine çelişkili görüşler ve anlaşmazlıkların vuku bulması yüzünden başarılı bir sonuç getirmemiştir. Bundan sadece iki hafta sonra da Alternatif Parti kurulmuştur (Lewandowsky, 2014: 2). Görülmektedir ki muhalefetin daha iyi organize olabilmesi ve protesto ettikleri görüşleri benimseyen seçmeni tek bir çatı altında toplayarak seçimin kazananı olmak adına bu parti ortaya çıkmıştır.

AfD'nin siyasi hayatının başlangıcındaki protesto amacıyla hareket eden kurucuları eski CDU üyesi olan ekonomi profesörü Bernd Lucke, muhafazakar yorumcu Alexander Gauland ve Konrad Adam, tarafından seçim için alternatif bir siyasi eylem grubundan oluşmaktadır (Aras ve Sağiroğlu, 2018:2). Şubat 2013' te siyasi hayatı başlayan AfD Partisi kendilerini 2017 Bundestag seçimlerinde meclise girebilen partiler arasında adeta bir taze kan olarak nitelendirmektedir. Aşırı sağ ideolojisinin Almanya' daki temsilcisi olan AfD' nin savunduğu fikirlerin temelini muhafazakar, gelenekçi, aşırı milliyetçi bir anlayış oluşturmaktadır. Ekonomik açıdan ise liberalizmi savunan AfD Euro karşıtı bir parti olarak kurulduğu ilk günden itibaren dikkat çeken söylemlere imza atmaktadır (www.afd.de, 2018). Avrupa'da aşırı sağ ideolojisindeki yükselişin önemli sebeplerinden biri olan "Euro krizi", Almanya' da da diğer Avrupa ülkesindeki gibi aynı olumsuz etkisini tezahür ettirmiştir. Almanya için Alternatif Parti, Yunanistan' a borç verilip verilmeyeceği meselesi tartışılırken "Euro ve Avrupa Birliği karşıtı" bir siyasi parti olarak ortaya çıkmıştır.

Seçim yarışına 2013 genel seçimlerinde dahil olup bu deneyimi ilk kez bu seçimlerde yaşayan AfD' nin aldığı oy % 4,7' lik bir orandır. Almanya' da seçim

barajı % 5' tir. Bu bağlamda seçim barajının %5 olması 2013 yılında AfD' nin meclise girmesine olanak vermemiştir. Fakat 2014 yılındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde %5 barajını geçerek aldığı %7 oy oranı ile parlamentoya iki sandalye ile dahil olmuş ve artık yavaş yavaş dikkatleri üzerine çeker hale gelmiş ve siyasi arenadaki yolculuğuna başlamıştır. Mayıs 2014' teki Avrupa Seçimi kampanyalarında Almanya için Alternatif Parti' nin en çok vurgu yaptığı meseleler Avrupa Birliği ve Euro Bölgesi hakkındaki muhalif tutumları üzerinedir (Lewandowsky, 2014: 2-3).

Avrupa' daki 2008 ekonomik krizinden itibaren Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, Avusturya gibi birçok ülkede aşırı sağın yükselişe geçtiği bilinmektedir. Euro'ya ve AB'ye karşı çıkması ile siyasi hayatına başlayan Almanya'nın aşırı sağ partisi AfD' nin söylem ve politikaları özellikle 2015 yılından itibaren göçmen karşıtlığı ve islam karşıtlığına evrilmiş durumdadır. 2015 yılındaki tüm dünyayı etkileyen mülteci krizi sonrası 1.500.000 mültecinin Almanya'ya gelmesi bu durumu tetikleyen bir unsur olarak görülmektedir. Almanya Başbakanı Angela Merkel'in mültecilerin girmesine izin vermesini eleştirerek bunun üzerinden politikalar yürütmesi AfD' yi destekleyenlerin sayısının günden güne artırmıştır (<https://medyascope.tv/>, 2018).

2.3.2 AfD' nin Politikaları ve İslam Karşıtlığı

AfD partisi kurucu ve temsilcileri kendilerini muhafazakar ve liberal demokrasinin bekçileri olarak tanımlamaktadır. Parti programında belirtildiği üzere AfD' nin asıl yapmak istediği şey Almanya' yı yeniden biçimlendirip köklerine geri döndürmektir. Schengen, Maastirich ve Lizbon Anlaşmaları gibi uluslararası anlaşmaları ülkenin ulusal egemenliği için adeta birer tehdit unsuru olarak gören partinin Avrupa Birliği' ni merkezi bir federal devlete dönüştürme fikrine de tamamen karşı olduğu aşikârdır. Avrupa Birliği'nin mevcut çerçevesinde temel bir reform fikrini başaramadıkları takdirde Almanya'nın çıkışını arayacaklarını veya AB'nin demokratik bir şekilde dağılmasını ve ardından yeni bir Avrupa ekonomik birliğinin kurulmasını isteyeceklerini ifade etmektedirler (www.afd.de, 2018). Yani

AfD , özellikle ekonomik alanında milli politikalar ile hareket etmeyi istemekte ve herhangi bir ulusüstü kuruma bağlı hareket etme fikrini reddetmektedir.

AfD 'nin sosyal ve siyasi politikalarına baktığımızda tek dil, tek din, tek etnik grup gibi ırkçı düşünceye bağlı olarak hareket ettiği görülmektedir. Bu bağlamda parti programında yer alan, çalışmanın asıl konusunu ilgilendirdiği için, çokkültürlülük hakkındaki fikrini incelemek yerinde olacaktır. Alternatif Parti çokkültürlülük ideolojisinin ortak tarih anlayışına uymadığını ve böylece aidiyet duygusundan mahrum kalarak değer sistemini de düşürdüğü fikrini savunmaktadır (www.afd.de, 2018). AfD partisinin düşüncesi Almanya'da kalmasına az sayıda izin verilmesi gereken göçmenlerin tam anlamıyla asimile edilmeli. Almanya'da yaşayanlar için Alman kültürü ve dilini benimsemenin birinci şart olduğunu vurgularken İslam' ın Almanya'nın bir parçası olma düşüncesine de şiddetle karşı çıkmaktadır (<https://www.dw.com/tr>, 2018).

Almanya' nın yıllar sonra aşırı sağ adını yeniden parlatan AfD, mülteci politikası ile ilgili oldukça sert bir tutuma sahip gibi görünmektedir. Almanya Alternatif Partisinin politikaları arasında Avrupa sınırlarının mültecilere açılmaması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca ülke sınırlarında güvenlik önlemlerinin sıkılaştırılmasının ve hâlihazırdaki mülteci kamplarının Almanya' nın dışındaki yerleşim yerlerinde kurulmasını istemektedir. (<https://www.dw.com>, 2018).

Göç ve İslam karşıtı bir parti olduğunu açıkça dile getiren AfD 'nin özellikle 2015 yılından itibaren mülteci krizi ile birlikte artan göç dalgası partinin Avrupa Birliği karşıtlığı içerikli söylemini daha çok göçmen ve İslam karşıtı olarak değiştirmiştir. “*İslam Almanya' ya ait değil!*” sloganı ile Almanya'da aşırı sağ kesimin oylarını kazanmaya başlayan AfD islami Almanya için bir tehlike unsuru olarak görmektedir. Hatta daha da ileri giderek Müslümanlar için önemli dini semboller olan minarenin ve ezanın yasaklanması gerektiğini savunmaktadır(www.afde.de, 2018).

AfD Partisi' nin yapmak istedikleri arasında sıfır göçmenlik politikası yer almaktadır. Ayrıca, “düzenlemesiz toplu göç” olarak gördüklerini durdurmak için

Alman sınırını kapatmak istemektedirler. Yıllık sığınmacı sayısının belli bir kotada olması yerine böylesine sert bir politika AfD' nin göçmen karşıtlığı konusunu açıklayan göstergelerden sadece biridir. Euro karşıtlığından göçmen karşıtlığına yönelen AfD, göçmenler ve sığınmacıların koruma durumuna bakılmaksızın her türlü aile birleşmesine de karşı bir politika anlayışını benimsemiştir. Bu bağlamda; Alman anayasasında yer alan sığınma yasasının ve göç yasasının reforme edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Müslümanların çoğunluğa sahip olduğu ülkelerden ve Afrika'dan gelen göçmenleri Almanya' nın iç güvenliği ve istikrarı açısından bir tehdit olarak gören AfD kabul edilmeyen sığınmacıların sınır dışı edilme oranını radikal bir şekilde artırmak istemektedir (<https://www.dw.com>, 2018).

AfD 'nin İslam karşıtı bir parti olduğu parti üyelerinin söylemlerinde ve politikalarında açıkça yer almaktadır. Seçim kampanyalarında da sıkça vurgu yaptıkları İslam' ın Almanya' daki yaşam tarzına aykırı olduğu ve özgürlükler açısından potansiyel bir tehlike unsuru olduğunu düşünmeleri AfD' nin İslam karşıtı olduğunu ortaya koymaktadır (<https://medyascope.tv>, 2018).

AfD'nin İslam hakkındaki görüşü; onun bir siyasi doktrin olduğu şeklindedir. AfD lideri Alexander Gauland' e göre din özgürlüğünün İslam dininde yeri yoktur. Diğer partilerin yapabildiği "İslam' ın kötü amaçlara yönelik kullanılması ile gerçek İslam'ın farklı olduğu" ayrımını, AfD partisi ne yazık ki yapmamaktadır. Bu ayrımın yapılma fikrine de karşı çıkmaktadır. İslam düşmanı olan AfD Müslümanların dini ibadetlerini yerine getirmeleri esnasında gerekli olan unsurlara da son derece saygısız bir yaklaşıma sahiptir. Örneğin imamların finanse edilmesi konusunda yurtdışından getirilmesine ve Almanya'da eğitim görmelerine karşı çıkmakta ve çözüm önerisi sorulduğunda ise bu Müslümanların kendi problemidir" şeklinde yanıt verilmiştir (<https://www.dw.com>, 2018). Alternatif' in Başkan Yardımcısı Betrix von Storch'un da İslam'ın bir siyasi ideoloji olduğunu ve Almanya' da yeri olmaması gerektiğini ifade ettiği açıklamaları bulunmaktadır. Diğer AfD lideri Gauland' a göre de İslam, Alman devletini ele geçirebilir bir potansiyelde olduğu iddiası ile tehlikeli bulunmaktadır. Ayrıca Gauland daha da ileri giderek, İslamcı görünümlü şiddeti gerçek İslam ile bir tutmuş, terör ve şiddetin köklerinin İslam dininin kutsal kitabı

Kuran'da yer aldığını söylediği korkunç ifadelere de imza atmıştır(<https://tr.euronews.com>, 2019). Din ve ibadet özgürlüğünü hiçe sayan AfD' nin bu ütöpik iddiaları gerekçesi ile ezan, minare, baş örtüsü gibi İslam dini sembollerini yasaklayacağı parti programlarındaki maddelerde yer almaktadır. Bu bağlamda son zamanlarda artan İslam karşıtı hareketlerin, mültecilere yönelik düzenlenen toplumsal saldırıların ateşini körüklediği düşünülmektedir (<https://perspektif.eu>, 2019).

AfD liderlerinin çeşitli demeçlerinde islam karşıtlığını içeren saldırgan ifadeler yer almaktadır. Alternatif Parti (AfD)' nin eş başkanı Alexander Gauland Alman milli futbol takımının savunucusu Jerome Boateng'in sahadaki performansından memnun olabileceğini fakat insanlar "komşu olarak Boateng gibi birini" istemezler ifadelerini kullanmıştır. Jerome Boateng Gana asıllı bir Müslüman olması sebebiyle bu sözleri sarfetmesi AfD nin islam karşıtlığını açıklar niteliktedir. Mülteci Krizi sonrası tüm dünyayı ayağa kaldıran Aylan Bebeğin cansız bedeninin kıyıya vurduğu fotoğraf karşısında verdiği tepki boğulmuş bir mülteci çocuğu, çocukların gözleri tarafından şantaj ve demagoji yapılamayacağı şeklinde olmuştur. Mülteci krizi meselesinde Almanya'nın sınırlarının kapatılması gerektiğini söylemiştir.

AfD'nin Thüringen eyaleti başkanı Björn Höcke, Berlin'deki Holokost Anıtı'nı bir "utanç anıtı" olarak nitelendirmek ve ülkeyi Nazi'nin geçmişini desteklemekten vazgeçmeye çağırması şeklindeki yorumları yüzünden AfD üyeleri Höcke' yi partiden kovmak için harekete geçmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere AfD'nin Nazi dönemine ait faşist geleneği sürdürmek istediği ortadadır. AfD' nin eski eş başkanı Frauke Petry Almanya' ya yasadışı yollardan giren mültecilere Alman polisinin ateş açması gerektiğini söylemiştir. Beatrix von Storch ise başlangıçta Euro ve kurtarma faaliyetlerine karşı kampanya yürütmesine karşın söylemleri hızla islam ve göçmen karşıtlığına dönüşmüştür. Verdiği bir demeçte "Sınırlarımızda 'Dur' kabul etmeyen insanlar saldırgandır ve kendimizi bu saldırganlara karşı korumalıyız." İfadelerini kullanmıştır. Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde AfD'nin eski başkanı ve Frauke Petry'nin kocası olan Pretzell, Aralık

2016' da Berlin Noel pazarındaki ölümcül saldırıdan kısa bir süre sonra çıkan haberin hemen ardından "Bunlar Merkel'in ölüleri" şeklinde bir yazı yazmıştır (<https://www.dw.com/en>, 2018). Alman Siyasetçi AfD' nin liste başı adayı Alexander Gaule' in bir başka ırkçı söylemi ise Türk kökenli bir bakana olmuştur. Gaule , mültecileri savunan bir konuşma yaptığı için Aydan Özoğuz'a "Anadolu'ya gönderir, bertaraf ederiz" şeklinde tehdit içerikli bir söylemde bulunmuştur(www.dw.com, 2018). Ayrıca Gaule' ün AfD 'nin gençlik kolları toplantısı sırasında Nazi geçmişini bir "kuş pisliği lekesi"ne benzetmesi siyasi çevrelerin tepkisine neden olmuştur. AfD' li siyasetçinin "Hitler ve Naziler bin yıllık Alman tarihinde bir kuş pisliğinden ibarettir." sözü nazi dönemindeki caniliğin önemsiz bir şeymiş gibi gösterme çabası olarak yorumlanmaktadır (<https://www.bbc.com>, 2018).

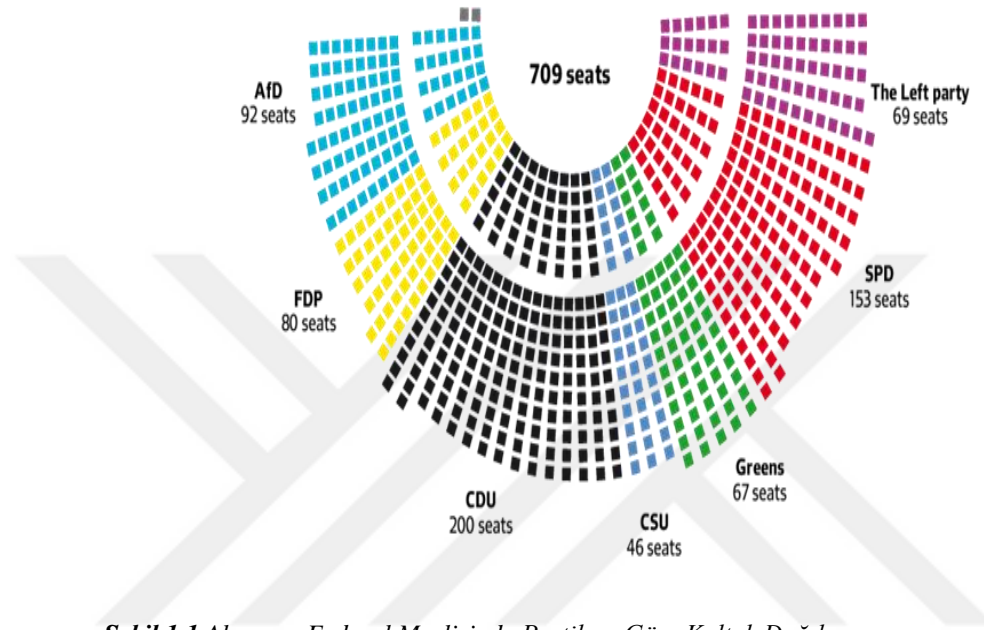
2.3.3. 2017 Bundestag Seçimleri ve AfD' nin Yükselişi

Almanya Federal İstatistik Bürosunun rakamlarına göre, 2017 yılında 18 ve üzeri yaşta oy kullanma hakkına sahip seçmen sayısı 61,5 milyondur. Bunlardan 31.7 milyonunu kadınlar, 29.8 milyonunu ise erkek seçmenler oluşturmaktadır. Almanya'nın seçmenlerinin üçte birinden fazlası 60 yaş ve üzerinde olan seçmen grubudur. Seçilebilir seçmenlerin en fazla sayısı, Kuzey Ren-Vestfalya'nın batı eyaletinde (13.2 milyon), ardından Bavyera'nın güney eyaletlerinde (9.5 milyon) ve Baden-Württemberg'de (7.8 milyon) yaşamaktadır. Almanya'da toplam 299 seçim bölgesi bulunmaktadır (<https://www.btg-bestellservice.de>, 2019).

24 Eylül 2017' deki seçimlere katılan parti sayısı 42'dir. 34 parti ilgili seçim bölgelerinin hepsinde varlığını sürdürürken kalan 8 parti sadece birinci oy için, yani dar bölge seçimleri için, aday çıkarabilmiştir. Seçimde birbiriyle yarışan partiler arasında CDU/CSU, SPD, Die Grünen, DIE LINKE, FDP, AfD gibi partiler yer almıştır (Ayvaz, 2017: 10).

2017 Federal Meclis Seçiminde kullanılan oy sayısı diğer seçimlere göre oldukça fazladır. Örneğin 2013 seçimlerinde seçmenin oy kullanma oranı %71 iken 2017'deki kullanılan oy oranı %76 olmuştur. Seçim istatistiklerinin sonucuna göre

24 Eylül 2017 Federal Meclis Seçimlerinde seçim görevlisi Dr. Georg Thiel' in açıklamasına göre Berlin Weisbaden seçim bölgesinde ilk oyları ve ikinci oylamalarını her zamankinden fazla sayıda seçmenin farklı şekilde kullandığı görülmektedir(<https://www.bundeswahlleiter.de>).

Şekil 1.1. Almanya Federal Meclisinde Partilere Göre Koltuk Dağılımı

Oy dağılımına bakıldığında, CDU, CSU ve SPD için ikinci oylarını kullananlar tarafından daha az desteklenmiştir. FDP seçmenleri oylarını ikinci turda farklı kullanmalarında sayıca en fazla olmaları ile FDP' yi farklı kılmıştır. % 56.4'ü, çoğunlukla CDU adayı olan (% 33.8) farklı bir partinin seçim adayı için ilk oylarını kullanmıştır. 24 Eylül 2017 Bundestag (Federal Meclis) Seçimlerinin nihai resmi sonuçlarına göre; CDU %26.8, SPD %20.5, AfD %12.6, FDP % 10.7, DIE LINKE %9.2, GRÜNE % 8.9, CSU %6.2 oranında oy almıştır (<https://www.bundeswahlleiter.de>, 2019).

2013 yılında kurulan Alternatif Parti 2014 seçimlerinde varlık gösterememiştir. Ancak 2017 Federal Meclis Seçimleri sonucunda aldığı %12,6' lık bu oy oranı Almanya' da aşırı sağ partiler için uzun zamandır ulaşılmamış bir orandır. Bu bağlamda Almanya için Alternatif Parti son zamanlarda artırdığı İslam

ve göçmen karşıtı tutumla ülkedeki ırkçı tutumu yükselterek taraftar sayısını arttırmaya başlamıştır. Nazi geçmişinden sonra tabu olarak görülen ırkçı söylemlerin yeniden destekçi buluyor olması 2008 Avrupa krizi ve mülteci krizi gibi küresel ölçekte etki alanı bulunan olayların Almanya' daki yansımalarından biri olarak değerlendirilebilir.

2.4. AfD' nin Seçmen Profili

2011 yılındaki Suriye iç savaşından sonra kendilerine yeni yaşam yeri arayan binlerce mültecinin Almanya' ya gelmek istemesine kayıtsız kalamayan Merkel' in politikalarını en çok eleştiren grubun partisi olan AfD' nin yeşiller dışındaki bütün anaakım partilerin taraftarından oy almayı başardığı belirtilmektedir. AfD seçmeninin ayrıntılı olarak profilinin oluşturulabilmesi için yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek grubu gibi faktörler bağlamında incelenecektir. Parti seçmeninin tek bir tipolojiye ait olamayacağı bilinse de belli başlı ortak bir sonuca ulaşmak mümkün gözükmemektedir.

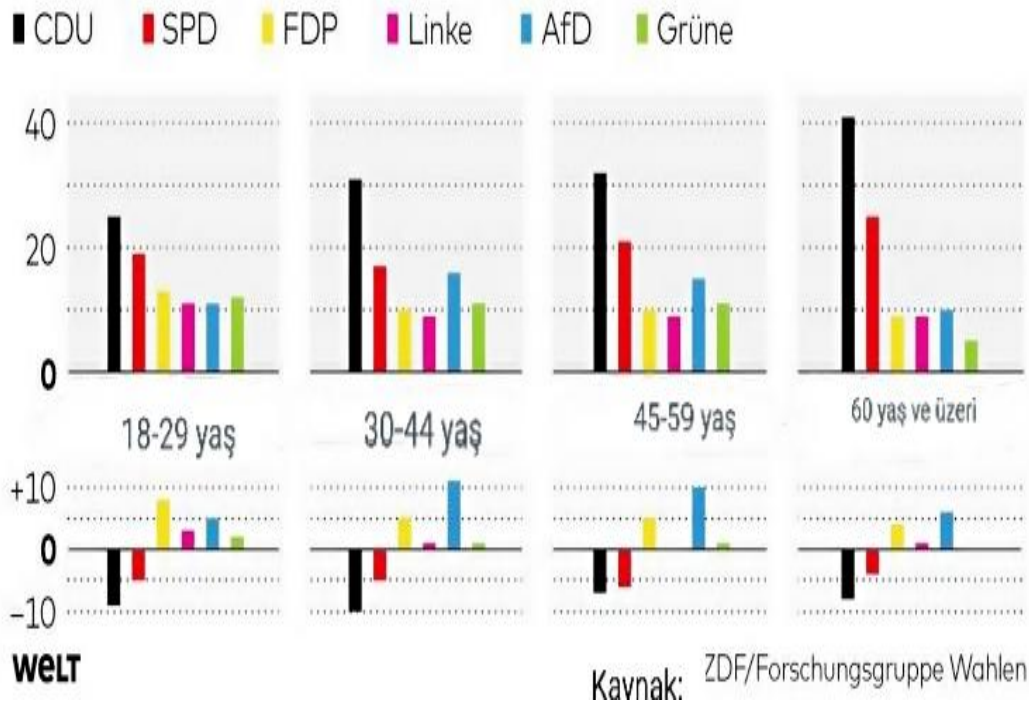
2.4.1. Yaş Faktörü Açısından AfD Seçmeni

Almanya'da seçmen katılımına baktığımızda seçmen profilinin giderek yaşı büyük olanların egemen olduğu bir şekle büründüğü görülür. 2017 genel seçiminde, seçmenlerin % 48.9'unu 30 - 59 yaş grubu arasındaki nesil oluşturmaktadır. 60 yaş ve üstü nesil, 22.4 milyonun biraz altında, tüm potansiyel seçmenlerin üçte birini (%36,3) ve dolayısıyla 30 yaş altı genç neslin yaklaşık iki katı kadarını oluşturmaktadır (Thiel, 2018: 2).

Federal İstatistik Dairesinin 2017 Federal Meclis seçimine ilişkin temsili seçim istatistikleri verilerinden yararlanılmaktadır. Bu istatistik verileri seçmen araştırma anketlerindeki gibi seçmen verilerinde değil gerçek oylamanın kendisine dayanmaktadır. Temsilci seçim istatistikleri bu nedenle ampirik seçim araştırmasının en önemli veri kaynakları arasındadır. Demoskopik incelemeler ile yeri doldurulamaz ve dünyada eşsiz olduğu belirtilmektedir. . 2017 Federal Meclis Seçimindeki temsili seçim istatistikleri için, sadece 2.250'nin üzerinde oy kullanma

bölgesi ve 500 adet posta oyu bölgesi örneklenmiştir. Bu nedenle örneklem, oy kullanma hakkına sahip toplam 2,2 milyon kişiyi kapsamaktadır.

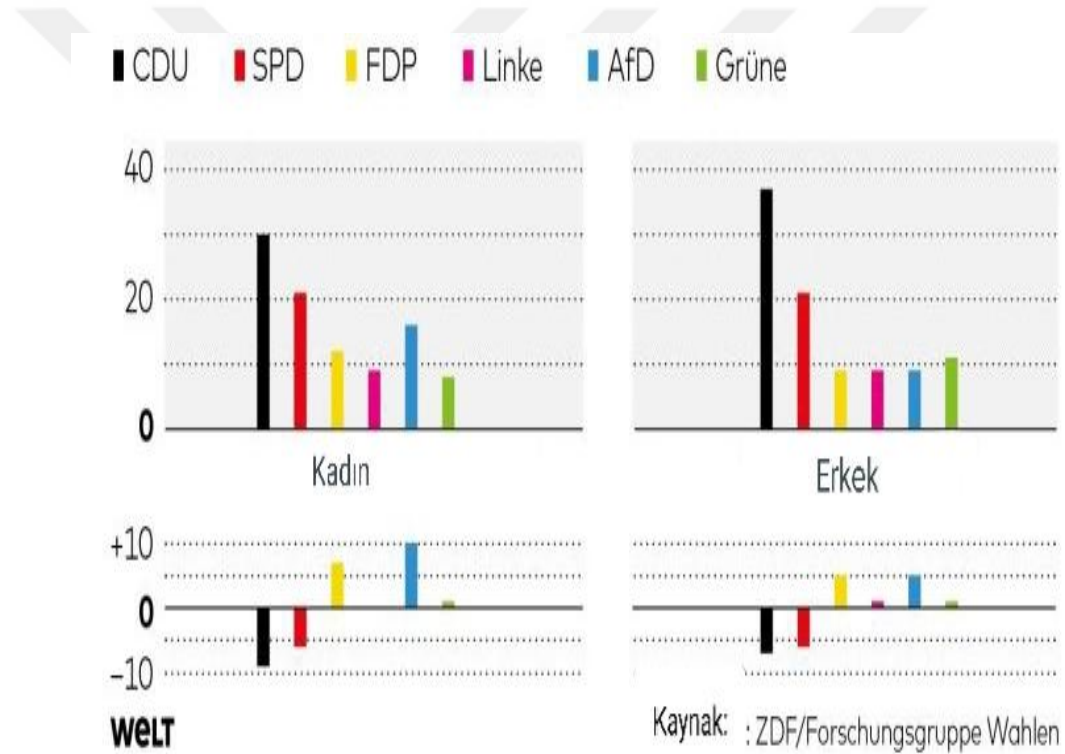
Seçmenlerin yaş yapısı demografik değişimin etkilerini de yansıtmaktadır. 2017 Federal Meclis Seçiminde, kayıtlı seçmenlerin% 36,3' ü 60 yaş ve üzeridir. 1990 yılında bu oranın % 26,8 olduğu belirtilmektedir. Bu tablodan eski seçmenlerin seçime katılım oranının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. AfD seçmenleri, oy kullanma hakkı bulunan tüm kişilerin yaş yapılarına göre büyük ölçüde farklılık göstermektedir. AfD seçmeninin yarısından fazlası 45 ile 69 yaş arasındadır ve en genç ve en yaşlı yaş grubu yeterince temsil etmemiştir AfD, 25 ila 69 yaşları arasında% 12,8 ila% 15,4 arasında oldukça sabit bir seçmen potansiyeli harekete geçirirken, parti en genç ve en yaşlı seçmenlerde çok daha az başarılı olmuştur (<https://www.bundeswahlleiter.de/en>, 2019).

Sekil 2.1. Almanya için Alternatif Parti' nin Seçmen Yaş Grafiği

2.4.2. Cinsiyet Faktörü Açısından AfD Seçmeni

Almanya için Alternatif partinin görece yeni bir parti olsa da klasik aşırı sağ partilerin geleneksel, muhafazakar, milliyetçilik gibi ideolojileri taşıyan gerçek bir aşırı sağ parti olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında aşırı sağ partilerin destekçilerinin kadın sayısı bakımından geride kaldığı görülmektedir. Aynı durumun AfD’ de görülüp görülmediğini anlamak için AfD seçmen profilini cinsiyet unsuru bakımından incelediğimizde elimizdeki veriler şu şekildedir: AfD’ nin kadın seçmeninin oranı %9.2, erkek seçmeni oranı ise % 16.3’ tür. Yani erkek seçmen sayısı kadın seçmene göre daha fazladır (Thiel, 2018: 5).

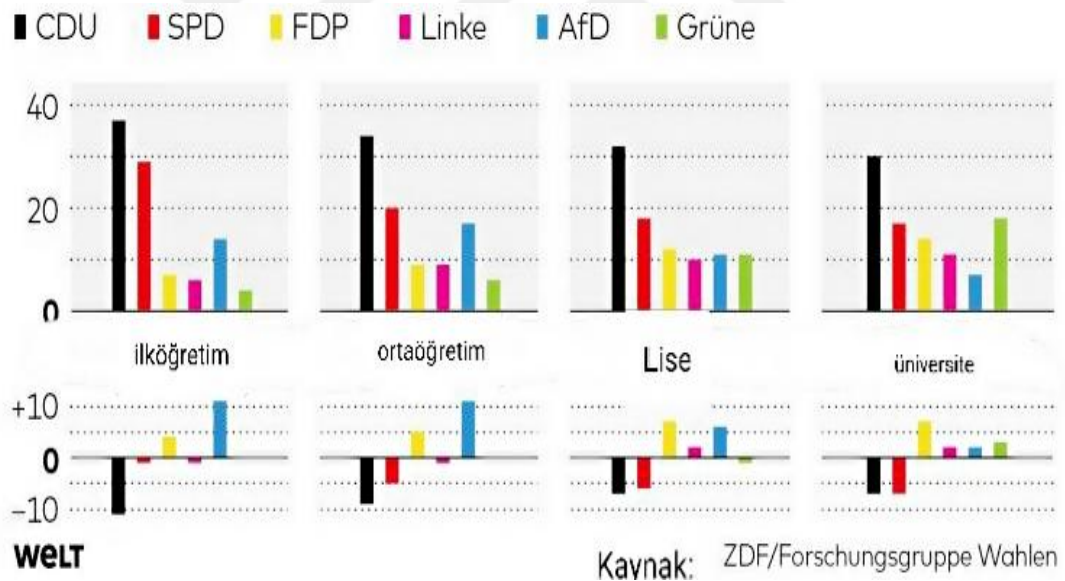
Sekil 3.1. Almanya için Alternatif Partinin Seçmen Cinsiyet Grafiği

Görüldüğü üzere erkek seçmenler, kadınların AfD ‘ye destek vermelerinden neredeyse iki katı seviyesindedir. Bu kadar açık ara farkın yaşanacağı 2013’ te zaten belliydi. Nitekim, 2013 yılında kadınların AfD’ ye verdiği destek seviyesinin erkeklerin verdiği oy oranı kadar fazla olması durumunda, partinin meclise o yıl girmesi gerekirdi (<https://www.welt.de>, 2019).

2.4.3. Eğitim Düzeyi ve Meslek Grubu Açısından AfD Seçmeni

Afd partisinin kurucuları akademisyen kökenlidir. Fakat partinin seçmen kitlesinin eğitim durumu genel olarak yüksek öğrenim mezunu kişilerden oluşmamaktadır. Alman Seçim Araştırma Grubu' nun verilerine göre 2017 bundestag seçimlerinde yüksek öğrenim mezunlarının sadece %7' sinin AfD ye destek vermiştir. Araştırma sonuçlarına göre liseden mezun olan kişilerin %11'i, ortaokul mezunu kişilerin ise %17' si AfD partisine oy vermiştir (<https://www.aargauerzeitung.ch>, 2019).

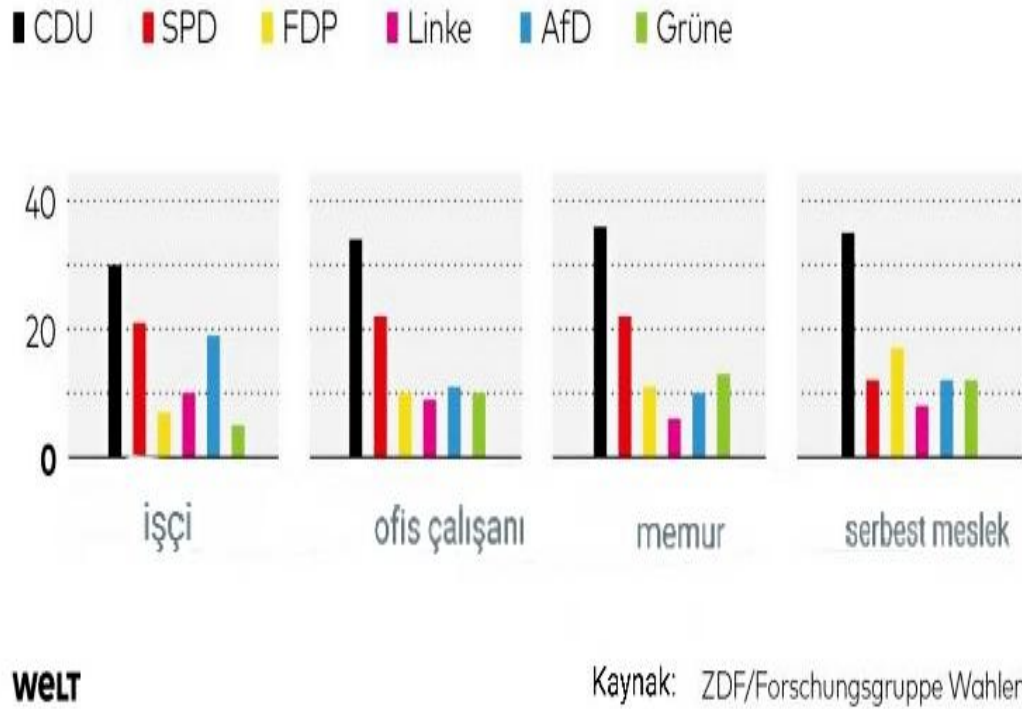
Akademisyen Matthew Goodwin'in işaret ettiği üzere Avrupa' da aşırı sağ ideolojisini savunan milliyetçi partilerin destekçilerinin büyük çoğunluğu okuldan erken ayrılan kişilerdir. Almanya' nın aşırı sağ partisi olan AfD taraftarlarının eğitim profilinin de bu düşünceyle örtüştüğü görülmektedir (<https://www.welt.de>, 2019).

Sekil 4.1. Almanya için Alternatif Parti' nin Seçmen Eğitim Düzeyi

1950'lerden sonra Almanya' da aşırı sağın yeniden yükselişini temsil eden AfD'nin seçmen profilini meslek grupları açısından ele aldığımızda dikkat çeken grup mavi yakalı olarak sınıflandırılan işçiler olmuştur. Almanya'da işçilerin %19'u

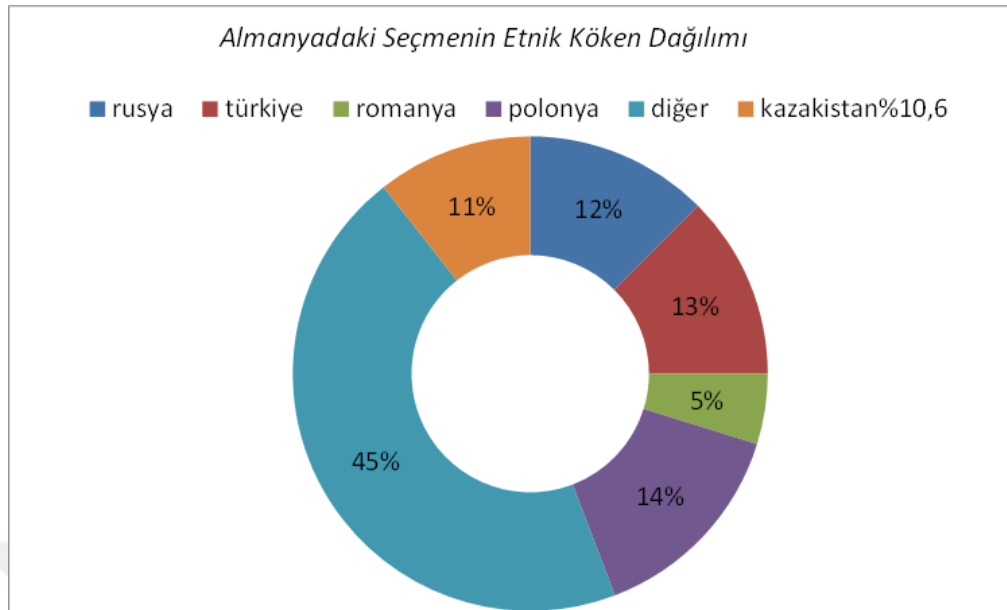
İslam ve göçmen karşıtı olan aşırı sağ partiye oy vermiştir. AfD seçmenin diğer meslek gruplarındaki varlığı ise çoktan aza doğru sırasıyla serbest meslekle uğraşan kişiler, ofis çalışanları ve memurlar şeklinde istatistiklendirilmektedir (Arnett, 2017).

Şekil 5.1. Almanya İçin Alternatif Parti' nin Seçmen Meslek Dağılımı

2.4.4. Azınlık Gruplar Açısından AfD Seçmeni

Almanya'nın etnik yapısına baktığımızda toplumun %79,5' i Alman, %20,5' i göçmen kökenlidir. Göçmenlerin dağılımı ise %19,2 Türk , %9,6 Polonyalı, %7,5 Rus, %5,7 Kazak ve %4,9 İtalyan olarak kayıtlarda belirtilmektedir (<http://www.mfa.gov.tr/almanya%20-kunyesi.tr.mfa>, 2018).

Sekil 6.1. Almanya'daki Seçmenin Etnik Köken Grafiği

Aşırı sağ ideolojisinin Alman siyasetindeki temsilcisi olan AfD' nin seçmen kökenini incelediğimizde ortaya çıkan sonucu tahmin etmenin zor olmadığı aşikârdır. Fakat literatüre bakıldığında Almanya' nın seçmen profili ile ilgili sınırlı sayıdaki çalışmalardan elde edilen verilerin analizi yapılarak ortak bir sonuca ulaşmak istemekteyiz. Bu bağlamda Alman Federal Seçimlerinde göçmenlerin hangi partileri tercih ettiklerini kesin olarak gösteren literatürdeki ilk çalışmanın verilerine öncelikle ulaşılmıştır.

Duisburg-Essen Üniversitesi ve Köln Üniversitesi'ndeki birkaç araştırmacının gerçekleştirdiği, Eski Sovyet ve Türk Kökenli Almanların örneklem olarak seçildiği saha çalışması bize AfD'nin göçmenlerden oy alıp almadığını ve aldı ise ne kadar oy aldığı konusunda bilgi vermektedir. Türk kökenli Almanların gerçek seçim katılım oranları %64, Rus kökenlilerin ise %58'dir. Genel katılım oranı olan %72 ile karşılaştırıldığında bu katılım oranı düşüklüğünün göçmenlere özgü bir durum olduğu ifade edilmektedir (Goerres, Spies ve Mayer, 2018: 1). Bu saha araştırması sonuçlarında AfD'nin seçmen profili şu şekildedir: AfD 1. Kuşak, 2. Kuşak, Alevi ve Kürtler de dahil Türk kökenlilerden hiç oy almamıştır. Rus Kökenli Almanlar' ın %27'si CDU/CSU ya %15'i AfD' ye geri kalanı diğer partilere oy vermiştir. Yerli

Almanların ise %10' u AfD' den yana tercih yapmıştır. (Goerres, Spies ve Mayer, 2018:2-4).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FRANSA' DAKİ İSLAM KARŞITI ULUSAL CEPHE (ULUSAL BİRLEŞME) PARTİSİ VE SEÇMEN PROFİLİ

3.1. Fransa'da İslamofobi Söylemi

Fransız toplumunun Müslümanlar ile karşılaşması 716 yılına kadar eskilere dayanmaktadır. Tarih boyunca Fransızların Müslümanlarla karşılaşması toprak egemenliği, savaş gibi durumlarda gerçekleşmiştir. Müslüman bir ülke olan Cezayir' i 1800' lü yıllarda koloni yapıp sonrasında ise kendi topraklarına katması Fransa' nın Müslümanlar ile çok uzun zaman öncesinden beri birlikte yaşadığının bir göstergesidir(Çaha, 2011: 55).Yakın tarihe baktığımızda ise Fransa bu gün hala Avrupa ülkeleri arasında en çok Müslüman nüfusun yaşadığı yerlerin başında gelmektedir. Fransa'da İçişleri bakanlığının 2016 yılı verilerine göre 3 milyonu aşan sayıda Müslüman bulunmaktadır. Ancak güncellenen rakamlara baktığımızda Amerikan Pew Araştırma Merkezi'nin yaptığı araştırmaya göre artık bu sayı 5 milyonu geçmiş durumdadır (<http://gocvakfi.org>, 2018).

Fransa' da Müslüman varlığının eskiye dayanması gibi, aynı şekilde Fransa'daki ırkçı ve islamofobik tutum da yeni bir mesele değildir. Örneğin 1950 Cezayir Bağımsızlık savaşının başlamasının en büyük sebebi; resmi bir tören esnasında Fransız kadınlarının Müslüman Cezayirli kadınların başörtülerine saldırmış olmalarıdır. Son derece vahşice olan bu hareketi ise “onları özgürleştiriyoruz” sloganıyla açıklamaları, aslında tam anlamıyla islam karşıtlığını açıklamaktadır. Pierre-jean Luizard'ın “Fransızlar islamı medeni bir din olarak değil kolonileştirilen insanların dini gibi kabul etmişlerdir” sözleri Fransız toplumunun sömürgecilikten hareket ederek Müslümanlara ve İslamiyete karşı olan tutumlarını ortaya koymaktadır. İslam dini Fransızlara göre cehaleti, fakirliği ve şiddeti sembolize etmektedir (Çaha, 2011: 56).

Fransız lider De Gaul'ün bir konuşmasında Müslümanlarla ilgili sarfettiği şu sözler de Fransa' daki islam düşmanlığını ve yapılan ırkçılığı göstermektedir (Çaha, 2011: 60) :

“Biz her şeyden önce beyaz ırktan, Grek ve Latin kültürden ve Hristiyanlık dininden gelen Avrupalı insanlarız. Ya Müslümanlar? Türbanları ile fesleri ile onları görüyorsunuz. Açıkça görüyorsunuz ki onlar Fransız değildir! Bir şişede sirke ve yağı birbirine karıştırın göreceksiniz ki bir dakika sonra birbirinden ayrılacaklar. Araplar Arap, Fransızlar Fransız’dır. Fransızların 10 milyon Müslümanı hazmedebileceklerini düşünüyor musunuz? Bunların sayısı yarın iki katına 20 milyona çıktığında, 40 milyona çıkacaktır. Benim köyüm kilise sesiyle değil cami sesi ile anılan bir Colombey olacaktır!”

Fransa’ da yaşayan Müslümanların sayısı da şişirilip gerçekte olmayan rakamlarla islam karşıtlığı ve Müslüman düşmanlığının siyasi liderler tarafından körüklendiğini ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Fransa’daki en büyük islamofobiye konu yapılan durum Müslüman kadınların baş örtüsü takma özgürlüğüdür. En çok başörtüsü ile ilgili sorun yaşanmaktadır. Yakın geçmişe bakıldığında Fransa’nın 11 Eylül’ ü olarak nitelenen Charlie Hebdo saldırıları dikkat çeken bir noktadır. BBC’ nin haberine göre 7 Ocak 2015’teki saldırının ardından gelen dört günlük süre içinde elliye aşkın İslam karşıtı saldırı düzenlenmiştir (<https://www.bbc.com>). Sabah Gazetesi’nde yer alan haberde de bu saldırılara yer verilmektedir: “Lille kentinde ‘İslamcılar dışarı’ yazılı bir pankart taşıyan grup protesto gösterisi düzenledi. Grubun yanından geçen bazı kimseler ise ‘Faşistler dışarı’ diye bağırdı. Creteil camiiinin girişi işaretlendi. Bir Müslüman’a ait helal kasabın kapısına ırkçı yazılar yazıldı.” (<https://www.sabah.com>, 2018).

Göçmenlerin, özellikle de Müslüman göçmenlerin yoğunlukla yaşadığı yerlerde bölge sakinleri, devlet memurları, polis, sendika ve işverenler dâhil toplumun çok değişik kesimleriyle görüşmeler yaparak Fransa’daki ırkçılığı araştıran Wieviorka ve ekibinin araştırma sonuçlarına göre; göçmenler, özellikle de Müslümanlar eğitim ve iş yaşamı dâhil birçok konuda ayrımcılık ve ötekileştirme ile karşılaşmaktadırlar. Irkçılığın artık aşırı sağ partileri aşarak diğer siyasi eğilimlere de yayıldığını belirten Liogier’ e göre de; Fransa’daki laik eğilimli internet sitelerinin bile artık neredeyse tek bir meseleyi İslam ve Müslüman korkusunu ele aldıklarını

belirtmektedir. Bu kapsamda şarap-sosis organizasyonu ile Aralık 2010'da Fransa'nın İslamlaşması hakkında düzenlenen uluslararası bir toplantı kapsamında diğer Avrupa gruplarıyla koordinasyon içinde "İslamlaşma karşıtı Paris Çağrısı" yapılması buna örnek olarak gösterilebilir (Aktaş, 2017: 136).

3.2. Fransa' da İslam Karşıtı Sosyal ve Siyasal Hareketlerin Yükselişi

11 Eylül saldırısı, 7 Temmuz 2005'te İngiltere'de düzenlenen bombalı saldırı, 2015 yılındaki Charlie Hebdo saldırısı vs. gibi olayların etkisi ile son 17 yılda islamofobik tavır özellikle batı ülkelerinde yaşayan Müslüman göçmenleri birçok ırkçı saldırıyla ve nefret suçuna maruz kalmakla karşı karşıya bırakmaktadır. Siyasetçilerin söylemlerinde de, gerek toplumsal gerek siyasal gerek ekonomik alanlarda Müslümanlara negatif yönde ayrımcılık yapılarak islamofobi psikolojik bir baskı aracı olarak kullanılmaktadır.

Son dönemlerde ortaya çıkan İslam'ı ve Kuran-ı Kerim'i art niyetli bir şekilde kötü amaçlar için kullanan ve gerçek Müslümanlıktan uzak olan teröristlerin gerçekleştirdiği korkunç eylemlerin ve düzenlediği saldırıların faturasının bütün Müslümanlara kesilmesi maalesef önü alınamaz bir duruma gelmiştir. İslam'ın terörizm, Müslümanların terörist olarak görülmesi akıl almaz bir düşünce yapısıdır. Fakat buna rağmen islamofobik olayların son yıllarda diğer batı ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da yükselişe geçtiği görülmektedir. Fransızların ikinci 11 Eylül olayları olarak nitelendirdiği Charlie Hebdo saldırısı Fransa' da 2015 yılında gerçekleşmiştir. Müslümanlara ve Müslümanların kutsal değerlerine hakaret eden ve kötü gösteren karikatürlerin sahibi dergiye saldırı düzenleyen iki teröristin El Kaide terör örgütü ile bağlantılı olduğu anlaşılmıştır. Bu olay sonrasında ise tüm toplumda Müslümanları terörist olarak algılayan düşünce yapısı nüksetmiş ve islamofobik saldırıların sayısında bir artış meydana gelmiştir. Yaşanan terör olayları sonrası Fransa'da Müslümanlara karşı tutumun daha dışlayıcı ve ötekileştirici bir hale dönüşmesine, sözlü ve fiziksel saldırıların gerçekleşmesine varan olayların cereyan etmesine neden olmuştur. Aşağılayıcı ve nefret suçu boyutlarına ulaşan bu tutumun Müslümanların günlük hayatlarını etkileyen bir hale gelmesi insan hakları açısından son derece adaletsiz ve üzücü bir durumdur (Çakır, 2011: 77).

Fransa'da siyasi platformda ırkçı ve islamofobik söylemleri ile yer alan Le Pen ,2002 yılında Fransa'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçiminde sol parti adayını geçerek ikinci tura kalması Avrupa'yı Haider'den sonra bir kez daha sarsmıştır. Bu beklenmeyen sonuç bir anlamda Avrupa'da ırkçı söylemlerin halktan da destek bulduğunu kanıtlamıştır. ABD'de yaşanan 11 Eylül olayları yabancı düşmanlığı ve ırkçılık sorunun daha da şiddetlenmesine neden olmuştur. Burada asıl altı çizilmesi gereken nokta yabancı düşmanlığı söyleminin daha çok Müslümanlara yönelik düşmanlık halini almaya başlamasıdır. Özellikle Avrupa'daki Müslümanlar kendilerine yönelik oluşan olumsuz havadan oldukça etkilenmişlerdir. Avrupa'daki siyasi partiler İslamofobi' yi bir seçim malzemesi şeklinde kullanarak ve konuyla ilgili ağır söylemler ile adeta ateşe körükle gitmişlerdir (Alkan, 2015: 279).

Fransa Müslüman Konseyi'ne (CFCM) bağlı İslam Karşıtlığı Gözlemevi sözcüsü Abdallah Zekri'nin açıklamasına göre 7 Ocak'tan bu yana, Müslümanlara ve camilere 'Fransa'da 21 silahlı, el bombalı saldırı ve 33 mektupla tehdit veya sözlü saldırı' gerçekleşmiştir (www.sabah.com, 2018).

Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Avrupa Araştırmaları Direktörü Enes Bayraklı, Fransa'da İslamofobik saldırıların geçen yıl yüzde 500 arttığını belirtmektedir. Bu saldırıların hedefinde % 75 oranında kadınlar, % 25 oranında ise erkekler yer almaktadır.

Müslümanların ibadet yerlerine saldırıların düzenlenmesinin yanı sıra günlük hayatlarında da özgürlüklerini kısıtlayan olaylara tanıklık edilmektedir. Örneğin Nice sahilinde haşema mayosu giyen müslüman kadın polisler tarafından soyunmaya zorlanmıştır ve çıkarmaması halinde ise kıyafeti sebebiyle plajdan gönderilmek istenmiştir (<https://www.lemonde.fr>). Bunun yanında, Müslüman öğrencilerin çok yüksek sayıda olmasından duyduğu rahatsızlığı açıkça dile getiren bir Fransız siyasetçinin sözleri Fransa'daki İslam karşıtlığına bir başka örnek olarak gösterilebilir. Robert Menard Müslüman öğrencilerin çok sayıda olmasını bir sorun olarak görmektedir ve okul kantinlerinde Müslüman öğrencilere domuz eti yemedikleri için alternatif sebze yemeği hazırlanmaması gerektiği konusunda söylemleri bulunmaktadır (<http://musulmans-dans-les-classes-pour-robert->

menard.1388473.php, 2019). Tüm bunlar göstermektedir ki islam karşıtlığı ne yazık ki hukuk, din, ekonomi, eğitim, sosyal vs. yani tüm alanlarda yaşanan önemli boyutta bir meseledir.

3.2.1. Fransa da Aşırı Sağ yükselişi

2010 yılından itibaren başlayan bir özgürlük hareketi bilindiği üzere tüm orta doğu ülkelerine dalga dalga yayılmış ve son olarak Suriye' yi etkisi altına almıştır. Suriye' de sekiz yıldır devam eden iç savaşın neticesinde yaşanan ve literatüre mülteci krizi olarak geçen mesele pek çok ülkeyi etkilediği gibi Fransa' yı da etkilemiştir (Keçeci, 2017). UNCHR' nin raporuna göre Fransa'ya 2012'de yapılan sığınma başvurusu sayısı 2011 yılındaki başvuru sayısına göre % 5 lik artış göstermiştir. Buna göre Fransa' nın 2012' de aldığı sığınma talebi 54.900 olduğu belirtilmektedir (<https://www.unhcr.org/tr>, 2019).

Görüldüğü gibi Suriye' de yaşanan olay, can güvenliklerini sağlamak için ülkelerinden ayrılan pek çok insanın yeni yerler aramalarına neden olmuştur. Fransa Başbakanı Manuel Valls' in ifade ettiğine göre Fransa' ya kabul edilen mülteci sayısı 4000' i geçmiştir (<https://www.bbc.com>, 2018). Ancak göç hareketlerinin sonucunda, ev sahibi ülkede sosyal, ekonomik, siyasal alanlarda bazı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Çünkü daha fazla istihdam alanı oluşturmak, sığınmacıların barınma, sağlık ve eğitim gibi ihtiyaçları için yeni finans kaynakları bulma gerekliliği doğmaktadır. Bu bağlamda yerel halk arasında bir hoşnutsuzluk durumu yaşanabilmektedir. Fransa da mülteci krizi sonrasında aşırı sağ ideolojisini canlandırma açısından payını almıştır demek yanlış olmayacaktır. Toplum içinde artan yabancı sayısından rahatsızlık duyan kesimlerin varlığı aşırı sağ partilerin seçim propagandaları için güzel bir fırsat olarak görülmekte ve kullanılmaktadır.

Fransa' da aşırı sağın son yıllarda yükselişe geçtiği seçim sonuçlarına bakıldığında anlaşılmaktadır. Bu aşırı sağ taraftarındaki artışın bir diğer sebebi 2008 küresel ekonomik krizidir. Fransa ekonomisi incelendiğinde, küresel kriz sonrasındaki Fransız ekonomi tablosu negatif bir resim çizmektedir. Fransa'da ekonomik durgunluk yaşanmış, büyüme oranları düşüş göstermiş ve ekonomi

kötüleşmiştir (Görgülü, 2018: 2685). Bu durum Fransa’ da aşırı sağ partilerin savunduğu argümanları destekler bir zeminin oluşmasına yol açmış, toplumun bozulan ekonomiden zarar gören orta ve alt gelir grubuna dahil olan kesimlerinin ilgisini aşırı sağ partilere doğru kaydırmıştır. Göçmenler ve ekonomik sorunların bir araya geldiği bir ortamda aşırı sağ partilerin vaatleri halkın bu meseleler hakkındaki endişelerini çözüme yönünde olup böylelikle destekçilerini arttırmaya çabalamaktadırlar (Karabel, 2017).

Fransa’da aşırı sağın hızlı bir şekilde yükselişe geçmiş olması, 2015 Charlie Hebdo olayları sonrası daha da artan bir şekilde Müslümanlar üzerinden yaptıkları ötekileştirici politikalar ile paralel bir şekilde ilerleme göstermiştir. Böyle bir zeminde İslam ve göçmen karşıtı söylemler ile destekçi sayısını arttırarak uzun yıllardan sonra güçlü bir muhalefet parti olma statüsü elde etmişlerdir(Görgülü, 2018: 2685).

2014 yılının AB ülkelerinde yapılan Avrupa parlamento seçim sonuçlarında görüldüğü üzere 2014 yılından itibaren bu ülkelerde aşırı sağ ideolojisini savunan siyasi partiler oylarını yükseltmektedirler. Eski adıyla Ulusal Cephe yeni adıyla Ulusal Birleşme partisi, 2009 yılındaki seçimlerde aldığı %6,3 oyu 2014 yılındaki seçimlerde %18,6 arttırmıştır. Ulusal Birleşme (Ulusal Cephe) İslam karşıtı politikalarıyla, söylemleriyle gündemde çokça yer alan bir partidir. 2012 yılı Fransa Ulusal Meclis Seçimlerinin sonucuna bakıldığında aynı yükselişi görmek mümkündür. 2012 Ulusal Meclis seçimlerinde FN’ nin aldığı oy %3,66’dır. Bu seçimlerin yanı sıra Fransa’daki 2012 cumhurbaşkanlığı seçiminde Ulusal Birleşme (Ulusal Cephe) lideri olan Marine Le Pen’ in aldığı %18lik ile 6 milyon oy ile üçüncü olmuş, 2014 Senato seçimlerinde Ulusal Birleşme kurulduğundan bu yana ilk kez iki sandalye kazanmış ve Senato’da yer alma başarısını göstermiştir (TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı, 2014: 9 - 10).

3.2.2. Fransa' daki Müslüman Görünürlüğü Problemi

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra bozulan ekonomilerini düzeltme çabası için göçmen işçi alımının artması Avrupa ülkelerine göç dalgalarını yükseltmiştir Yaşanan göçler sonrası ülkesine dönmeyi tercih eden farklı milletten kesimler yaşadıkları ülkenin sosyo-kültürel görünümünde sayıları arttıkça dikkat çeker hale gelmişlerdir. Bu bağlamda islamofobinin hedefi olan Müslümanlar konu edinildiğinde ilk dikkat çeken sorun başörtüsü gibi dini sembollerdir.

Avrupa'da yaşayan Müslüman nüfusun artması ile birlikte dini sembollerin kullanılması doğal olarak Müslüman görünürlüğünü arttırmıştır. İkiz kule saldırılarının -zamanla sonra tümenden islam karşıtlığına dönüşen- islamofobiyi körüklemesi ile birlikte, Fransa başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde islami sembollerin kullanımı sorun haline gelmiştir. Fransa' da başlangıçta güvenlik politikaları bağlamında peçe, başörtüsü yasağı gibi İslami semboller hakkındaki ilk yasa parlamentoda 2004 yılında kabul edilmiştir. Bu yasaya göre ilk ve orta öğretim okullarında açık bir şekilde dini sembollerin kullanılması cezai yaptırıma bağlanmıştır (Duymaz, 2015: 1115).

İlk aşamada okul gibi kamu kurumlarında yasaklanan başörtüsü, peçe gibi dini semboller ile ikinci aşama 2010 yılında yeni bir yasa ile ileriye taşınmıştır. 2010 yılında 1 hayır oyuna karşılık 246 evet oyu ile kabul edilen yasa tasarısı Fransa sokaklarında kadınların burka (peçe) giymesini yasaklamayı amaçlamaktadır. Yasa 14 Eylül 2010 tarihinde Parlamentodan geçmiş ve yürürlüğe girmiştir. Bu uygulama ile Fransa, kadınların yüzünü kapatan kıyafetleri giymesini yasaklayan ilk Avrupa ülkesi olmuştur. Her ne kadar kamu güvenliğini sağlamak adına bu yasağın uygulandığı ifade edilse de Fransız siyasetçilerin söylemlerinde kültürel ve ırkçı boyuttaki rahatsızlık da kendini göstermektedir. Örneğin Fransız siyasetçi Sarkozy'nin 2009 yılındaki şu sözleri duruma somutluk kazandırmaktadır. "Peçe Fransa topraklarında hoş karşılanmamaktadır. Toplumdan koparılmış ve hapsedilmiş bir kadın imajını kabul edemeyiz. Bu Fransız Cumhuriyeti'nin kadın onuru fikrine zıttır." İfadelerini kullanan Fransız siyasetçi aslında bir nevi rahatsızlık duyulan şeyin Müslümanlar ve onların yaşam biçim olduğunu söylemektedir (Özdemir, 2012: 450).

3.3. Fransız Ulusal Cephe (Ulusal Birleşme) Partisi

Fransız aşırı sağ partisi olarak 1972' den beri siyasi alanda varlığını sürdüren Ulusal Cephe partisinde iki önemli değişiklik yaşanmıştır. Bunlardan ilki parti liderliğinin 2011 yılında Jean Marie Le Pen' den kızı Marine Le Pen geçmesidir. Bu lider değişikliği sonrasında partinin politikalarının ve söylemlerinin nispeten daha yumuşak bir tavra büründüğü görülmektedir. İkinci değişiklik ise bu politikaların ılımlı hale gelmesini sembolize edecek “daha az dışlayıcı” bir parti olduğunu göstermek adına Ulusal Cephe isminin Ulusal Birleşme yapılmasıdır.

3.3.1. Ulusal Cephe (FN) 'nin Tarihsel Arka Planı

Son yıllarda yükselişe geçerek dikkatleri üzerine çeken Ulusal Birleşme(Ulusal Cephe) partisi 1972 yılına dayanan köklü bir partidir. Şimdiki RN(FN) Lideri Marie Le Pen' in babası Jean-Marie Le-Pen önderliğinde muhafazakâr ve milliyetçi ideolojiyi benimsemiş birkaç küçük grup ile kurulmuştur. Partinin yükselişe geçtiği yıl 1981 yılıdır. Bu yükseliş ise François Mitterand' ın başkanlığa gelmesi ile başlamıştır(Çakır,2011:79). Fransa'da ilk kez bir sosyalist partinin aday olarak seçilen Cumhurbaşkanı Mitterand' ın yönetimi sırasındaki yaptığı birtakım uygulamalar Fransız halkını memnun etmemiştir. Böylelikle FN' nin destekçi sayısı artmıştır(Stockemer, 2017: 13).

Fransa'da aşırı sağ tarihinin uzun olduğu söylenebilir. 1946-1958 döneminde uygulanan Fransız Dördüncü Cumhuriyeti (1946-58), en eski aşırı sağ örgütlerin bazılarının kuruluşuna tanık olmuştur. 1950'lerde, Cezayir'in bağımsızlığı konusunda birçok aşırı sağ örgüt ön plana çıkmıştır (Martin, 2013: 7). Fransa Ulusal Cephesi, 1972 yılında, 1969'a dayanan açıkça bir neo-faşist ve militan bir hareket olan Ordre Nouveau (Yeni Düzen) tarafından kurulmuştur (Lebourg, 2012).Ulusal Cephe' nin ilk temsilcileri o günün ulusal meselelerini kullanmış Cezayir savaşı gazilerini ve 1950'lerde Pierre Poujade' nin önderliğindeki Poujadisme hareketinin sağcı popülizm takipçilerine hitap etmişlerdir. Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi parti ilk kurulduğu yıllarda 1930' ların Fransız milliyetçi sloganlarını yeniden canlandırmıştır fakat siyasi arenadaki parti başarısı 1980'li yıllarda başlamıştır.

FN'nin siyasi arenadaki ilk başarısı Dreux ve Paris belediye başkanlığı seçimlerinde güçlü bir seçim kampanyası yürütmesi sayesinde ve Avrupa Parlamentosunda aldığı %11,1 oy oranı ve kazandığı 10 sandalye ile gerçekleşmiştir. 1986 Fransız yasama seçimlerinde de başarısını sürdürmüş siyasi ana akıma ilerleyerek %10' luk oy oranı ile mecliste 35 sandalye ile yerini almıştır (Ray, 2017).

Le Pen önderliğinde zaman içerisinde örgüt yapısını da güçlendiren FN' nin oy oranı 1990lı yılların sonuna doğru %15' e kadar yükselmiştir. Ancak Le Pen'in bu siyasi arena içinde aşırı sert ve bölücü söylemleri ile tepki çekmeye devam etmesi ve parti içi antidemokratik ve otoriter davranması parti içinde bölünmelere sebebiyet vermiştir. Le Pen' in agresif tavırlarının bir belediye başkanına şiddet uygulaması ile sonuçlanan bir olay hem bireysel hem de seçim yasağı cezası almasına neden olmuştur. Böylelikle FN' nin taraftar sayısında büyük ölçüde düşüş meydana gelmiştir (Çakır, 2011: 79). FN' nin 1999 yılındaki seçimlerde aldığı oy oranı % 5,7' lere düşmüştür. FN' den ayrılan grubun kurmuş olduğu MNR (National Republican Movement) de % 3,3 oranında oy almıştır. MNR' nin başarısız olmasına rağmen parti içindeki bölünmenin FN' yi ideolojik düzey ve örgütsel gelişim açısından zarara uğrattığı ifade edilmektedir (Martin, 2013: 14).

Yaşanan olumsuzluklar Le Pen' i yıldırılmamış ve partiyi ayakta tutmayı başarmıştır. Nitekim 2002 yılına gelindiğinde Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oy oranını % 17,8' e çıkarmıştır (Martin,2013:15). Ancak bu Fransız aşırı sağının Jean-Marie Le pen liderliğindeki son başarısı olmuştur. 2011 yılında parti liderliğini Le Pen' in kızı Marine Le Pen devralmış olup hala FN' nin liderliğini yapmaktadır. Fransız aşırı sağ partisi FN' nin 2014' ten itibaren Almanya, İngiltere Danimarka, Avustralya gibi birçok Avrupa ülkesinde aşırı sağ akımı yükselişe yeniden geçmesi Fransız aşırı sağının temsilcisi olan FN' yi tekrar gündem maddesi yapmıştır diyebiliriz. Bu bağlamda Ulusal Cephe' nin 2014' ten itibaren Marine Le Pen ile olan dönemini daha ayrıntılı olarak incelenmek istenmektedir.

3.3.2. Marine Le Pen Liderliğinde Ulusal Cephe Partisinin Politikaları ve İslam Karşıtlığı

2011 yılında parti liderliğini Marine Le Pen' in devraldığı Ulusal Cephe Partisi'nin programı milliyetçi, muhafazakâr, etnomerkezci, sistem ve yabancı düşmanı (antisemitik, islamkarşıtı, göçmen karşıtı) bir ideolojik temele dayanmaktadır. Ulusal Cephe' nin de aralarında yer aldığı Avrupa' daki aşırı sağ partilerin programlarının ortak özellikleri arasında genellikle çokkültürlülük karşıtlığı yer almaktadır. Bu bağlamda FN' nin İslam karşıtlığı, göçmen karşıtlığı, antisemitik tutumlara sahip olması gibi meseleler Fransız toplumunda kültürel bir erozyon yaşamak istememelerine dayandırılmaktadır (Keçeci, 2017). Bunun yanın sıra FN' nin siyasal hareket alanının geniş olduğu ifade edilmektedir. Çünkü hem bir siyasal parti hem de bir duruş, bir hareket gibi siyaset yapabildikleri dernekler, STK'lar gibi büyük bir ağa sahip oldukları savunulmaktadır(Çakır, 2011: 79).

Ulusal Cephe Partisinin lideri Marine Le Pen' in Parti programına ve söylemlerine baktığımızda partinin radikal aşırı sağdan daha ılımlı bir aşırı sağ çizgisine doğru evrildiği anlaşılmaktadır. Ancak Marine Le Pen babasının antisemitik söylemlerinden vazgeçse de, bu kez partinin yeni hedefini Göçmen ve İslam karşıtlığı yapmıştır(Eren, 2017: 11). Fransız aşırı sağ partisi FN' nin politikaları genel olarak şu başlıklar altında şekillenmektedir:

- Avrupa Birliği Karşıtı Milliyetçilik
- Küreselleşme Karşıtı
- Göçmen ve İslam Karşıtı
- Anti-elitizm

Marine Le Pen'in 2017cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde yayımladığı manifestosunun ilk sözü, "Frexit" referandumu konusunu içermektedir. Fransa'nın Avrupa Birliği'ne üyeliği ve büyük bir kurumsal reform konusunda Anayasa'nın 11. maddesinin reformunun cumhurbaşkanına referandum yoluyla doğrudan seçmenlere danışmak için daha fazla fırsat verileceğine dair bir vaatte bulunulmuştur. Fransa'nın

kendi para birimi olan Frang' ın kullanılmasını amaçlayan Marine le Pen ayrıca Fransız parlamentosunun boyutunun azaltılması ve yerel yönetimlerin reforme edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. FN' nin iç güvenlik konusundaki politikalarında ise vaadi Fransa'yı daha güvenli hale getirmektir. Bu bağlamda manifestoda yer alan Le Pen' in 15.000 kolluk görevlisi görevlendirmeyi ve polis için meşru bir savunma durumu oluşturma isteği dikkat çekmektedir. Daha önce ölüm cezasının olması gerektiğini savunan Le Pen daha sonra bu söyleminden vazgeçse de cezaların daha sert bir hale dönüşmesini istemektedir. Manifestoda yer alan güvenlik güçleri meselesi de devletin polisin şiddet uygulaması durumunda buna karşı çıkmayacağı hatta destekleyeceği anlaşılmaktadır. Güvenlik konusunda bir başka dikkat çeken madde Le Pen' in Schengen' den çıkma isteğinde olmasıdır. Bu sayede Fransa'nın sınırlarının Fransızların kontrolleri altında olacağını savunan FN lideri “yaygın göç” ü de sonlandırmak istemektedir. Buna paralel olarak sınır polisi sayısını arttırmak ve yıllık göçmen sayısını 140000' den 10000' e düşürmeyi amaçlamaktadır(<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018).

Göçmen karşıtlığı ile bilinen FN' nin bir diğer politikası aile birleşmeleri ve vatandaşlıkla ilgilidir. Fransa'da yaşayan göçmenlerin vatandaşlığa alımını ve aile birleşimini zorlaştıran çeşitli önlemler alınması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca bir anti-terör örgütü kurarak İslami köktencilığe ve teröre karşı mücadelenin arttırılmasını istemektedir. Küreselleşme konusunda ise olumsuz bir görüşe sahip olan FN, ülke refahının küreselleşmenin sona ermesine ve serbest ticareti, işsizliği radikal bir şekilde azaltacak olan “akıllı korumacılığın” yeni bir yurtsever modeli ile değiştirmeye bağlı olduğunu vurgulamaktadır (<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018).

Küreselleşmeye ve Avrupa Birliğine, Schengen' e karşı olduğu gibi Fransız ordusunun NATO' dan ayrılmasını savunmaktadır. Savunma harcamalarını arttırarak yeniden milli bir prestij kazanmak adına orduya 50.000 yeni asker almayı vaat etmektedir. Anayasaya “Milli ve kültürel değerleri, tarihi mirası koruma” maddesi ekleme düşüncesi milliyetçi ideoloji ile örtüşen bir düşünce olarak ifade edilebilir. Bunun yanı sıra diğer bir milliyetçi vaat ise devletin tüm dünyaya Fransız

yetkinliğini ve nüfuzunu aşılama düşüncesidir(<https://rassemblementnational.fr>, 2018).

Literatüre bakıldığında aşırı sağ partilerin bir ortak özelliği olduğu anlaşılan çokkültürlülük karşıtlığını FN' nin politikalarında açıkça görmekteyiz. Bu bağlamda Ulusal Cephe, Fransa' da göçmen karşıtlığı ve İslam karşıtlığı ile ilgili söylemler üzerinden destekçi toplamakta olan bir partidir. Fransa' da FN' nin homojen bir toplum isteğinin yanı sıra İslam karşıtı politikalarının var olmasında etkili olan bir başka unsur Fransa' nın laiklik vurgusudur. FN temsilcilerinin söylemleri incelendiğinde görülmektedir ki FN' ye göre Fransa Cumhuriyeti'ndeki bireycilik ilkesi ile İslam dininin ümmetçilik anlayışının ters düşmektedir. Ancak diğer taraftan bakıldığında yapılan bu laiklik vurgusunun, Hristiyanlık dini söz konusu olduğunda göz ardı edilebildiği görülmektedir. Çünkü Fransız aşırı sağcı parti Ulusal Cephe, Hristiyan değerlerini savunan bir partidir. Örneğin katı Hristiyanlıkta eşcinsel evlilikler yasak olduğu için FN de eşcinsel evliliklere karşıdır. Ayrıca Yardım' ın altını çizdiği bir nokta da şudur ki birbiri ile zıt düşüncelere sahip olan kesimler, konu İslam karşıtlığı olduğunda bir araya gelip RN(FN)' ye destek verebilmektedir (Yardım, 2014: 14).

Ulusal cephe Partisinin islam karşıtlığı dile getirdiği söylemlerinde net bir şekilde görülmektedir. Örneğin RN(FN) parti lideri Marine Le Pen' in 2010 yılında Lyon şehrinde bir miting sırasında yaptığı şu konuşma çok ses getirmiştir: *“Üzgünüm, ancak II. Dünya Savaşı hakkında konuşmaktan çok hoşlananlar için, eğer ‘işgal’ hakkında konuşmak söz konusuysa, şunun hakkında konuşabiliriz, çünkü sokakta ibadet eden Müslümanlar toprakları işgal etmektedir. Bu dini hukukun uygulandığı banliyölerde bölgenin bir kısmının işgal edilmesidir. Elbette, zırhlı araçlar yok, askerler yok, ancak yine de bir işgaldir ve orada yaşayanlar için yüküdür.”* (<https://www.aljazeera.com>, 2019). Le Pen, Fransa' da dışarıda namaz kılan Müslümanlar ile Nazi işgalini kıyaslamış ve bu islam düşmanlığını ve ırkçılığı kışkırttığı gerekçesi ile birçok devlet yöneticisinden ve özgürlükçü halktan tepki almıştır. Hatta bu konuşması yüzünden Le Pen' e soruşturma açılmıştır. Fransa' da yaşayan toplumun %10'unun Müslüman olduğu bir atmosferde bu tarz söylemlerin

önemli siyasi liderlerce kullanılabilir olması son derece üzücü bir durumdur (<https://www.aljazeera.com>, 2019).

2017 Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde yaptığı bir konuşmada partisinin tüm taraftarlarını etkileyen cumhurbaşkanlığı kampanyasının resmi lansmanında küreselleşmeyi ve İslami köktenciliği "iki totaliterizm" olarak adlandırmış ve eleştirmiştir. Marine Le Pen: "İslami köktenciliğin yönetimi veya tehdidi altında yaşamak istemiyoruz. Halka açık yerlerde, peçeli ya da peçesiz, işyerlerinde, ibadet yerlerinde, sokaklarda, büyük camilerde cinsiyet temelinde kadınlara karşı ayrımcılık yapmaya çalışıyorlar." ifadelerini kullanmıştır (<https://www.thestar.com>, 2019).

2019 Avrupa Parlamentosu seçim hazırlıkları için RN (FN) tarafından yine İslam karşıtlığı üzerinden kampanyalar yürütülmektedir. Partinin seçim kampanyası broşürlerinde yer alan mesajda İslam'ın kadınların özgürlüğüne engel olduğunu vurgulamaları, Müslümanların dini sembollerinden biri olan başörtüsünün eleştirilmesi dikkat çeken unsurlardan biri olmuştur. Bunların yanı sıra seçimin bir medeniyet seçimi olduğunu vurgulayan broşürde, arka planda Kuran sayfalarından çekilen fotoğrafların kullanıldığı görülmektedir. "Avrupa Parlamentosu seçimlerinde kararınız sizin, kızlarınız ve kız torunlarınızın özgürlüğü olacak. Oyunuzun arkasında bir medeniyet seçimi olacak." İfadelerinin kullanıldığı seçim kampanyasına baktığımızda bunu İslam karşıtlığı üzerinden siyaset yapılmaya devam edeceklerinin bir göstergesi olarak değerlendirebiliriz (<https://tr.euronews.com>, 2019).

Aşırı sağ lideri Marine Le Pen 2018 yılının mart ayında parti adında değişiklik yapma düşüncesini gündeme getirmiştir. ve yapılan oylama ile Front National(Ulusal Cephe) olan parti ismi Rassemblement National(Ulusal Birlik) olarak değiştirilmiştir. Bu isim değişikliğindeki amaç partinin ayrılıkçı imajından kurtulma isteğidir. Fakat görülmektedir ki Marine Le Pen ve RN(FN) özellikle Müslümanlar üzerinden göçmen karşıtlığı yapmaktadır. İslam karşıtı tavrı ve ötekileştirici tutumu bu isim değişikliğindeki amaca yönelik parti politikalarında ve söylemlerinde yapılan faal bir çabanın olmadığını göstermektedir.

3.3.3. 2014 Yerel Seçimlerinde Ulusal Cephe (FN) Partisi

Fransa’ da 2014 yılının mart ayında gerçekleşen yerel seçimlerin ilk turu 23 Mart 2014 tarihinde, ikinci turu ise 30 Mart 2014 tarihinde gerçekleşmiştir. Yarışan aday sayısı 928.901’dir. Kayıtlı seçmen listesindeki seçmen sayısı 44.6 milyon iken oy kullanan seçmen sayısı bu sayının sadece %65’ i olmuştur. İlk tur sonuçlarındaki oy oranları şu şekildedir: merkez sağ partisi UMP %46,5, Sosyalist Parti (PS) yüzde 37,6, Ulusal Cephe (FN)% 7. İkinci tur sonuçlarına baktığımızda Sosyalist Parti’nin büyük oranda oy kaybettiği görülmekte iken sol ittifakın oy oranı %43, merkez sağ %45, aşırı sağ partisi FN ise% 7 oranında oy almıştır (<https://www.interieur.gouv.fr>, 2019).

2014 yerel seçimlerinde en dikkat çeken meselelerden biri Fransa’ nın aşırı sağ partisi FN’ nin oylarında meydana gelen yükseliştir. FN’ nin Fransa genelinde %6’ya yakın, seçim bölgeleri özelinde ise %16,5 oy alması Fransız aşırı sağının yükselişe geçtiği dönemin başlangıcı olmuştur denilebilir. Çünkü bu yükseklikteki bir oy oranı FN’ nin yerel seçimler bazında ilk başarısı olmuştur. Liderliği babasından devralan Marine Le Pen’ in her ne kadar eski döneme göre daha ılımlı olduğu yorumları yapılırsa da FN’ nin göçmen karşıtlığı ve çokkültürlülük karşıtlığı devam etmektedir(<http://turksam.org>, 2018).

2014 Belediye seçimlerinde Ulusal Cephe’ nin oylarında dikkat çeken bir başka husus, oyların sınıfsal veya sektörel bir ayrımı yansıttığı yönündedir. Daha önce oy oranının düşük olduğu özellikle düşük ücretli işçi sınıfının yaşadığı bölgelerdeki oyların FN’ ye kaydığı ifade edilmektedir. Coğrafi bölge açısından ise Belediye seçimlerinde FN, Hénin-Beaumont, Hayange ve Villers-Cotterets olmak üzere Kuzey ve Kuzeydoğu'nun 3 sanayi merkezlerinde bulunmaktadır ve Parisli işçi sınıfı Mantes banliyösünü de kazanmıştır(Goodliffe, 2016: 128).

2014 belediye seçimlerinde, Ulusal Cephe’ nin kazandığı on bir ilden on tanesi kuzey ve kuzeydoğudaki sanayi bölgeleri ve güneydeki (Paris'in büyük Massy-la-Ville banliyösü hariç) daha önceden oy alınan garanti bölgelerdir. Hatta bir zamanlar Fransız aşırı sağ Ulusal Cepeninin oy alamayacağı bölgeler olarak

düşünülen Brittany ve Büyük Batı gibi bazı bölgeleri de FN 2014 yerel seçimlerinde kazanmıştır. Yani 2014 seçimleri FN' nin son dönemde giderek artan bir ulusal fenomen olduğu ifade edilmektedir (Goodliffe, 2016: 127).

3.3.4. 2015 Seçimlerinde Ulusal Cephe (FN) Partisi

2015 yılının aralık ayında yapılan Fransa bölgesel seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 45.296.409' dur (<https://www.interieur.gouv.fr>, 2019). Katılan seçmen oranı %50.5olarak belirlenmiştir. Seçimlerde yarışan aday sayısı ise 21500'dür. Seçimin ilk tur sonuçlarına bakıldığında en fazla oy alan partinin Ulusal Cephe Partisi olduğu görülmektedir. İlk tur sonuçlarında partilerin aldıkları oy oranları şöyledir: Ulusal Cephe %29.50, Cumhuriyetçi Parti %26.89, Sosyalist Parti % 23.33, Avrupa Ekoloji ve Yeşiller Partisi % 6, Ulusal Sol Parti %4.10 (Yardım, 2016). Ancak Ulusal Cephe, ilk turdaki başarısını ikinci turda gösterememiştir. Sosyalist Parti 13 bölgeden 5'ini sürpriz bir şekilde almıştır. Fransa aşırı sağını temsil eden Ulusal Cephe'nin Fransa'nın hem kuzeyinde hem de güneyinden oy alamamasını da Sosyalistler kendi başarısı olarak yorumlamıştır. İkinci turda Ulusal Cephe parti lideri, Fransa'nın üçüncü büyük bölgesinde de rakibi Xavier Bertrand' e yenilmiştir. İlk turda 13 bölgeden 7' sini kazanan FN' nin ikinci turda hiç oy alamamış olması da parti tarihi açısından bir ilk olduğu ifade edilmektedir. Buna rağmen 2012 yılındaki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde 6.4 milyon olan oyunun 6.8 milyona çıkmış olması ise yenilmiş bir parti olarak bile oylarını büyük ölçüde yükselttiğini göstermektedir. 2010 yılı bölgesel seçimlerinde sol adaylar 21 (eski sistemde bölge sayısı 22'dir) bölgede birinci parti olmuş ve Ulusal Cephe hiçbir bölgeyi kazanamamıştır. Yani 2014 yılından itibaren aşırı sağ partilerin yükselişe geçtiği aşıkardır. Nitekim seçim sonuçları hakkında yorum yapan Sosyalist Partili Başbakan Valls' ın ve Sarkozy'nin de söylemlerinde yükselen aşırı sağ tehlikesinin altını çizdikleri görülmektedir (<https://www.dw.com/tr>, 2018).

3.3.5. 2017 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Ulusal Cephe (FN) Partisi

Yarı başkanlık sistemi le yönetilen Fransa' da 2017 yılının Nisan ayında gerçekleşen Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 47582183'tür. Avrupa' da seçmenin artık sandığa gitme eğilimlerinin düşmeye başladığı bilinmesine rağmen cumhurbaşkanlığı seçimlerinde katılım oranı %74 olarak kayıtlara geçmiştir (<https://www.interieur.gouv.fr/>, 2019).

2017 Cumhurbaşkanlığı seçimindeki ilk tur sonuçlarına göre adayların oy oranları: M. Emmanuel Macron % 24,01, Marine Le Pen %21,30, M. François Fillon % 20,01, Jean-Luc Melenchon %19,58, Benoit Hamon %,6,36,Nicolas Dupont-Aignan% 4,70'tir. Jean Jassale, Philip Photou gibi diğer 5 aday ise %1 ve daha altında oy alarak seçimlerde seslerini duyuramayan adaylardan olmuştur. İkinci tura Emmanuel Macron ve aşırı sağın temsilcisi Marine Le Pen kalmıştır.2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunun sonuçlarına göre Emmanuel Macron'un% 66,10, FN lideri Marine Le Pen % 33,90 oranında oy almıştır. Görüldüğü üzere Daha fazla oy alarak Emmanuel Macron Fransa'da galip gelmiş ve cumhurbaşkanı seçilmiştir. İkinci tura yükselip Macron ile yarışan Marine Le Pen 2012 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde %17,9 oy oranı ile üçüncü parti olarak ilk turda kalmıştı. (<https://www.lemonde.fr>, 2019).

Ulusal Cephe Partisinin aşırı sağ ideolojisine sahip olması, Fransa toplumunun genel olarak seçim sonuçlarına bakıldığında sola daha yakın olmasına rağmen, son 5 yıldır ibre yavaş yavaş değişmeye başlamıştır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerini Le Pen kaybetmiştir. Fakat bu sadece küçük resme bakıldığında bir kayıp olarak değerlendirilmelidir. Çünkü Ulusal Cephe (FN), 2012 seçimlerinde sadece 2 sandalye kazanmış olmasına kıyasla 2017 parlamento seçimlerinde 8 sandalye kazanması, 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci parti olarak yarışması partinin geçmiş seçimlerdeki çok düşük olan oy oranları göz önüne alındığında kazanmaya başladığı açıkça görülmektedir (Curtis, 2017: 6). Fransa' da değişen dengelerde; gerek bozulan ekonomi, gerek mülteci krizi sonrası artan göçmen sayısı gerek aşırı sağın göçmen ve İslam karşıtlığı üzerinden yaptığı politikalar ile halk arasında ırkçılığı körükleyip destekçi kazanması etkili olmaktadır. 2010 yılında %9

olan oy oranını 2014 yılından itibaren yükseltmeyi başaran aşırı sağ partinin yükselişinde ekonomik krizinden etkilenmesi kadar 2015 Charlie Hebdo olayları sonrası artan islam karşıtlığının da etkisi oldukça fazladır. Nitekim Le Pen' in 2017 Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde sunduğu 144 maddelik manifestoda göçmen ve islam karşıtı söylemler de yer almaktadır.

3.4. Ulusal Cephe (FN)' nin Seçmen Profili

2011 yılında lider değişikliği yaşayan partini seçmen profilinde özellikle kadın seçmenler konusunda bir gelişme olduğu görülmektedir. Çalışmamızda yaş, eğitim düzeyi ve sosyal statü gibi faktörler bağlamında Ulusal Cephe Partisi' nin seçmen profili incelenmektedir.

3.4.1. Yaş Faktörü Açısından Ulusal Cephe' nin Seçmen Profili

Literatürde yer alan geleneksel çalışmalar yaş ile aşırı sağ partiye oy verme arasında pozitif bir ilişki olduğunu iddia etse de yeni çalışmalar bu durumun tam tersini savunmaktadır (Stockemer ve Amengay, 2015: 378). Fransa' nın aşırı sağcı İslam ve göçmen karşıtı RN(FN) ye oy veren seçmenin bu ilişki açısından nasıl bir tablo çizdiği araştırma sorularındandır. Fransa' da son yıllardaki seçim öncesi ve seçim sonrası yapılan kamu oyu araştırmaları incelendiğinde seçmen profilleri hakkında sosyo-demografik verilere ulaşılmaktadır. Bu bağlamda Fransız aşırı sağ RN(FN) taraftarlarının genç kesimden mi yoksa yaşlı kesimden mi daha fazla oy almış olduğu bu veriler ışığında anlaşılmaktadır.

2015 Bölge Seçimleri öncesi yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre Le Pen' in seçmen profili yaş bazında incelendiğinde genç seçmen baş roldedir. Anket sonucunda genç seçmenlerin üçte birinin Fransız aşırı sağına oy vereceği belirtilmiştir. Diğer partilere nazaran Ulusal Cephe' nin genç seçmen sayısının daha fazla olduğu anket sonucuna göre ifade edilmiştir. Marine Le Pen' e destek veren seçmenin genç kesimden olması ise gençlerin değişim isteği ile motive olduğu ile ilişkilendirilmiştir. İşsizlik sorunundan yakınan, Avrupa krizi ve islamofobi ile büyüyen gençlerin bu sorunlarla mücadele edeceğini vurgulayan politikaları olduğu için Marine Le Pen'e destek verdikleri düşünülmektedir. Ayrıca Fransız genç

seçmen, FN(RN)'nin aşırı söylemlerinden ve sayısız mahkumiyeti bulunan eski lider dönemine dair bir şey hatırlamamaktadır. Bu durumun genç oylar konusunda Marine Le Pen' in lehine bir durum ifade edilmektedir. (<https://www.thelocal.fr>, 2019). Nitekim 2015 Bölge Seçimlerinden sonra yapılan kamuoyu araştırmasına göre Ulusal Cephe partisi taraftarının % 35' ini gençler oluşturmaktadır (Taşdelen, 2017).

2017 Cumhurbaşkanlığı Seçimi öncesi yapılan bir kamu oyu araştırmasına göre gençlerin Le Pen' e verdiği destek oldukça önemlidir. Özellikle, Ulusal Cephe desteği için en büyük demografik yapı, anket sonucuna Le Pen' in %40 oranında 18 ve 24 yaşları arasındaki seçmenlerden oluşmaktadır. Bu sayı, orta sol İşçi Partisi'nin yaş grubu için yüzde 43 civarında en popüler olduğu ve göçmen karşıtı UKIP' nin sadece yüzde 8'de oy kullandığı İngiltere de dahil olmak üzere, diğer Avrupa ülkeleriyle tezat bir durumu yansıtmaktadır (<https://www.aljazeera.com>, 2019).

2017 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra yapılan ankette beklenen 18-24 yaş arası genç seçmen desteği bulunamamıştır. Le Pen' e oy veren seçmenin yaş profiline baktığımızda 35-49 yaş arası seçmen grubu ilk sırada yer almaktadır. Fransız aşırı sağ lideri Marine Le Pen 18-24 yaş aralığındaki seçmen grubundan %21, 25-34 yaş aralığındaki seçmen grubundan %24, 35-49 yaş arası gruptan %29, 50-59 yaş aralığındaki seçmen grubundan %27, 60-69 yaş aralığındaki seçmen grubundan %19, 70 yaş ve daha üstü seçmen grubundan ise %10 oy almıştır(<https://www.franceculture.fr>, 2019). Yine de Fransa'da gençler, sokakta dua eden Müslümanları Fransa'nın Nazi işgali ile karşılaştıran ve serbest ticaret ve göçle mücadele edeceğine dair söz vermiş bir partiye doğru yönelmeye başladıkları anlaşılmaktadır. Çünkü 2012 yılındaki Fransız aşırı sağ partisine genç seçmen desteği sadece %18'di. (<https://www.ft.com>, 2019).

3.4.2. Cinsiyet Faktörü Açısından Ulusal Cephe' nin Seçmen Profili

Geleneksel olarak ve erkeklerle karşılaştırıldığında, kadınların aşırı sağ partiler için oy kullanma olasılıkları daha azdır. Çünkü aşırı sağ partiler kadın haklarını savunan solcu söylemleri eleştiren, geleneksel değerlere önem verip kadınları geri planda tutan politikalar ile dikkat çeken parti konumunda olmuşlardır

(Stockemer and Amengay,2015:378). FN' nin Jean Marie Le Pen liderliği döneminde de bunun örnekleri yaşanmıştır. Parti, Jean-Marie Le Pen'in ilk yıllarında geleneksel bir kadın imajını savunmuştur. Kadın haklarına saygı duymayan bir tutum ile kürtaj haklarına karşı çıkmıştır. Fransız siyaset enstitüsü Sciences Po Poipipof'a göre, Jean-Marie Le Pen'in görev süresi boyunca FN' yi, Fransız kadınların yüzde 12'si i erkeklerin ise yüzde 17'si desteklemiştir.

Marine Le Pen babasının liderliği dönemindeki FN' nin sert imajından kurtulmak için birtakım adımlar atmıştır. Bu adımlar arasında kadın seçmenin oylarını kazanmak için söylemlerinde kadın hakları savunuculuğu yapması dikkat çekmektedir. Seçim kampanyası için hazırlattığı broşürlerde kendisini kadın ve anne olarak tanımlamış ve bir kampanya videosu yayınlamıştır . Hatta parti amblemini de alevden mavi bir gül olarak değiştirmiştir (<https://www.nbcnews.com>, 2019). Sonuç olarak Marine Le Pen istediği sonucu almıştır diyebiliriz. 2015' yılında yayınlanan Opinion Way anketine göre, FN'ye oy veren kadın seçmen sayısı 2011' de Marine Le Pen'in liderliği babasından almasından bu yana üç kat artmıştır. Fransız tarihçi Valerie Igounet de bu konuyu Marine Le Pen'in Ulusal Cephesinin asıl yeniliği kadınların oyu." sözü ile özetlemektedir. (Mcpartland ve Beretta, 2017).

Marine Le Pen'in kadın seçmenlerin desteğini arttırdığı aşıkardır. Ancak seçmen profilini cinsiyet açısından incelediğimizde erkeklerin %24'ü, kadınların %20'si Le Pen' i desteklediği görülmektedir(<https://www.ipsos.com/fr>, 2019). Aynı anket 29 yaş ve altındaki erkeklerin% 47'sini ve 30 ila 59 yaş arasındaki erkeklerin% 42'sinin merkez solda olduğunu belirtti. Bununla mücadele etmek için, Fransa'daki Marine Le Pen farklı bir yaklaşım benimsemiştir.

3.4.3. Eğitim Durumu Açısından Ulusal Cephe' nin Seçmen Profili

Fransız aşırı sağını destekleyenlerin eğitim durumları açısından profilleri incelendiğinde genel duruma uyan bir tablo ortaya çıkmaktadır. Literatürde yer alan aşırı sağ desteği ve eğitim düzeyi arasındaki ilişki negatif yönlü bir ilişkidir. Eğitim seviyesi daha düşük olan kişilerin aşırı sağ partilere daha fazla destek verdiği Ulusal Cephe seçmenleri için de doğru bir olgudur. IPSOS' un yaptığı bir kamu oyu

araştırmasının sonucunda(<https://www.ipsos.com/fr>, 2019) bu durum açıkça ortadadır. Anket sonucuna göre daha yüksek eğitimli seçmen oylarını Macron' dan yana kullanırken eğitim düzeyi daha düşük olan seçmen Le Pen' i desteklemiştir. En düşük eğitim seviyesi grubundaki seçmenin % 45' i Le Pen' i tercih etmiştir. En yüksek eğitim düzeyindeki kişilerin ise % 19' u Le Pen' den yana oylarını kullandıkları görülmektedir (Latrive, 2017). 2016 yılında yapılan bir Avrupa Sosyal Araştırma Anketi sonuçlarında da Ulusal Cephe seçmeni hakkında fikir oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre Ulusal Cephe' nin taraftarları daha düşük eğitimli kişilerden oluşmaktadır. Örneğin FN taraftarlarının sadece % 46.4' ü liseyi tamamlamıştır (<https://medium.com>, 2019).

3.4.4. Meslek Dağılımı Açısından Ulusal Cephe' nin Seçmen Profili

Geleneksel olarak seçimlerde tercihlerini sol partilerden yana kullanan işçilerin ve düşük maaşlı meslek gruplarındaki kişilerin artık tercihlerinde bir değişim havası söz konusudur (Cicicoğlu,2014). 2011' de babasından meşaleyi devralan Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen'in babasına göre daha ılımlı söylemleri, özelleştirmeye ve küreselleşmeye karşı olması gibi ekonomik meselelerdeki duruşu işçilerin desteğini kazandırmış gibi görünmektedir. Ipsos tarafından yapılan araştırma sonucunda Ulusal Cephe taraftarının hangi işleri yapıyor olduğu hakkındaki sorunun cevabı bunu göstermektedir. Bu kamuoyu araştırmasının sonucuna göre işçilerin %56'sının Ulusal Cephe' den yana oylarını kullandıkları ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin % 82 ise Macron' u desteklemiştir (Latrive, 2017).

Seçim öncesi yapılan anketlerde de Marine Le Pen'in işçi sınıfı oylarının büyük çoğunluğunu alacağı öngörülmüştür. İşçi sınıfının 1980' li yılların sonundan itibaren soldan sağa doğru eğilimlerini değiştirdiği görülmektedir. Amerika, İngiltere gibi diğer ülkelerde de aynı durumun yaşandığı söylenebilir. Donald Trump ve Brexit seçmenlerindeki gibi işçi sınıfları küreselleşme ve hızlı sanayileşmeye olumsuz bakmaktadır. Sol hükümetlerin hayal kırıklığına uğrattığı düşüncesi ile Fransız halkının Marine Le Pen' in oylarını arttırdığı ortada olan bir gerçektir (McPartland ve Beretta,2017).

3.4.5. Azınlık Grupları Açısından Ulusal Cephe' nin Seçmen Profili

Milliyetçi, yabancı karşıtı, saf ırk yanlısı olarak siyasi platformda yer alan aşırı sağ partilerin sadece kendi ırkından olanların destekleyeceği bir parti olarak düşünülür. Göçmen karşıtı bir partiye göçmenlerden, farklı ırklardan olan kişilerden oy alması şaşırtıcı bir durum olarak değerlendirilir. Fakat ne kadar şaşırtıcı da olsa Fransa'da Le Pen' in farklı etnik kökenli seçmenlerin desteğini alabildiği görülmektedir. BBC News Paris'in haberinde yer alan farklı etnik kökenli Ulusal Cephe üyelerinin bu bağlamdaki söylemleri oldukça ilgi çekicidir. 20'li yaşlarında Suriye kökenli genç FN üyesi Elie, farklı kökenli yabancı insanların Marine Le Pen' in sürekli olarak üzerinde durduğu güvensizlik, toplu göç ve yoksulluktan muzdarip olduğunu ifade etmektedir. Paris'te farklı etnik kökenli insanların sayıca fazla olduğu bir banliyö bölgesinde FN' ye oy verenler arasında göçmen sayısının yerli Fransızlardan daha fazla sayıda olma ihtimalinin düşük olmadığını savunmaktadır. Bir başka Arap kökenli FN seçmeni Mohammed Ayad Zeddan, Marine Le Pen' in suç olgusuna yaptığı vurgunun orta yaş seçmenin desteğini kazanması sağladığına inanmaktadır (Astier, 2014).

Ulusal Cephe partisinin, marjinal bir durum olmakla birlikte Müslüman göçmen azınlıktan bile bir miktar desteğe sahiptir. Bu seçmenler genellikle aşırılık yanlısı İslam ve komünizmin Le Pen kadar iğrenç olduğunu düşündüklerinden dolayı oy vermektedir. Le Point dergisine göre, Müslüman göçmen seçmenlerin yaklaşık % 4' ü 2012 yılındaki seçimlerin ilk turunda Le Pen' i seçmiştir. 2015 bölgesel seçimlerinde, Ulusal Cephe, Paris'in dezavantajlı bölgelerinde Müslüman seçmenlere “Onlara diğerleri kadar Fransız olduklarını söyleyeceğiz” mesajı ile özel bir çaba sarf edildiği belirtilmektedir. Fransa'nın güçlü bir azınlık grubu olan olduğuna inanılan Yahudi göçmenler, Le Pen' in oldukça başarılı bir şekilde hedef aldığı bir diğer azınlık seçmen grubudur. 2012 yılında yapılan anketler, Yahudi oylarının yüzde 13,5'ini aldığını göstermektedir. Bu oran fazla gibi görünmese de, FN' nin eski lideri Jean-Marie Le Pen' i n Yahudi Soykırımını inkârı, anti-Semitizm yanlısı bir parti olarak görüldüğünü hatırlamak gerekmektedir (Mcpartland ve Beretta, 2017) .

Aşırı sağ partilere oy veren kesimin genellikle daha muhafazakar, geleneklerine bağlı kişilerden oluştuğu en tutarlı düşünce olarak görülür. Fakat söz konusu olan sosyal bir varlık olunca görüldüğü gibi her zaman aynı şekilde sonuç vermemektedir. Muhafazakar ve geleneksel değerleri savunan aşırı sağ partisi FN'nin zaman içinde farklı kesimlerden de oy aldığı görülmektedir. Bu gelişmede FN'nin eski lideri döneminde radikal ve aşırı ayrılıkçı, bağnaz ve antisemitik söylemlerinin Marine le Pen tarafından belli ölçüde yumuşatılmış olmasının etkisi oldukça fazladır. Jean Marie Le Pen zamanındaki söylemlerin yumuşatıldığının göstergelerinden bir başka duruma eşcinsel insanların desteğini de almaya başlamaları gösterilebilir. 2015 bölgesel seçimlerindeki Ipsos anketi, eşcinsel çiftlerin yüzde 32.5'inin Ulusal Cephe'ye oy verdiğini göstermektedir (Mcpartland ve Beretta, 2017).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AFD VE RN(FN) PARTİSİNİN VE SEÇMEN PROFİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

4.1. Fransa ve Almanya’ da Aşırı Sağ Yükselişinin Karşılaştırılması

Literatüre bakıldığında aşırı sağ ideolojisinin Avrupa ülkelerinde yeniden yükselişe geçmesine sebep teşkil eden en belirgin üç olay 11 Eylül ikiz kule saldırıları, 2008 Avrupa ekonomik krizi ve 8 yıldır faal durumda olan Suriye iç savaşının neticesi olan mülteci krizidir (Öner, 2014: 168).

İlk olarak Nazi dönemi ile karanlık bir geçmişe sahip olan AB üyesi Almanya’yı ele alacak olursak, 1950’lerden sonraki dönem boyunca Almanya’da aşırı sağın etkisinin hemen hemen yok olmuş durumda olduğu ifade edilebilir. Aslında yok olmak zorunda bırakılmıştı demek belki de daha doğru bir söylem olacaktır. Çünkü aşırı sağ ideolojisini benimsemiş partilerin ve örgütlerin Anayasa Mahkemesince kapatılma yetkisi bulunmakta idi (Öner, 2014: 170). Bu durumun doğal bir sonucu olarak 1950’li yıllarda sayıca az da olsa mevcut olan sağ partiler gerçek anlamda bir varlık sergileyememiştir. Bu bağlamda Almanya’ nın Nazi geçmişinden dolayı, Almanya’da aşırı sağ konusundaki hassasiyetin diğer ülkelere göre en fazla seviyede olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Almanya’ da 1964 yılında kurulan NPD gibi aşırı sağ partiler hiçbir zaman Federal Meclis seçimlerinde sandalye kazanamamıştı. Yerel düzeyde nispeten başarı gösterebilseler de aşırı sağ partilerin 1990’ lara kadar olan süreçteki Alman iç siyasetinde Doğu Almanya’ da Batı’ ya göre daha az kazanımlar elde ettiği bilinmektedir. 2011 yılına kadar olan süreçte ise parti programı birkaç defa değiştirilse de aşırı sağ partilerin belki de saygınlık konusunda bir problemi bulunduğu için destekçi sayısı oldukça az sayıdaydı (Öner, 2014: 172). Fakat 2013 yılında Alman aşırı sağını yeniden köpürten bir parti kurulmuş ve kurulan bu parti aşırı sağın uzun yıllardır elde edemediği bir oramı ile federal meclise girmeyi başarmıştır.

Fransa’ da ise aşırı sağ partilerin siyasi arenada varlık gösterebilmesi tarihsel olarak daha köklü bir geçmişe sahiptir. Hatırlanacağı üzere Fransa’ da Ulusal Cephe

Partisi 1960' ların sonundan itibaren varlık göstermeye başlamış, resmi olarak ise 1972 yılında kurulmuştur. 1980' lere kadar tam anlamıyla sesini duyuramasa da 1986 seçimlerinde oy oranı %11,1' i bulmuştur. 1990' lı yıllarda % 15' e kadar yükselen oy oranını 2000' li yıllara gelindiğinde kaybetmiştir (Ray, 2017). Ulusal Cephe'nin 2011 yılındaki lider değişikliği yaşamasından sonraki dönem içerisinde Fransız aşırı sağının yeniden yükselişe geçtiği yıl olarak 2014 yılındaki seçimler yeni bir yükselme döneminin başlangıcı olarak ifade edilebilir.

Hem Fransa' da hem de Almanya' da aşırı sağ partilere halkın verdiği desteğin aynı dönem içerisinde artmasının elbette tesadüf olduğu söylenemez. Daha önce ifade edildiği gibi 11 Eylül saldırılarından sonra Avrupa ülkelerinde yaşayan Müslümanlara karşı bir önyargı oluşmuş ve Avrupa toplumu içerisinde dışlayıcı muamelelere maruz kalmalarına yol açmıştır. Almanya ve Fransa'da islamofobiyi daha sonra islam karşıtlığına dönüştürecek olan bu olay, kendinden olmayanı istememe duygusunu getirdiği gibi, milliyetçi ve hatta ırkçı duyguları daha da kabartmıştır. Dolayısıyla aşırı sağ partiler tarafından parti söylemlerinin ve politikalarının altını doldurdukları argümanlar haline getirilmiştir. Özellikle Fransa' da gerçekleşen Charlie Hebdo saldırısından sonra yükselen islamofobi, Fransız aşırı sağı Ulusal Cephe' nin oylarını arttırmada etkili olmuştur. Nitekim Marine Le Pen' in ve partisinin politikalarında göçmen karşıtlığı ve islam karşıtlığı en çok vurguladığı öğelerdir. Bu bağlamda toplum içinde yaşanan islamofobik saldırıların sayıca artmasının yanı sıra aşırı sağ partilerin İslam karşıtlığı politikaları sayesinde kazandığı seçmen grubu da aşırı sağ yükselişinin parametreleri arasındadır. Almanya' da ortaya çıkan PEGİDA hareketi de aşırı sağ yükselişinin kendine has bir göstergesidir. Müslümanlara karşı yapılan sözlü ve fiziksel şiddet gösterileri, camilere saldırma faaliyetleri gibi medyada sıkça karşılaşılan islamofobik meseleler aşırı sağ örgütler ve AfD' nin "İslam Almanya' ya ait değildir!" şeklindeki söylemleri yüzünden daha da artmaktadır. İslamofobi üzerinden yapılan siyaset, toplum içindeki ayrışmayı arttırdığı gibi aşırı sağın yükselişinde de önemli ölçüde bir katkı aracı haline gelmiştir.

Fransa ve Almanya' da aşırı sağın yükselmesinde kültürel nedenlerin etkili olduğu kadar ekonomik nedenler de etkili olmaktadır. 2007 yılında Amerika' da başlayan ekonomik kriz 2008 yılına gelindiğinde diğer ülkelere de sıçrama yapmıştır. Dar gelirli kesime verilen Mortgage kredilerinin temel sebep olarak gösterildiği bu kriz, verilen kredilerin geri alınmaması ile batan ABD nin en önemli bankasının iflası sonrası dünya ekonomisine kriz olarak yansımıştır (Görgülü, 2018: 2679). Almanya'nın AB' nin gücünü tamamı ile elinde bulundurmasının avantajı ile 2008 ekonomik krizinin etkisini daha geç yaşamaya başladığı söylenebilir. Ekonomik krizden daha önce etkilenen İtalya, Yunanistan gibi Avrupa ülkelerine yardım konusunda Almanya' nın acele etmemiş olması diğer ülkelerin AB' ye karşı güvenini sarsmıştır. Bu durumun neticesinde Almanya' nın olumsuz etkilenme süreci başlamıştır. Krizin Almanya' da etki göstermeye başlaması Merkel hükümetine muhalif olanların siyasi söylemlerinde yer edinmeye başlamış ve özellikle Yunanistan' a borç verilmemesini isteyen AfD' nin taraftar sayısında bir artışı beraberinde getirmiştir. 11 Eylül saldırılarından sonra fitili ateşlenen islamofobinin 2008 ekonomi krizinden sonra Almanya' da ekonomik olumsuzluklarla birlikte daha da büyüdüğü görülmektedir. Aşırı sağ partiler bu konular üzerinden yaptıkları propagandalar sayesinde Alman siyasetinde kazançlı çıkmaya başlamışlardır(Görgülü, 2018: 2684). Avrupa' da yaşanan ekonomik krizin Almanya' daki gecikmeli etkileri işsizlik oranında artışa ve ulusal gelirin, refah düzeyinin azalacağı yönünde endişelere yol açmıştır. Alman toplumunda göçmenlerin daha ucuza çalışıyor olması ülke ekonomisinde Almanlar tarafından işsizlik endişesini tetiklemiştir. Tüm bunların sonucunda aşırı sağ parti temsilcileri ve taraftarları islamofobik argümanlarını da ekleyerek göçmenlerin -daha çok da Müslümanların- dışlanması ile bu ekonomik krizden kurtulabileceklerini öne sürerek politikalar üretmeye başlamışlardır (Görgülü, 2018: 2687).

2008 ekonomik krizinin sonrasında Fransa iç siyasetinde yaşananlar da Almanya ile belli ölçüde paralellik göstermektedir. Ancak krizin olumsuz yansımaları Almanya' ya göre daha erken başlamıştır. Fransız ekonomisinin büyüme oranlarındaki düşüş beraberinde ekonominin küçülmeye başladığı ifade edilmektedir. Almanya' da yaşanan göçmenlerin ucuz iş gücü potansiyeli oluşturma durumu aynı

şekilde Fransa'da da vuku bulmuştur. İşsizlik oranı artmış, fabrikalar kapanmaya başlamış ve mevcut hükümet bozulan ekonomiden sorumlu tutulmuştur. Fransız aşırı sağ lideri Marine Le Pen' in özellikle göçmen ve İslam karşıtı söylemleri halkın desteğini almaya başlarken seçimde denenmemiş olanı deneme isteğini de arttırdığı anlaşılmaktadır. Ekonomik kriz sonrası mevcut hükümeti sıkça eleştiren aşırı sağcı Le Pen' e göre Fransız ekonomisi bir an önce geleneksel kodlara döndürülmelidir. Bunun yanı sıra üretimde yerelleşmeye gidilmeli, farklı ülkelerde imalat gerçekleştiren firmalardan alınan vergi oranları arttırılmalıdır. Fransa ekonomisinin toparlanmaya başladığı dönemde de seçim kampanyalarında ekonomi üzerinden taraftar toplamaya çaba gösteren Le Pen ekonomik krizden en çok etkilenen alt gelir grubunun refah düzeyini iyileştirme sözünü vermektedir (Keskin ve Boyraz, 2017: 17). Seçim sonuçlarından anlaşılacağı üzere aşırı sağın yükselişinde ekonomik kriz üzerinden yapılan siyaset de etkili olmaktadır. Çünkü daha önceden sol partiye oy veren işçi grubunun son seçimlerde büyük ölçüde aşırı sağa kaydıkları görülmüştür. Ekonomik krizin etkisinden dar gelirli kesimin en fazla etkilenen seçmen grubu olması bu analizi doğrulayıcı nitelikte bir olgudur.

Fransa ve Almanya'da aşırı sağın yükselişinde en güncel paya sahip olan olay ise Mülteci Krizi' dir. 2011' de Suriye iç savaşının başlamasından bugüne yaşanan göç dalgalarındaki artış mülteci krizi sorununu ortaya çıkarmıştır. Aslında bu mesele aşırı sağın savunduğu ideolojik fikirlerin hepsine karşıt olan sorunların bir çatı altında toplanmış halidir diyebiliriz. Çünkü aşırı sağ milliyetçi, göçmen karşıtı, bir hedef olma potansiyeline sahip tek bir potada eriten bir olay olarak nitelendirilebilir. Birincisi Mülteci Krizine sebep olan millet çoğunluğu Müslüman olan Suriyelilerdir. İkincisi savaştan etkilenip yeni bir yaşam alanı aradıkları için Avrupa ülkelerine göç etmek istemişlerdir. Üçüncüsü göç etmeleri sonucunda ev sahibi olan ülkelerin ekonomilerine artı bir masraf olmaktadır. Tüm bunlar aşırı sağın yükselişinde temel dayanak olarak gösterilen 2008 krizi ve islamofobinin bir bileşimi olarak değerlendirilebilir. Nitekim öyle de olmuştur. Fransa ve Almanya' da aşırı sağ partilerin mülteci politikaları, mülteci kampları, aile birleşmeleri, toplum içindeki aşırı sağcı grupların mülteci kamplarına saldırması gibi konulardaki söylemleri onları istemediklerini açıkça gözler önüne sermektedir. Mülteci Krizi sonrası hem Almanya

hem de Fransa gerekli ölçüdeki yardımı mültecilere sağlamadığı gibi ülkelerine sığınan az sayıdaki(Türkiye'ye göre) mültecilerin varlığından duydukları rahatsızlıktan dolayı İslam karşıtlığını barındıran tutumlarını da sertleştirmiştir. İslam karşıtı söylemler ve şiddet olaylarında bir patlama yaşanmıştır. Örneğin 2016 yılında mülteciler konusunda yaşanan bir olay uzun bir süre gündemde yer almıştı. İngiltere'ye geçme amacıyla Fransa' nın Calais kentinde bulunan mültecilerin kampları polis zoru ile boşaltılmıştır. Üstelik kampların boşaltılmasının öncesinde mültecilere kalacak alternatif bir yer imkânı da sunulmamıştır (<https://www.haberler.com>, 2018). Toplum içinde yaşanan islamofobik saldırıların önüne geçilmesi bir yana daha da alevlenmesine neden olan AfD ve RN temsilcileri iki ülkede de aynı şekilde göçmen karşıtlığı yapmaktadır. Bir siyasi lider olarak toplumun sesi hatta topluma örnek teşkil etmesi gereken kişi konumunda yer alıp da bu söylemlere imza atıyor olmak ne yazık ki insanlık açısından üzücü bir durumdur. Fakat Fransız aşırı sağ liderinin 144 maddelik seçim programında görüldüğü üzere mülteciler konusunda sınırları kapatmanın yanı sıra sınırda bulunan polislerin gerekirse silah kullanmalarını makul gördüğünü belirtmektedir(<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018). Almanya ve Fransa aşırı sağının mülteci krizinden sonraki sert siyaseti maalesef her iki toplum içinde de destek bulmaktadır.

4.2. AfD ve RN (FN) Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Aşırı sağ ideolojisinin son yıllarda özellikle Fransa, Almanya, Hollanda, Avusturya gibi batı Avrupa ülkelerinde daha fazla sesini duyurmaya başladığı görülmektedir. Küreselleşme ile birlikte ülkeler için sınırların önemsiz hale gelmesi, ulusötesi kuruluşların güçlenmesi ile birlikte herhangi bir ülkede gerçekleşen bir olayın sonucunu diğer ülkelere de yansıtmaktadır. Bu bağlamda son yıllarda uluslararası politikanın seyri yaşanan ekonomik kriz, iç savaş, göç, sığınma gibi meselelerin getirdiği etkileri değiştirmektedir. Ancak sadece uluslararası ilişkiler değil ülkelerin iç siyasetindeki ideoloji ve politikalar da bu etkilerin getirdiği sonuçlarla seyir değiştirmektedir. Küresel ölçekli etkileri doğuran çeşitli gelişmeler Almanya ve Fransa' da aşırı sağ partileri için adeta bir fırsat haline gelmiştir.

Almanya’ da 2013 yılında siyasi arenaya dahil olan görece yeni bir parti diyebileceğimiz Alternatif Parti’ nin 2017 Federal Meclis seçimlerindeki % 12,6’lık başarısı dikkatleri bu partinin üzerine taşımaktadır. AfD’ nin bu başarısına kadar geçen süreçte, İkinci Dünya Savaşından kalma Hitler Nazisinin yıkıp döktüklerinden sonra, Almanya için aşırı sağ ideolojisi hemen hemen dışlanmakta olan bir vaziyetteydi. Fransa’ nın aşırı sağ konusundaki önyargısı ise Ulusal Cephe’ nin eski lideri Jean Marie Le Pen’ in aşırı radikal söylemleri yüzünden ve antisemitizm içerikli söylemleri ve hakaretleri yüzünden mahkûm edilmesinden sonra bir daha kendini toplayamayan başarısız siyasetçiler yüzündendi. Ta ki 2011 yılında Marine Le Pen partinin yeni liderliğini üstlenene kadar. Marine Le Pen babasının yaptığı hataları belli ölçüde onaylamadığı için ve Ulusal Cephe’ yi yeniden canlandırmak için babasına nazaran daha yumuşatılmış söylemleri tercih etmektedir. Bu sayede Marine Le Pen de, dünyada meydana gelen savaş, kriz gibi hadiselerin küresel ölçekli etkilerini Fransız toplumundaki aşırı sağ partiye olan desteğin artmasını sağlayarak avantaja çevirebilmiştir. Bu iki önemli AB üyesi ülkenin aşırı sağ partileri olan Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme (eski adıyla Ulusal Cephe) nin ortak noktaları olduğu kadar belli ölçüde ayrılan yönleri de mevcuttur. Bu bağlamda iki partinin ortak ve farklı olan noktaları çalışmamızda ele alınmaktadır.

4.2.1. AfD ve RN(FN)’ nin Ortak Noktaları

Son beş yıl içinde yapılan seçim sonuçlarına bakıldığında hem Almanya için Alternatif Parti’ nin hem de Fransa ulusal Birleşme (Eski Adıyla Ulusal Cephe) partisinin yaşadığı yükseliş açık bir şekilde görülmektedir. Yükseliş yaşayan bu iki aşırı sağ partinin elbette ortak noktaları oldukça fazladır. Nihayetinde aynı ideolojik temel üzerine kurulu olması ve iki Batı Avrupa ülkesi arasındaki doğal olan kültürel ve toplumsal benzerlikler siyasi politikalarını belli ölçüde aynı kılmaktadır.

Her ne kadar Ulusal Birleşme Partisinin kökeni daha eski olsa da partinin gerçekleştirdiği yükselişin AfD’ nin başarısı ile aynı tarihleri gösteriyor olması konjonktürel açıdan başlı başına bir ortak alanı oluşturmaktadır. Fransa’ da aşırı sağ

partinin görünen ilk yükselişi 2014 yerel seçimlerinde aldığı oy oranı ile gerçekleşmiştir. Ulusal Cephe, 2014 seçimlerinde aldığı Fransa genelindeki % 6'lık bölge özelinde ise % 16.5 oy oranı Ulusal Cephe'nin yerel seçimler bazında o güne kadarki ilk başarısı olmuştur. Almanya için Alternatif Parti ise 2013 yılında kurulmuş olması hasebiyle 2013 genel seçimlerinde Alman siyasetinde varlık gösterememişse de 2014 yılındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde % 5 barajını geçerek aldığı % 7 oy oranı ile parlamentoya iki sandalye ile dahil olmuş ve sesini duyurmaya başlamıştır. İki partinin yükselişe geçmeye başladığı 2014 Fransa ve Almanya'da yapılan seçim sonuçlarında yer almaktadır.

Aşırı sağ partilerin ortak paydasının başlangıcını aynı ideolojiden doğan söylemler oluşturmaktadır. Bu bağlamda AfD ve RN'nin söylemlerinin milliyetçi ve otoriter tarafının baskın olduğu ifade edilebilir. Milliyetçiliğin çoğu zaman ırkçılığa varan aşırı yanları iki partinin de siyasetçilerinin söylemlerinde ve parti politikalarında yer almaktadır. Homojen bir kültür, homojen bir toplum fikri çokkültürlülüğün karşısında savundukları olgulardandır. Farklı etnik kökenden olan kimselerin yaşadıkları ülkenin kültürüne ve yaşam tarzına tamamen entegre olma zorunluluğu Alternatif parti tarafından da Ulusal Birleşme Partisi tarafından da sıklıkla altı çizilmektedir (Çakır, 2011: 17).

Son yıllarda aşırı sağın popülerlik kazanmasında büyük etkisi olan Avrupa ekonomik krizi, AfD ve RN'nin küreselleşme karşıtlığı konusunda bir dayanak oluşturmaları için adeta fırsat niteliği taşımaktadır. Küreselleşme ile birlikte ulus devletlerin sınırları için bir önem kaybı oluşmuş, gelişen teknoloji ile birlikte ekonomik açıdan sermaye akışı kolaylaşmış, aşırı sağ partilerinin küreselleşmeye karşı durmasına yönelik argüman oluşturan savaş ve krizlerin etkisini hızlı bir şekilde sıçratır hale gelinmiştir. İşte küreselleşmenin olumsuz sonuçlarını kendi siyasetleri için kullanan aşırı sağ partiler ülkeleri birbirine bağımlı hale dönüştüren bu olguya karşıt durumdadır. Çünkü küreselleşme ile birlikte doğan ulusötesi kuruluşlar; gerek askeri gerek ekonomik gerek siyasal alanda problemlerin çözümünü bir ortaklaşa mesele haline getirmiştir (Çöpoğlu, 2017: 3). Son yıllarda yaşanan 2008 ekonomik krizi, Suriye'de yaşanan iç savaş neticesinde patlak veren göç dalgası, mülteci

sorunu gibi meseleler hem Fransa hem de Almanya’ da aşırı sağ ideolojisinin destekçi sayısında bir yükselişi doğurmuştur. Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme iki ülkede de iç siyasetini bu söylemler üzerinden devam ettirmektedir: Küreselleşme ve Avrupa Birliği Karşıtlığı. Aşırı sağ kesimi, Fransa’ da işsizlik oranının % 20’ lere ulaşmış olmasını, fabrikaların kapatılmasını, dar gelirli kesimin bozulan ekonomiden en çok etkilenen kesim haline gelmesini 2008 Avrupa krizine, mülteci krizine bağlamaktadır. Suriye’ deki iç savaş sonrası sığınma talebi ile Avrupa’ya yönelen Suriyeliler için kaynak tahsis edilmek zorunda olunmasının ve gelen göçmenlerin yerli halkın işsizlik sorununu daha fazla körüklüyor olması gibi argümanlar ekonomi için sorun teşkil etmektedir. Tüm bunların temelini ise küreselleşme ve AB üyeliği oluşturmaktadır. Nitekim RN lideri Marine Le Pen’ in 2017 Cumhurbaşkanlığı seçimi için hazırladığı 144 maddelik manifestoda Avrupa Birliği üyeliğinin sonlandırılması ile ilgili bir referandum yapacağını belirtmektedir (<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018). Almanya Alternatif partisi de aynı fikirlerin savunucusudur. Uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükleri yerine getirmek istememektedir. Örneğin Almanya için Alternatif Parti, Schengen ve Maastricht gibi uluslararası anlaşmaları ülkenin sınır güvenliği açısından bir tehlike olarak gördüğünü parti programında açıkça belirtmektedir (www.afd.de, 2018). Almanya’ da aşırı sağın söylemlerinin Alman toplumu içinde ses getirdiği yaşanan şiddet olaylarının sayısındaki artıştan anlaşılmaktadır. Almanya’ daki mülteci kamplarına yapılan saldırılar medyada sıkça yer bulmaktadır. Bunun yanı sıra Angela Merkel’in mültecileri kabul etmesinin ardından oy oranlarında bir düşüş yaşandığı hatırlanmalıdır (Brelie ve Olcaycan, 2018). İki partinin mülteci politikası meselesindeki fikirleri de paralellik göstermektedir. Mülteci politikasına gelince, iki tarafın ortak bir yanı bulunmaktadır. Açık kapı politikasını tamamen reddetmelerinin yanı sıra ülke sınırlarında denetimi arttırmayı istemektedirler. Hâlihazırda Fransa’ da ve Almanya’ da yaşayan mültecilerin aile birleşme isteğini de reddetmektedirler. Her iki taraf da ulusal ekonomiyi güçlendirmek için sadece yetenekli göçmenler istemektedir. Yani Almanya’ ya gelen göçmenlerden sadece nitelikli olanlarını ülkeye fayda sağlayabilmeleri açısından kabul etmek istemektedirler (Aktürk, 2015: 117-118).

Fransa ve Almanya aşırı sağ partileri ikisi de AB' nin ortak para birimi olan Euro' ya da karşıdır. RN lideri Le Pen manifestosunda yerli para birimi olan Frang'ın kullanılmasının doğru olduğunu ifade etmektedir(<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018). Aynı şekilde Alman aşırı sağı Alternatif parti de kuruluşundan bu yana “Euro karşıtı” bir parti olarak tanımlanmaktadır. AfD parti programında Euro' nun tüm kıtayı etkileyen büyük ölçekli bir deney olarak değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Fakat Avrupa tarihinin mirası olan demokratik hukuk devleti ve egemen ulus devletlerin barış içinde yaşamaları açısından Euro bölgesi kurulmasını bu kültürel mirası tahrip etme ihtimali olduğunu savunmaktadır Sonuç olarak bu durumdan kaçınmak için, bu Euro bölgesi deneyini saçma bulup durdurulmasını istemektedir (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018).

Küreselleşmenin olumsuz etkileri ile ortaya çıkan ekonomik sorunların yanında ülkeler arasındaki ağların gelişmesi, geçirgenliğin artması kültürel problemlere de neden olmaktadır. Teknoloji ve ulaşım alanındaki iyileşmeler ile birlikte daha iyi sosyal ve ekonomik imkânlarla sahip olmak için yaşanan göç olayları da artmaktadır. Artık insanların farklı coğrafyalara daha kolay ulaşabiliyor olması ülkelerde yaşayan toplum yapısını heterojen hale getirmiştir. 1960'lı yıllardan itibaren artan göç olayları sonrası Avrupa'daki göçmen sayısını arttırmıştır. Ancak son yıllarda özellikle Müslüman göçmenlerin varlığı konusunda Avrupa ülkelerinde bir rahatsızlık baş göstermiştir. Ülke içinde yaşanan suç olayları ile göçmenler sorumlu tutulmaya başlanmıştır. 11 Eylül 2001 İkiz kule saldırılarına dayanan bir islamofobi olgusu, yerini zaman içinde korkudan ziyade islam karşıtlığına bırakmış durumdadır. Fransa'da özellikle Charlie Hebdo saldırısından sonra islamofobik saldırıların sayıca arttığı görülmektedir. Ulusal Birleşme (RN) lideri Marine Le Pen' in söylemlerinde islam dinini terörizmle karıştırdığı, gerçek İslam ile İslam' ı kendilerine alet eden hain terör örgütleri arasındaki ayrımı yapamadığı anlaşılmaktadır. Önceki yıllarda Müslümanların sokakta ibadet etmesini Nazi işgali ile bir tutan söyleme imza atmasıyla skandal yaratan Marine Le Pen Mayıs' taki seçimler için yaptığı hazırlıklarda da islam karşıtı tutumunu sürdürmektedir. Seçim broşürlerinde Müslüman kadınların başörtüsü takmalarını bir çeşit özgürlük

kısıtlaması olarak eleştiren mesajlara yer verilmiştir. Ayrıca arka planda Kuran sayfalarından çekilmiş görseller kullanılmıştır (<https://batiraporu.com>, 2019). Almanya’ da Alternatif Parti’ nin söylemleri ile daha da körüklenen islamofobik saldırılar Müslümanlar açısından son derece mağdur edici bir vaziyettedir. Almanya için Alternatif’ in parti programında islam ile ilgili söylemleri islam karşıtlığını alenen yaptığını göstermektedir. Parti programında şu ifadeler yer almaktadır: “İslam, Almanya'ya ait değil. Gelişmesi ve ülkedeki giderek artan Müslüman sayısı AfD tarafından devletimiz, toplumumuz ve değerlerimiz için bir tehlike olarak görülmektedir. Hukuk sistemimize karşı çıkan, hatta tek gerçek din olarak iktidar iddiasında bulunan bir İslam, hukuk sistemimizle ve kültürümüzle bağdaşmamaktadır.” Ayrıca Müslüman kadınların başörtüsü takanlarını erkeklere boyun eğmenin bir sembolü olarak görmekte ve tıpkı Fransız aşırı sağ temsilcileri gibi özgürlük sınırlandırılması olarak eleştirmektedir. (<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/> 2018).

Almanya için Alternatif Parti ile Ulusal Birleşme (RN) partisinin müşterek paydada buldukları bir başka konu ise Türkiye ile ilgilidir. Türkiye’ nin Avrupa Birliği üyeliğinin onaylanmaması gerektiğini savunmaktadırlar. Buna gerekçe olarak ise Avrupa’ nın İslamlaşmasını istememeleridir. Bu aşırı sağ partilerin düşüncesine göre; eğer Türkiye Avrupa Birliği’ne girerse bu durum Avrupa için bir tehlike sinyalidir. Ayrıca Fransa ve Almanya gibi Müslüman göçmenlerin en az istendiği ülkelerde kamuoyunun da Türkiye’ nin AB üyeliğine olumsuz bakılmaktadır. Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme (Ulusal Cephe) partilerinin göç ve islam karşıtlığı konusundaki söylemleri iki ülkede de karşılık bulmaktadır. Aşırı sağ taraftarlarındaki ve islamofobik saldırılardaki meydana gelen yükseliş bunun göstergesidir. Her iki partinin temsilcileri de medyayı iyi kullanmaktadırlar. İletişim araçlarının gücünden yararlanan aşırı sağ kolektif bir çalışma yürüterek “İslamlaştırmaya karşı şehirler” ulusötesi oluşumu kurmuşlardır (Öner, 2014: 166-168).

4.2.2. AfD ve RN(FN)' nin Farklı Noktaları

Almanya ve Fransa devlet şekilleri bakımından tarihsel olarak derin farklılıklar barındırmaktadır. Almanya, Fransa' ya göre ulusal birliğini daha sonra gerçekleştirmiş ve federal yönetim sistemini benimsemiş bir devlet olması hasebiyle daha çatışmacı bir ulus devlet profili çizmektedir. Fransa' nın üniter devlet sistemini benimsemiş bir ülke olmasının, kendi iç siyasetinde ve toplum yapısında daha dengeli ve daha az entegrasyon sorunu yaşayan bir ülke olması açısından katkı sağladığı ifade edilebilir. Bugüne kadar farklı yönetim şekillerini deneyip hali hazırda yarı başkanlık sistemi ile yönetilen Fransa literatürde demokrasinin Avrupa' daki doğum yeri olarak da ifade edilmektedir (Özdemir ve Bakan, 2016: 49). Millet kavramı, Fransa için aynı devlet çatısı altında yaşamak olarak tanımlanırken; Almanya, daha çok etno-kültürel bir ulus anlayışına sahip olmuştur. Almanya ve Fransa'nın oluşumu konusunda destek olmaları ile beraber aynı zamanda dahil oldukları Avrupa bütünleşmesi düşüncesinin gerçek bir adımı olan AB üyelikleri iki ülkede yeni bir siyasal ve toplumsal dönemi başlatmıştır (Özdemir ve Bakan, 2016: 19).

Geçtiğimiz iki yüz yıl boyunca ulus bilinci konusunda büyük ölçüde zıtlıkları bünyesinde barındıran Fransa ve Almanya günümüze gelindiğinde bu farklılıkları belli ölçüde kapatmış gibi görünse de aslında hala birçok yönden ayrılık yaşamaktadır. Bu bağlamda iki ülkedeki aşırı sağın temsilcileri konumunda yer alan AfD ve RN' nin aynı ideolojik temelde birleşmesine rağmen farklılaştığı noktalar mevcuttur.

Almanya için Alternatif Parti, kuruluşu 2013 yılında gerçekleşen bir parti iken Fransa'nın eski Ulusal Cephesi yeni Ulusal Birleşme, daha köklü bir tarihsel süreci deneyimlemiş bir aşırı sağ partisidir. Bu bağlamda RN'nin daha tecrübeli ve dolayısıyla daha köklü seçmen kitlesine sahip bir parti olması hasebiyle AfD' den farklı bir konumda yer aldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca bu iki parti göçmen ve İslam karşıtlığı noktasında aynı görüşe sahip olan siyasi partilerdir. Fakat Fransız Ulusal Birleşme Partisinin söylemleri Alternatif Parti ile karşılaştırıldığında aradaki üslup farkı dikkat çekmektedir. Marine Le Pen' in söylemlerinde daha az

radikallik söz konusu iken AfD' nin göçmen ve İslam karşıtlığı konusundaki söylemlerinde daha sert ifadeler kullanıldığı görülmektedir. Örneğin AfD' nin söylemlerinde yer alan ana fikir, İslam'ın bir Avrupa toplumuyla asla bağdaşmayacağı yönündedir. Fakat Fransız aşırı sağ RN'nin lideri Marine Le Pen daha yumuşak bir söylem ile İslam dininin diğer dinler gibi sekülerleştirilmesi koşulu ile Fransa' da yer işgal edebileceği mesajını vermektedir. AfD' nin ise İslam'ın Almanya'da yeri olmadığını savunan mesajlar içeren seçim afişlerinde görüldüğü gibi oldukça saldırgan ve hakaret içerikli tutumlar ile hareket ettiği görülmektedir.

Pew araştırma merkezinin yaptığı bir kamuoyu araştırmasına göre Almanya ve Fransa arasında geçmiş dönemlerdeki devlet ve ulus konularındaki büyük farklılıkların, günümüzdeki versiyonunun bu ülkelerin ekonomik yapılarında görüldüğü öne sürülmektedir. Geçmiş dönemlerde yaşananın tam tersi bir şekilde Alman nüfusu ve ekonomisi Fransa'ya göre daha büyük durumdadır. Almanya Fransa'nın ekonomisinden %38 daha büyük bir ekonomiye sahip ve nüfus olarak %25 daha kalabalıktır. Fransa'daki işsizlik oranı ise Almanya'daki işsizlik oranından daha yüksek durumdadır. Bu ekonomik ve demografik farklılıkların doğal bir sonucu olarak bu iki ülke ekonomik problemler karşısında farklı çözüm yolları geliştirmek durumunda kalmışlardır(Stukes, 2013).

Almanya ve Fransa'daki farklılaşan ekonomik yapılar politikaları da farklı kılmaktadır. Bu bağlamda AfD ile RN arasındaki en belirgin farklılık ekonomi konusundaki politikalarda meydana gelmektedir. Örneğin RN'nin ekonomik programının tasarımcılarından biri olan Bernard AfD bile RN arasındaki farklılığını AfD ile siyaseten ortak olmalarının her birinin kendine özgü özellikleri barındırdığı gerçeğini değiştirmedini ve tüm alanlarda hemfikir olmadıklarını söyleyerek ortaya koymaktadır. Ayrıca Göçmenlik ve Euro karşıtlığı konularındaki ortaklıklarının yanı sıra iki müttefik partinin özellikle ekonomik düzeyde farklılaştığını ifade etmektedir(Berrod,2017). Almanya için Alternatif parti ve Fransız Ulusal Birleşme Partisinin programlarına bakıldığında ekonomik politikalardaki farklılıkların somut örnekleri görülmektedir. RN' nin ekonomi politikalarında da AfD' ye göre daha az cesaretli olduğu ifade edilebilir. Şöyle ki Ulusal Birleşme(RN) kurumlar vergisini

%24' e kadar düşürmeyi teklif ederken AfD daha ileri gidip kurumlar vergisini tamamen kaldırmayı istemektedir(<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018). Bunun yanı sıra iki partinin savunduğu ortak fikirler arasında bulunan Avrupa Birliği karşıtlığı konusunda da farklı bir yön bulunmaktadır. AfD'nin Avrupa Birliği konusunda daha toleranslı olduğu görülmektedir. AfD'nin AB ile ilgili düşüncesi şartların iyileştirilmesi isteği ile bağlantılıdır(<https://www.afd.de/grundsatzprogramm/>, 2018). Eğer Alman vatandaşları için AfD' nin istediği üyelik avantajları arttırılmaz ise AB' den çıkış gerekli görülmektedir. Fransız Ulusal Birleşme Partisinin düşüncesi ise AB' den kesin olarak ayrılma isteğinde yani daha sert bir tutuma sahip olduğu ifade edilmelidir(<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/>, 2018).

4.3. AfD ve RN(FN) Seçmen Profilinin Karşılaştırılması

Globalleşen dünyada ülkelerden birinde gelişen herhangi bir olay diğer ülkelere de domino etkisi misali kendisini hissettirir hale gelmiş, gelişen teknoloji ile insanlar arası etkileşim hızlanmış, bilişsel gelişim ve bilinç düzeyi artmıştır. Bu gelişmeler ışığında ulusal ve uluslararası politikalar ile toplumda yaşayan bireyler ister istemez daha fazla etkileyen ve etkilenen konumunda bulunmaktadır. Demokratik ülkelerde siyasal seçimlerle iktidara gelen yöneticiler doğal bir şekilde toplumda yaşayan bireylerin fikir ve isteklerine hitap edebilen ve cevap verebilen niteliklere sahip olmak durumundadır. Bundan dolayı demokratik bir yönetim biçimine sahip olan her ülkede seçmen grubu son sözü söyleyen merci konumundadır demek yanlış olmayacaktır.

Son 5 yıldır Almanya ve Fransa' da gerçekleşen seçimlerin sonuç tablolarından ve yaşanan toplumsal gelişmelerden anlaşıldığı üzere iki ülkede de aşırı sağ yeniden güç kazanmaya başlamıştır. Bu bağlamda aşırı sağın siyasi arenada yeniden dikkat çeken bir konuma ulaşmasına imkân veren bu ülkelerdeki seçmen kitlesi oldukça önemli bir role sahiptir. İç ve dış politikadaki yaşanan meseleler ekonomi, hukuk, sağlık eğitim gibi pek çok alana yansıdığı için toplum içindeki

bireyler bu gelişmelerin etkilerine maruz kalmaktadır. Özellikle siyasal seçimler öncesi yakın zamanda yaşanan olaylar seçmeni daha çok etkilemektedir. 2014 yılından itibaren yaşanan bu iki ülke içindeki aşırı sağ popülaritesinin artışı daha önce açıklanan olaylar sonucunda etkilenen seçmen kitlesinin oy davranışının etkilenmesi ve değişmesi ile gerçekleşmiştir. Almanya için Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme Partisinin seçmen profili de bu açıdan önemli bir fenomendir. Literatüre bakıldığında seçmen profili ile ilgili araştırma sayısı sınırlıdır; fakat seçimlerle ilgili çalışmaları yürüten kurumların resmi sitelerindeki istatistikler, iç işleri bakanlığının resmi sitesinden elde edilen veriler ışığında Almanya ve Fransa' daki islam ve göçmen karşıtı iki siyasi partinin seçmen profili ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Almanya ve Fransa' da seçim öncesi ve sonrasında yapılan kamuoyu araştırma sonuçları ile bulgular desteklenmektedir.

AfD ve RN' nin seçmen profili karşılaştırmasına geçmeden önce Almanya ve Fransa arasındaki ülkesel ve bölgesel farklara rağmen çok sayıda örtüşen yönünün olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır. İki de Avrupa Birliği üyesi olan Almanya ve Fransa güçlü ekonomik yapılara sahiptir ve bu bağlamda sosyal ve ekonomik imkânların fazla olması bu ülkeleri göç alan ülkeler sıralamasında yukarı sıralara taşımaktadır. Bunun yanı sıra iki ülke de köklü Hristiyan geçmişine hakim klasik Batı Avrupa kültürünün temsilcisidir. Ancak tarih içinde yaşanan gelişmeler sömürgecilik (Fransa'nın Cezayir'i sömürgeleştirmesi) ve göç gibi olaylar sonucunda bu ülkelerde yaşayan toplumun ve kültürün çeşitlenmesine neden olmuştur.

Almanya için Alternatif (AfD) ve Ulusal Birleşme (RN) nin destekleyen sayısındaki artış bu kitlenin sosyo-demografik ve kültürel özellikleri açısından merak uyandırmaktadır. Bu bağlamda incelememiz sonucunda ulaştığımız veriler ışığında iki islam karşıtı aşırı sağ partinin seçmen profili karşılaştırması yapılmıştır.

İlk olarak seçmen profilini yaş faktörü bakımından ele aldığımızda görülmektedir ki siyasal serüveni uzun sayılmayan AfD'nin taraftarının yarısından fazlası 45 ile 69 yaş aralığındadır ve en genç ve en yaşlı yaş grubundan fazla oy alamamıştır. AfD, 25 ila 69 yaşları arasında% 12.8 ila% 15.4 arasında oldukça sabit bir seçmen potansiyeli harekete geçirirken, parti en genç ve en yaşlı seçmenlerde çok

daha az başarılı olmuştur (<https://www.bundeswahlleiter.de/en>, 2019). Fransız aşırı sağ lideri Marine Le Pen 18-24 yaş aralığındaki seçmen grubundan %21, 25-34 yaş aralığındaki seçmen grubundan %24, 35-49 yaş arası gruptan %29, 50-59 yaş aralığındaki seçmen grubundan %27, 60-69 yaş aralığındaki seçmen grubundan %19, 70 yaş ve daha üstü seçmen grubundan ise %10 oy almıştır(<https://www.franceculture.fr>, 2019). 2014 seçimlerinden itibaren bir yükseliş yaşayan Ulusal Birleşme(RN)' nin seçmen profilinin yaş ortalamasının daha genç olduğu söylemek mümkündür. Çünkü RN' nin seçmen profili kamuoyu araştırmaları sonuçlarından elde ettiğimiz verilere göre Fransa' da yapılan en sonki seçimde 35-49 yaş aralığındaki seçmen grubundan daha fazla destek gördüğü ortaya çıkmaktadır. AfD' nin en fazla destek aldığı yaş grubu ise 45-69 yaş aralığındaki seçmenlerden oluşmaktadır. Bu sonuçta Marine Le Pen' in genç seçmene yönelik daha fazla çalışma yapmış olmasının önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra Marine Le Pen 2011 yılında parti liderliğine geçmeden önce eski adıyla FN' nin lideri babası Jean Marie Le Pen'di. Daha önce değinildiği üzere eski lider Le Pen' in aşırı sağı radikal yapan aşırı söylemleri ve faaliyetleri destekleyenlerini büyük ölçüde kaybetmesine yol açmıştı. Bu bağlamda genç seçmenin eski radikal, rahatsız edici boyuttaki söylemlerden bihaber olması, RN' yi gençlerin yaşlı seçmene göre daha fazla tercih etmesindeki etken olarak gösterilebilir.

İkinci olarak seçmen profilini cinsiyet faktörü açısından incelediğimizde Almanya için Alternatif' in seçmen grubunun büyük kısmını erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Alman seçim görevlisi Georg Thiel' in hazırladığı rapora göre AfD kadın seçmeninin oranı % 9.2, erkek seçmenin oranı ise % 16.3' tür (Thiel, 2018: 5). Arada yaklaşık iki kat gibi bir fark bulunmaktadır. Bu durumda AfD kadın seçmenlere çok fazla hitap edememiş gibi durmaktadır. Ulusal Birleşme Partisinin seçmen profiline baktığımızda aradaki farkın bu kadar belirgin bir fark olmadığı görülmektedir. Geleneksel kuramlara göre aşırı sağ partilerin kadınların desteklemediği savunulmaktadır. Eski RN (FN)' nin söylemlerinde olduğu gibi kadın hakları savunuculuğu yapan sol partilerin eleştirilmesi ve daha gelenekçi bir tutum ile kadının rolünü önemsemeyen geleneksel aşırı sağ için haklı bir görüştür. Fakat Marine Le Pen' in politikaları gençlere seslendiği kadar kadınlara yönelik de onları

önemsediğini ifade eden mesajlar içermektedir. Bu bağlamda yapılan kamuoyu araştırmasında 2012 seçimlerinde kadın ve erkek seçmen arasında neredeyse hiçbir fark yoktur. 2012 yılında bir araştırma merkezinin yaptığı araştırma sonuçlarında ve 2017 seçimleri sonrası yapılan kamuoyu araştırmasında da %3-4 gibi bir fark ile erkek seçmenin kadın seçmene göre daha fazla olduğu kayıtlara geçmiştir. AfD' nin seçmen profilinde erkek seçmen kadın seçmene göre bariz bir fark ile üstünlük sağlarken Fransız Ulusal Birleşmesi'nde aynı durum görülmemektedir. Marine Le Pen seçim çalışmaları sırasında kadın vurgusunu sıklıkla kullanmış kendisini de bir anne bir kadın olarak tanımlamıştır. Fransız araştırmacı Eelco Harteveld' in belirttiği gibi sağcı politikacıların feminist idealleri benimsememelerine karşıt olarak sol partilerin kadınların işgücü piyasasındaki konumunu vurguluyor olmalarının kadınların ileri demokrasilerde solu daha çok tercih etmeleri söz konusudur(<https://qz.com/>, 2019). Fakat Marine Le Pen Fransız siyasetinde yeni kadınca söylemleri ile bu durumu değiştirmiştir.

Üçüncü olarak seçmen profilini eğitim düzeyi olarak ele aldığımızda AfD' ye 2017 Federal Meclis Seçimlerinde yükseköğrenim mezunlarının sadece % 7' sinin oy verdiği görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre liseden mezun olan kişilerin % 11'i, ortaokul mezunu kişilerin ise % 17' si AfD partisine oy vermiştir (<https://www.aargauerzeitung.ch>, 2019). AfD seçmeninin eğitim düzeyi hakkında söyleyebileceğimiz şey seçmen profilinin eğitim hayatını daha erken bırakan kişilerden oluşmasıdır. RN' nin seçmen profili için IPSOS' un yaptığı bir kamu oyu araştırmasının sonucunda cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olan Marine Le Pen' e daha düşük eğitim seviyesinde olan kişilerin oy verdiği, yüksek düzeyde öğrenim görmüş kişilerin ise Le pen'in rakibi Macron' a oy verdiği görülmektedir(Latrive,2017). İki partinin seçmen profilinde eğitim düzeyi açısından kıyasladığımızda müşterek paydada birleştikleri görülmektedir. Bu durum, literatürde yer alan, “düşük eğitim seviyesindeki kişilerin sağ partileri desteklediğini” savunan Matthew Goodwin' i görüşünü doğrular niteliktedir.

Dördüncü olarak seçmen profilini sosyal statü açısından incelediğimizde seçmenlerin hangi çalışma alanlarında yer aldıklarına bakılmalıdır. Alman seçmeni

meslek gruplarına göre ayrıldığında işçilerin %19' u, ofis çalışanlarının %10' u, memurların %9' u, serbest meslek ile uğraşanların %12' si Almanya' nın islam ve göçmen karşıtı Almanya için Alternatif' oy vermiştir (Arnett, 2017). Almanya için Alternatif' i destekleyen seçmenlerin büyük çoğunluğu işçilerden oluşmaktadır. Fransız toplumuna bakıldığında yapılan bir kamuoyu araştırmasının sonucuna göre; işçilerin % 45'i, vasıflı işçilerin % 36' sı, çiftçilerin % 32'si, , serbest meslek çalışanlarının % 30'u yönetici sınıfının % 16'sı Fransız aşırı sağı Ulusal Birleşme Partisine oy vermiştir (<https://www.ft.com>, 2019). Fransa ve Almanya' nın islam ve göçmen karşıtlığı üzerinden politikalar geliştiren iki partisi AfD ve RN'nin seçmen profili için aynı meslek grubunu kazandığı ifade edilebilir. Hem AfD hem RN' nin işçi kesiminin desteğini kazandığı ve işçilerin geleneksel olan sol eğilimlerinin değiştiği görülmektedir. Bu durum, 2008 ekonomik krizinden sonra güçlü ekonomilere sahip olmalarına rağmen bu krizden etkilenen Almanya ve Fransa' nın mevcut hükümetlerine verilen bir tepki olarak da açıklanabilir.

Son olarak seçmen profili karşılaştırmasında baz alınan unsur göçmenler, eşcinseller gibi azınlık grupları olarak seçilmiştir. Almanya ve Fransa'da göçmen karşıtı partilerin artan oy oranları ve bu minvalde hareket eden diğer sivil toplum kuruluşlarına geniş katılımların olması ile iki ülkedeki göçmen nüfusunun yüksek oranlarda olması çözülmesi gereken bir problemin varlığını göstermektedir. Federal İstatistik Dairesi' nden elde edilen verilere göre Almanya' daki göçmen kökenli seçmen sayısı yıldan yıla artmaya devam etmektedir. 2009 yılı federal meclis seçimlerinde 5,6 milyon olan göçmen sayısı 2013'te 5,8 milyon, 2015 yılına gelindiğinde ise 6 milyona ulaşmıştır. Ekonomik ve toplumsal problemler üzerinden sürdürülen göçmen karşıtlığı şiddet olayları ile sonuçlanan bir boyuta sürüklenmiştir. Özellikle Almanya' da daha aktif olan Pegida gibi oluşumlar yaşanan ülkesel problemlerin sebebinin göçmenlere atfederek "Yabancılar dışarı!" nidaları ile varlıklarını sürdürmektedir. Böyle bir atmosferde Almanya'nın göçmen karşıtlığı savunucusu siyasi parti AfD' nin azınlık gruplarından göçmen seçmenin oylarını alması beklenemez. Nitekim seçmen profili etnik köken olarak incelendiğinde sonuç şaşırtıcı değildir. Alman toplumunda göçmenler arasında en kalabalık grubu oluşturan Türkler AfD' yi tercih etmekte en az istekli olan gruptur. Rus kökenli

seçmenler Türk kökenli seçmene göre daha fazla tercih etme eğilimine sahipse de AfD' nin asıl seçmeni yerli Almanlardan oluşmaktadır. Rusların AfD hakkında Türkler' e göre daha fazla pozitif olmasının sebebinin islam karşıtlığı konusunda AfD ile ortak fikirleri benimsemesi olduğu düşünülebilir. Elbette AfD' nin seçim çalışmalarında, Rus kökenli göçmenlerin bulunduğu bölgede özel bir seçim kampanyası yürütmesinin de etkisi göz ardı edilmemelidir. Alman aşırı sağ partisi AfD' nin parti programında geleneksel aile modeli üzerine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda homofobik bir tutuma sahip olduğu bilinen partinin eşcinsellerden oluşan azınlık grubunun kamuoyu araştırmalarında % 7' sinden oy almış olması marjinal de olsa bir başarı olarak değerlendirilebilir (Aloğlu, 2017).

Fransa' nın göçmen karşıtı politikaları ile dikkat çeken siyasi partisi Ulusal Birleşme(RN)' nin azınlık gruplarından oy alabiliyor olması her ne kadar şaşırtıcı da olsa gerçektir. BBC News Paris' te yer aldığı üzere Marine Le pen islam karşıtı ve göçmen karşıtı söylemlerine rağmen Müslümanlardan da oy almayı başarmıştır (Astier, 2014). 2012 yılı seçimlerinin ilk turunda Fransa' daki Müslüman göçmen grubunun %4'ünden oy alan RN lideri Marine Le Pen 2015 bölgesel seçimlerinde de Müslüman seçmene yönelik seçim kampanyası yürütmüştür. Aynı şekilde 2012 seçimlerinde Fransa' da sayıca güçlü durumda olan Yahudi azınlık grubundan %13,5'i Fransa' nın islam ve göçmen karşıtlığı yapan partisi RN' ye destek vermiştir. Bir diğer azınlık grubu olan eşcinsel bireylerin de söz konusu islam karşıtlığı olduğunda RN' nin geleneksel ve tutucu bir parti olmasına rağmen RN' ye destek verdiği görülmektedir. Yapılan bir kamuoyu araştırması raporundan elde edilen veriye göre eşcinsel çiftlerin %32,5 gibi büyük bir çoğunluğu Fransız aşırı sağından yana oylarını kullanmışlardır (Mcpartland ve Beretta, 2017). AfD ve RN' nin azınlık seçmen gruplarından aldıkları oy oranları kıyaslandığında görülmektedir ki; RN AfD' den azınlık grubu seçmenlerinin desteğini kazanmak hususunda daha başarılıdır. Marine Le Pen den itibaren RN'nin söylemlerinin radikal boyuttan yumuşatılmış bir hale getirilmesi Fransız aşırı sağ partisinin başarısının arka planını oluşturmaktadır.

SONUÇ

İslamofobi olgusu özellikle Türkiye gibi Müslüman ülkeler için oldukça önem teşkil eden bir kavramdır. Bu konuyla ilgili literatür tarandığında çalışmaların sayısı yeterli görülmemektedir. “İslamofobi”, her ne kadar Runnymede Trust Raporu ile literatüre 1996 yılında dahil olmuş görece yeni bir kavrammış gibi dursa da tarihsel arka plana bakıldığında bu konunun bir Müslümanlara ve İslam dinine karşı bir önyargıdan veya korkudan ziyade, en iyimser tabirle rahatsızlık duyulan bir düşman olarak algılandığı gerçeği Martin Luther’ in eserlerine kadar eskiye dayandığı görülmektedir. Ekonomik, ideolojik, kültürel veya herhangi başka bir değışkene bağılı olarak yaşanan savaşlar neticesinde devletler ve toplumlar birbirleri üzerinde üstünlük kurma çabası içinde olmuşlardır. İnsanlık tarihinde yaşanan hiçbir gelişmenin birbirinden bağımsız olarak ilerlemeyeceğı herkes tarafından kabul edilen bir durumdur. Özellikle sınırların önemsiz bir hale dönüştüğü günümüz dünyasında ülkeler arasındaki etkileşimin boyutu daha fazla artmıştır. Yaşanan gerçek savaşlar yerini stratejik, daha soyut kapsamlı çatışmalara bırakmıştır. Huntington’ ın Medeniyetler Çatışması tezinde bahsettiğı gibi doğu ve batı arasında bir üstünlük kurma savaşı günümüzde daha belirgin bir hale gelmiştir. Ayrıca Huntington’ ın bir başka eserinde bahsettiğı bir düşman yaratma içgüdüsünün var oluşu yine çalışmamızın konusu ile bağlantılı olan bir düşüncedir. Huntington der ki: “İnsanların kendilerini tanımlamak için bir ötekine ihtiyacı vardır. Bir düşmana da gereksinimleri var mıdır?”(Huntington, 2014: 24). Bu soruya cevap olarak ise toplumların kendi içlerindeki birlik duygusunu korumak için bir düşman algısına ihtiyaç duyduklarını ve ürettiklerini ifade ederek devam etmektedir(Huntington, 2014: 261). Bu haklı düşünce günümüzdeki islamofobik olayların arka penceresini oluşturan bir nevi itiraf niteliğinde olduğu ifade edilebilir.

Günümüzde islamofobinin, İslam karşıtlığı haline getirildiğı, özellikle medyada sıkça bu konuyu körükleyen mesajların kullanılması ile Batı için İslamofobi adeta yeni bir düşman edinme aracı haline getirildi. Amerika ve Avrupa’ da meydana gelen farklı saldırılardan İslam dini ve Müslümanların maalesef tamamı sorumlu tutulmuş ve terörist yaftası ile karşı karşıya bırakılmış durumdadır.

İslamofobi ile ilgili çalışmaların yeterli sayıda bulunmaması da bu konu hakkında gerekli bilincin oluşması durumunu geciktiren bir faktördür. Fakat Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları vakfının son yıllarda üzerinde çalıştığı bir konu olması sevindirici bir gelişmedir. Bu raporlar incelendiğinde Avrupa ülkelerinde ikamet eden Müslüman göçmenlerin yaşadığı problemlerin daha somut bir şekilde görülmesine olanak sağlanmaktadır. SETA' nın Avrupa' da İslamofobi raporlarında yer alan ülkeler arasında Fransa ve Almanya'daki çok sayıda yaşayan Müslüman nüfusun da “öteki” oluşturulma konusunda hedef halinde olduğu görülmektedir.

2001' de yaşanan ikiz kule saldırılarından sonra Müslümanların Avrupa ülkelerindeki varlığından duyulan rahatsızlık daha fazla dile getirilmeye başlanmıştır. Fransa ve Almanya'da göçmenlerden duyulan rahatsızlık daha eski dönemlerde antisemitizm ile birleşmiş durumda iken günümüzde islamofobi ile entegre olmuş vaziyettedir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak herhangi bir devletin yaşadığı sorunlar diğer ülkeleri de etkilemektedir. Bu bağlamda son yıllarda yaşanan Avrupa ekonomik krizi ve mülteci krizi gibi meseleler Fransa ve Almanya gibi ülkelerde toplumsal ve siyasal açıdan bazı değişikliklere yol açmıştır. 1980'li yıllardan sonra yavaş yavaş önemini kaybeden ulus devlet anlayışı milliyetçi ve gelenekçi olan aşırı sağ ideolojisini de zayıflatmış duruma gelmişti. Özellikle Almanya'da ırkçı Nazi geçmişinden dolayı yok olmaya yüz tutmuş bir aşırı sağdan söz edilmekteydi. Aynı şekilde 6. güçlü ekonomiye sahip AB ülkesi Fransa' da da aşırı sağın en parlak dönemi değildi. Fakat 2014 yılına gelindiğinde bu durum değişim göstermeye başladı. Dolayısıyla Fransa ve Almanya'nın aşırı sağın yeniden yükseliş yaşadığı Avrupa ülkelerinden iki önemli örnek olduğu söylenebilir. Milliyetçilik temelinden dolayı kendi kültürünün daha üstün olduğunu savunan ve dolayısı ile çokkültürlü bir toplum anlayışına karşı duran aşırı sağ partiler son yıllarda mülteci krizinden sonra artan göç dalgaları ile söylemlerini göçmen ve İslam karşıtlığı üzerinden dile getirmektedirler. 2013 yılında Yunanistan' ın yaşadığı krizden dolayı Almanya' nın yardım etmesine karşı olan kurulduğu zamandan itibaren Euro ve AB'ye karşı durumdaki AfD 2017 seçimlerinde %12.6' lık bir oy kazanmıştır. Aldığı bu oy oranı ile Almanya' da aşırı sağın yükselişinin göstergesi olarak dikkat çekmeye başlamıştır. Uzun yıllardan sonra bir muhalefet partisi olarak da olsa federal meclise

girme başarısını göstermiş bir aşırı sağ parti olması hasebiyle oldukça önemli bir gelişmedir. Fransa'da uzun yıllar boyunca siyasi arenada sol partiler karşısında oldukça sönük kalan aşırı sağ parti Ulusal Birleşme (Ulusal Cephe)' nin son 5 yıldır oy oranında artış yaşadığı görülmektedir. Bu bağlamda bu iki aşırı sağ partinin yükselişinde, basamak olarak kullandığı belli ortak konular olduğu göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Şöyle ki dünyada yaşanan güncel ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmeleri nu partiler kendileri için seçmen kazanma için propaganda aracı olarak kullandıkları görülmektedir. Örneğin mülteci krizi sonrası Müslüman nüfusunda göç ve sığınma talepleri sonrası bu ülkelerde belli artışlar meydana gelmiştir. Bunun neticesinde 2011' de babasının liderlik koltuğuna oturan Marine Le Pen Fransız aşırı sağ geçmişindeki antisemitizm temelli söylemlerin yönünü islamofobik söylemlere doğru çevirmiş durumdadır. Almanya'da yükselen islamofobik saldırıların arkasında da AfD temsilcilerinin, toplum içinde nefret duygusunu körükleyen dışlayıcı sert tutumlarının payı oldukça fazladır. Bu iki parti Almanya ve Fransa' da yaşanan ekonomik sorunların göçmenler yüzünden ortaya çıktığını veya daha da arttığını sıklıkla dile getirmekte ve bu durumu parti programlarında göçmen karşıtı politikalar ile olarak dahil etmektedirler. Kendinden olmayana karşı negatif düşünceler besleme ve bunun neticesinde dışlayıcı tutumu benimsemiş aşırı sağ partilerin saf ırktan oluşan toplumun daha üstün olduğu inancına dayanmaktadır. Zaten farklı etnik kökene mensup bireyleri ülkelerinde fazlalık olarak gören bu düşünce yapısı mülteci krizini ve ekonomik krizin olumsuz yansımalarını kendi lehine kullanarak destekçi toplamayı da başarmış durumdadır.

Almanya ve Fransa' da son 5 yıldır parlak dönemlerini yaşamayan AfD ve RN' nin aynı ideolojiyi benimsemiş olmaları bu iki partiyi belli ölçüde benzer kılmaktadır. İki partinin de çokkültürlülük karşıtı olması göçmen karşıtlığını, islam karşıtlığını ve küreselleşme karşıtlığını politika ve söylemleri doğurmaktadır. Ayrıca iki partinin kesiştiği bir diğer nokta; Avrupa Birliği karşıtlığı konusudur. Bilindiği üzere İngiltere'nin AB' den ayrılmak için Brexit çıkışı AB' nin geleceği hakkında soru işaretlerinin oluşmasına yol açmıştır. Almanya ve Fransa'da iki İslam ve göçmen karşıtı parti kendi ülkeleri için Brexit çıkışı benzeri bir durumdan bahsetmektedirler. Avrupa ekonomik krizi öncesinde, 2007 yılında Fransızlar' ın %

62' si, Almanların da % 68' i Avrupa Birliği hakkında olumlu görüşlere sahip olduklarını ifade ederlerken 2013 yılında bu oran Fransa için % 41' e, Almanya için % 60 seviyesine düşmüştür(Stukes, 2013). Buradan anlaşılmaktadır ki Fransa Almanya' ya nazaran daha fazla AB karşıtlığına destekçi bulmaktadır.

AB karşıtlığı konusunda ortak olmalarına rağmen politikaların ve söylemlerine bakıldığında Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme Partisi arasında tutum bakımından bir sertlik farkı bulunmaktadır. İslam karşıtlığı konusunda da müşterek paydada buluşan iki aşırı sağ partinin üsluplarında yine bir farklılık söz konusudur. AB karşıtlığı konusunda Fransa daha sert bir tutuma sahip iken Almanya'da durum tam tersidir. Sosyal alanda islamofobik olaylarda yükseliş yaşanmasının yanı sıra siyasi arenada da aynı tutumun sergilendiğini parti programlarında yer vererek temsilci konumunda olan AfD ve RN' nin islam karşıtlığındaki görüşleri de belli ölçüde değişmektedir. İslam karşıtlığı üzerinden siyaset yapan Alman parti AfD islamın tamamen dışlanması gerektiğini savunmaktadır. Fransa' da islam karşıtlığı üzerinden siyasi alanda varlığını devam ettiren aşırı sağ parti RN ise islamın belli kurallara uyulduğu takdirde ülkede barınabileceğini ifade etmektedir. Kısacası Fransız aşırı sağ partisinin Almanya aşırı sağına göre daha yumuşak bir tavırda olduğu görülmektedir.

Almanya Alternatif Partisi ile Fransız Ulusal Cephesi arasındaki en belirgin farkı ise ekonomi alanındaki politikaları oluşturmaktadır. Alman ekonomisinin Fransız ekonomisine göre daha güçlü durumda olması bu durumun temel sebeplerindedir. İki aşırı sağ partinin büyük ortak noktalarının yanısıra farklılık yaşadığı durumların olduğu görülmektedir. Bu farklılıkları meydana getiren faktörler ise ülkesel ve bölgesel farklılıklardan kaynaklanmaktadır. İki ülke tarihine bakıldığında yönetim şekilleri, ulus anlayışları, devlet sistemleri açısından farklı dönemlerden geçmiştir. Nitekim tüm bu olaylar göz önüne alındığında hem sosyal hem ekonomik hem de siyasal alanda yansımalarının yaşanması doğal bir durumdur.

Almanya' da ve Fransa' da islam karşıtı aşırı sağ partilerin yükselmesine verdikleri destekler ile sebep olan seçmen grubu da oldukça önemli bir faktördür. Literatürde aşırı sağ partilerin seçmen grubuna bakıldığında kadınların erkeklere göre

daha az tercih eden kesim oldukları görülmektedir. Nitekim iki partinin seçmen grubunda da erkek sayısı daha fazladır. Bunun yanı sıra Alternatif Parti ve Ulusal Birleşme seçmenlerinin kültürel düzeylerini anlamak için mezun oldukları öğrenim derecelerini inceledimizde düşük profilli bir seçmen grubu ile karşılaşmıştır. Her iki partinin de seçmen grubunun büyük çoğunluğunu düşük gelirli seçmen kesim oluşturmaktadır. Dolayısı ile ekonomik krizin aşırı sağın yükselişindeki etkisinden biri olduğunu bu sonuçtan anlamak mümkündür. Ancak yaş grubu açısından bu iki partinin seçmen profili arasında farklılık olduğu görülmektedir. Almanyadaki İslam karşıtı parti AfD' nin seçmen grubunun yaş ortalaması Fransız İslam Karşıtı Parti RN' ye göre daha yüksektir. Bu durumda genç seçmen Almanya' ya nazaran Fransa' da popülist fikirlerden daha fazla etkilenerek siyasi eğilimlerini belirlediğini söylemek yanlış bir ifade olmayacaktır.

Çalışmanın temel çıkış noktasını oluşturan İslamofobi olgusu, aşırı sağ partilerin daha fazla güç kazanması ile birlikte doğru orantılı olarak yaygınlaşmaya devam etmektedir. Bu durum özellikle Avrupa ülkelerinde yaşamakta olan Müslüman gruplar için endişe verici bir meseleye tekabül etmektedir. Her ne kadar mağdur konumda olan olsalar da İslamofobinin ve İslam karşıtlığının önüne geçilebilmesi için yine Müslüman gruplara önemli görev düşmektedir. Örneğin İslamofobi ile mücadele adına çeşitli konferanslar, sempozyumlar düzenlenmeli, bu çalışmaların sayısı artırılmalı, konu ile ilgili daha fazla bilimsel çalışma ve rapor hazırlanarak mevcut durum iyi analiz edilip bu minvalde çözüm arayışları üretilmelidir. Avrupa toplumları içinde özellikle aşırı sağ kesim arasında daha fazla yer bulan İslamofobi ve İslam karşıtlığı her ne kadar yüzyıllar öncesine dayanan köklü ve yıkılması zor bir tarihe sahip olsa da günümüzde bilgi akışının daha kolay ve hızlı olmasının avantajı kullanılarak belli ölçüde değiştirilmeye, kırılmaya çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL**, Yusuf (2007). “Almanya ve İngiltere’deki Türkiye Kökenlilerin, Kültürel Kimlik Algılarının Karşılaştırılması”, **38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi) Bildiriler**, ss.1-20.
- AĞÇOBAN**, Sıddık (2016). “Dinsel Şiddet Bağlamında Seta’nın ‘Almanya’da İslamofobi 2015’ Raporunun Değerlendirilmesi”, **Bilimname Dergisi**, Sayı. 3, ss. 147-163.
- AKKAYA**, Adem (2016). ”Almanya’nın Zorunlu Tercihi: Mülteci Krizi Ekseninde Türk-Alman İlişkilerini Yeniden Düşünmek”, **Bölgesel Çalışmalar Dergisi**, Cilt.1, Sayı. 1, ss. 23-49.
- AKTAŞ**, Murat (2017). “AB Ülkelerinde İslamofobi ve Terörizm”, **Ombudsman Akademik Dergisi**, Yıl. 4 Sayı. 7, ss. 127-155.
- AKTAŞ**, Murat (2014). “Avrupa’da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi”, **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, Cilt.13, Sayı.1, ss.31-54.
- AKTÜRK**, Şener (2015). **Almanya, Rusya ve Türkiye’ de Etnisite Rejimleri ve Milliyet**, 1.Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- ALKAN**, M. Nail (2015). “ Avrupa’da Yükselen Irkçılık: Pegida Örneği”, **Akademik Bakış Dergisi**, Cilt. 8 Sayı. 16, ss.275-289.
- ALOĞLU**, Duygu (2017). “Almanya’daki Genel Seçim Öncesi Notlar (1)”, <http://kaosgl.org/sayfa.php?id=24301> (Erişim Tarihi:05.03.2019).
- ARAS**, İlhan ve Akın Sağıroğlu (2018). “Avrupa Aşırı Sağında Göçmen Karşıtlığı: Fransa ve Macaristan Örnekleri”, **Mukaddime Dergisi**, Cilt. 9, Sayı. Özel Sayı, ss.59-77.
- ARNETT**, Von George (2017). “Who Voted for Whom in This Year’s German General Election?”, <https://www.welt.de/english-news/article168984364/Who-voted-for-whom-in-this-year-s-German-general-election.html> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- ASTIER**, Henry (2014). “French National Front’s Black and Arab Supporters”, <https://www.bbc.com/news/world-europe-27446261> (Erişim Tarihi: 18.02.2019).
- AŞIKKUTLU**, Tülay (2009). “Uluslararası Korku: İslamofobyaya”, [www.academia.edu/6548400/Uluslararası Korku İslamofobyaya Sebepler ve Çözümler](http://www.academia.edu/6548400/Uluslararası_Korku_İslamofobyaya_Sebepler_ve_Çözümler) (Erişim Tarihi: 28.09.2017).
- AVCI**, Sümeyye (2017). “İslamofobi ve Sebepleri”, **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, ss.1-12.

- AYVAZ**, M. Erkut, (2017). “2017 Almanya Federal Meclis Seçimleri Sağ Popülizmin Normalleşme Tehlikesi”, **SETA Analiz**, Sayı. 216.
- BAYRAKLI**, Enes ve Kazım Keskin (2015). “Türkiye, Almanya ve AB Üçgeninde Mülteci Krizi” , **SETA Analiz**, Sayı 143, ss. 8-30
- BERROD**, Nicolas, (2017). “Front National Et AfD : Alliés Mais Profondément Différents”, <https://checkpointcharlie.cfjlab.fr/2017/02/19/front-national-et-afd-allies-mais-profondement-differents/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- BRELIE**, Hans ve Esra Olcaycan, (2018). “Almanya’ da Mülteci Karşılığı Yükseliyor”, <https://tr.euronews.com/2018/07/27/almanya-s-g-nmac-lar-art-k-ulkesinde-istemi-yor> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- CANATAN**, Kadir ve Özcan Hıdır (2007). “Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm”, ss.145-1878.
- CANVEREN**, Önder (2014). “Martin Luther’in İslam Ve Türkler Hakkındaki Değerlendirmeleri”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı. 42, ss. 151 164.
- CİCİOĞLU**, Filiz (2014). “Uzmanlar Fransa’daki Yerel Seçimleri Değerlendirdi”, <http://turksam.org/uzmanlar-fransa-daki-yerel-secimleri-degerlendirdi> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- CURTIS**, John, (2017). “The 2017 French Parliamentary Elections”, Commons Library Briefing, Number 21.
- ÇAHA**, Ömer (2011). **Fransa’ da İslam Karşıtlığı ve Laisizm**, 1. Baskı, Ankara : Kadim Yayınları.
- ÇAKIR**, Murat (2011). “Neoliberalizmin Egemenlik Aracı Sağ Popülizmavrupa’Daki Sağ Popülist Parti ve Hareketler”
- ÇÖPOĞLU**, Muhammed Onur (2017). “Avrupa’da Yükselen Popülist Aşırı Sağ Partiler: Özgürlükler ve Uluslar Avrupası (ENF) Grubu Üzerine Bir İnceleme” , **Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt. 4,Sayı. 7, ss.1 – 17.
- ÇÖTELİ**, Sami (2012). “Propaganda Ve İslamofobi’nin İngiliz Kitle İletişim Araçlarından Yansımaları”, **Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**, Sayı. 33, ss. 1-17.
- DELORİ**, Mathias (2015). “Ağlayamayacağımız Ölümler”, **Ümran Dergisi**, ss.8-10.
- DERDİYOK**, Bilge (2014). “Danimarka’da Müslüman Göç Tartışması”, <http://turksam.org/danimarka-da-muslumansiz-goc-tartismasi> (Erişim Tarih 24.04.2018).

- DUYMAZ**, Erkan (2015). “Dini Sembol Ve Kıyafet Sınırlamalarında İki Farklı Yaklaşım: İnsan Hakları Komitesi Ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Devletlerin Uluslararası Yükümlülükleri Bakımından Tahlihi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt. 64, Sayı. 4, ss. 1113-1160.
- EKİCİ**, Mehmet (2013). “11 Eylül 2001 Öncesi ve Sonrası İslamofobi”, https://www.academia.edu/6644369/Islamifobi_from_Before_2001_and_After_2001 (Erişim Tarihi: 25.04.2018).
- ELAHI**, Farah ve Omar Khan (2017). “Islamophobia: Still A Challenge For Us All”, <https://www.runnymedetrust.org/projects-and-publications/equality-and-integration/islamophobia.html> (Erişim Tarihi:23.09.2018).
- ER**, Tuba ve Kemal Ataman (2008). “ İslamofobi ve Avrupa’da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine”, **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt 17, Sayı.2, ss. 747-770.
- EREN**, Selvi (2017). “ Kazanan Sağcı Popülist Söylemlerin Nedenleri Ve Etkileri: Fransa Ve Hollanda Örneği”, **İKV Değerlendirme Notu**.
- ERYÜCEL**, Ertuğrul (2019). “Almanya’da Göç ve Yeni Irkçılık Tartışmaları”, **İGÜ SBUİ E-Bülten**, No:11.
- FIRESTONE**, Reuven (2010). “İslamofobi ve Antisemitizm: Tarihi Seyir ve İmkânlar”, **Arhces Quarterly**, Cilt. 4,Sayı. 7, ss. 2-13.
- GOERRES**, Achim, Dennis C. Spies ve Staffan Kumlin (2018). “The Electoral Supporter Base of the Alternative for Germany”, **Swiss Political Science Review**, pp.1-24.
- GOERRES**, Achim, Sabrina J. Mayer and Dennis C. Spies (2018). “Alike at the Core, Different at the Margins: a Comparative Analysis of Party Preferences Between Immigrant and Native Voters at The 2017 Bundestag Election”, <http://achimgoerres.de/wp-content/uploads/2018/12/Goerres-Mayer-Spies-Immigrant-Voting-Germany-2017-Bundestag-20181128.pdf> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- GOODLIFFE**, Gabriel (2016). “From Political Fringe Topolitical Mainstream The Front National And The 2014 Municipal Elections in France French Politics”, **Culture & Society**, Vol. 34, No. 3 , pp. 126-146
- GÖRGÜLÜ**, Seyfican (2018). “2008 Ekonomik Krizi Sonrası Avrupa'da Siyasi Tercihlerin Ülkelerdeki Ekonomik Etkileri”, **Social Sciences Studies Journal**, Vol. 4, Issue. 20, pp. 2678-2689.
- HUNTINGTON**, Samuel P. (2017). **Medeniyetler Çatışması**, 12. Baskı, İstanbul: Vadi Yayınları.

- HUNTINGTON**, Samuel P. (2004). **Biz Kimiz?**, Türkçe 1. Baskı, İstanbul: İyi İşler Yayınları.
- KAISER**, Bianca ve Ayhan Kaya (2017). “Küresel Finansal Kriz, Mülteci Krizi ve İslamofobizm Bağlamında Türkiye - AB İlişkileri”, <http://ataum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/360/2018/12/Kaiser-ve-Kaya-30.-Yil-Armagani.pdf> (Erişim Tarihi: 18.02.2019).
- KALLIS**, Aristotle (2014). “The Radical Right In Contemporary Europe”, **SETA Analysis**, No. 13.
- KARABEL**, Sibel (2017). “Avrupada Aşırı Sağ Tehdidi”, <http://www.bilgesam.org/incele/5705/-avrupa-da-asiri-sag-tehdidi/#.XK4v99IzblU> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- KARAMAN**, Fikret (2016). “Batı Medyasında İslam ve Hz. Muhammed (sav) Tasavvuru” ,**İslam ve Batı Uluslararası Yanlış Algılar ve Doğru İslam Sempozyumu Bildirileri**, ss.152-173.
- KARKIN**, Veysel ve Önder Yazıcı, (2015). “Arap Baharının Suriye’ ye Yansıması ve Türkiye’ ye Sığınan Mülteciler(Gaziantep Örneği)”, **Eğitim ve Toplum Dergisi**, Cilt. 4, Sayı. 12, ss. 201-213.
- KARSLI**, Necmi (2013). “İslamofobi’nin Psikolojik Olarak İncelenmesi” , **Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Cilt. 13, Sayı. 1, ss.75-100
- KEÇECİ**, Fatih (2017). “Uluslararası Göç ve Aşırı Sağ”, <https://perspektif.eu/2017/09/01/ulusasiri-goec-ve-asiri-sag/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- KESKİN**, Kazım ve Hacı Mehmet Boyraz (2017). “Fransa’da Aşırı Sağın Yükselişi ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri”, **SETA Analiz**, Sayı. 200.
- KONGAR**, Emre (2016). **Küresel Terör ve Türkiye**, 1. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- KUMAR**, Deepa (2016). **İslamofobi İmparatorluğun Siyaseti**, Çev. Işıl Alatlı, 1. Baskı, İstanbul: Pınar Yayınları.
- LATRIVE**, Florent (2017). “Age, Diplôme, Revenus... Qui A Voté Macron? Qui A Voté Le Pen?”, <https://www.franceculture.fr/politique/age-diplome-revenus-qui-vote-macron-qui-vote-le-pen> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- LEBOURG**, Nicolas (2012). “Marine Le Pen, The Radical Right And French Islamophobia - Part II”, <https://www.opendemocracy.net/en/opensecurity/marine-le-pen-radical-right-and-french-islamophobia-part-ii/> (Erişim Tarihi: 25.03.2019).

- LEWANDOWSKY**, Marcel (2014). “Alternative für Deutschland (AfD) : A New Actor In The German Party System”, https://www.researchgate.net/publication/268513057_Alternative_fur_Deutschland_AfD_A_New_Actor_in_the_German_Party_System (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- LEWICKI**, Alexandra (2017). “Almanya’da İslamofobi”, **SETA 2016 Ulusal Raporu**, Sayı. 219, ss. 7-23.
- MARTIN**, Elise Sain (2013). “Profile Analysis The Front National: Model For The Radical Right?”, POL 7979 Research Paper.
- MCPARTLAND**, Ben and Eisabeth Beretta (2017). “Who are the millions of French voters backing Marine Le Pen?”, <https://www.thelocal.fr/20170425/who-are-the-eight-million-voters-expected-to-back-le-pen> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- MUDEDE**, Cas (1996). “The War of World Defining The Extreme Right Party Family”, **West European Politics**, Volume.. 19 Number. 2, pp. 225-248.
- ORHAN**, Duygu Dersan (2013). “Ortadoğu’nun Krizi Arap Baharı ve Demokrasinin Geleceği”, **Atılım Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt. 3, ss. 17-29.
- ÖNER**, Selcen (2014). “Avrupa’da Yükselen Aşırı Sağ Yeni ‘Öteki’ler Ve Türkiye’nin AB Üyeliği” , **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, Cilt.13, Sayı. 1, ss.163-184.
- ÖZDEMİR**, Hakan ve Selahaddin Bakan (2016). “Ulus Devletin Oluşumu ve Sorunları Açısından Almanya ile Fransa’nın Karşılaştırılması”, **Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt. 5, Sayı. Ek sayı, ss.19-58.
- ÖZDEMİR**, Ömer Behram (2012). “Fransa’da İslamofobik Söylemin Ana Akımlaşması ve Arap Baharı’nın Etkisi”, ss.450-462.
- ÖZDEMİRKIRAN**, Merve, (2018). “Kronik 2017 Fransa Cumhurbaşkanlığı Seçimleri”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt. 72, Sayı. 3, ss. 805-813.
- ÖZER**, Ahmet (2007). “11 Eylül, Bölünen Dünya, Huntington ve Çatışma”, **Uluslararası İnsan Bilimler Dergisi**, Cilt. 4 Sayı. 2, ss.1-23.
- RAY**, Michael (2017). “National Front”, <https://www.britannica.com/topic/National-Front-political-party-France> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- ROSKIN**, Michael G. (2013). **Çağdaş Devlet Sistemleri**, 4. Baskı, Ankara: Adres Yayınları.
- SAMUR**, Hakan (2017). “Avrupa’nın Önyargılarının ve Çelişkilerinin Bir Sonucu Olarak İslamofobi”, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, Cilt. 15, Sayı. 29, ss.147-173.

- SHARAFULLİNA**, Aliya (2015). "İslamofobi ve Sebepleri", <http://www.academia.edu.tr> (Erişim Tarihi:28.09.2017).
- SONGÜLEN**, Zeynep ve Selvet Çetin, (2011). "Avrupa'nın Kendine Dönen Silahı: Dışlayıcılık ve Ayrımcılık", **Stratejik Düşünce Enstitüsü Analiz**, ss.3-35.
- SOYTÜRK**, Mehmet (2018). "AfD Örneğinde Almanya'da Siyasi Irkçılık ve İslamofobi", **Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi**, Cilt. 9, Sayı. 16, ss. 1442-1463.
- STOCKEMER**, Daniel and Abdelkarim Amengay (2015). "The voters of the FN under Jean-Marie Le Pen and Marine Le Pen: Continuity or change?", **French Politics**, Volume. 13, Number. 4, pp. 370–390
- STOCKEMER**, Daniel (2017). "The Front National In France Continuity and Change Under Jean-Marie Le Pen And Marine Le Pen", **Springer International Publishing**.
- STUKES**, Bruce (2013). "Fransa-Almanya: Farklı Dünyaların Ülkeleri", https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/05/130514_pew_ab_anket (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- ŞAN**, Mustafa Kemal ve İrfan Haşlak (2012). "Asimilasyon ile Çokkültürlülük Arasında Amerikan Anaakımını Yeniden Düşünmek", **Akademik İncelemeler Dergisi** ,Cilt. 7, Sayı. 1, ss.29-54.
- TAŞDELEN**, Ali Rıza (2017). "Fransa' da Birinci Milliyetçi Cephe", <https://www.aydinlik.com.tr/kose-yazilari/ali-riza-tasdelen/2017-subat/fransa-da-birinci-parti-milli-cephe> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı**, (2014). "2014 Avrupa'da Türkiye Kökenlilere Yönelik Irkçı ve Yabancı Düşmanlığı İçerikli Eylemler 2014 Yılı Raporu".
- THIEL**, Georg (2018). "Repräsentative Wahlstatistik zur Bundestagswahl 2017", https://www.bundeswahlleiter.de/dam/jcr/9d64fb87-0d12-478b-88ed-df4b6ad0e2a1/btw17_rws_pk_statement.pdf (Erişim Tarihi: 05.02.2019).
- UZUNÇAYIR**, Cihan (2014). "Göçmen Karşıtlığından İslamofobiye Avrupa Aşırı Sağı", **Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi**, Cilt. 2, Sayı. 2, ss. 131-147.
- VATANDAŞ**, Selim (2016). "Avrupa'ya Göçmen Akışı ve Türkiye'de Göç Politikaları", **Bilgi Analiz Dergisi**, Sayı. 3, ss.1-19.
- VORLANDER**, Hans (2015). "Wer Geht Warum Zu PEGIDA-Demonstrationen? Präsentation der Ersten Empirischen Umfrage Unter PEGIDA-Teilnehmern", <http://tu-dresden.de/aktuelles/news/Downloads/praespeg> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

- WEISSKIRCHER**, Manès and Lars Erik Berntzen (2018). “Remaining on The Streets. Anti-Islamic PEGIDA Mobilization and Its Relationship to Far-right Party Politics”, <https://www.researchgate.net/publication/329707510> (Erişim Tarihi: 18.02.2019).
- YARDIM**, Müşerref (2014). “Le Pen’ leşen Fransız Laisizmi”, **Perspektif Dergisi**, Sayı. 233, ss.13-15.
- YARDIM**, Müşerref (2016). “Fransa 2015 Seçimleri Ulusal Cephe’nin Zaferi: Söyledikleri ve Söylemedikleri”, <https://perspektif.eu/2016/01/11/ulusal-cephenin-zaferi-soyledikleri-ve-soylemedikleri/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- YARDIM**, Müşerref (2017). “Göç ve Entegrasyon Politikaları Işığında Fransa’da Toplumsal Kabul”, **Göç Araştırmaları Dergisi**, Cilt:32, Sayı:2, ss. 100-137.
- YAVUZCAN**, İsmail H. (2007). “Almanya’da İslamofobi” , ss.309-328 https://www.academia.edu/30629786/Almanya'da_Islamofobi (Erişim Tarihi:16.08.2018).
- YILMAZ**, Mustafa Selim (2017). “ Bir Terimin Arkeolojisi: Antisemitizmin Teolojik ve Politik Tarihi”, **Cumhuriyet İlahiyat Dergisi**, Cilt. 21, Sayı. 2, ss. 1181-1216.
- YOUNES**, Anna Esther (2016). “Islamophobia in Germany National Report 2015”, **SETA European İslamophobia Report 2015**, ss. 179-198.
- YOUNES**, Anna Esther (2017). “Islamophobia In Germany National Report 2017”, **SETA European İslamophobia Report 2017** , pp. 247-282.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://akademikperspektif.com/2014/12/05/islamofobi-2/> (Erişim Tarihi: 20.05.2018).
- <https://batiraporu.com/islamofobi/fransiz-asiri-sagci-le-pen-ap-secimlerinde-islam-karsiti-mesajlarla-oy-istiyor/> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/antisemitism?series=48595> (Erişim Tarihi: 10.05.2018).
- <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/victims-of-the-nazi-era-nazi-racial-ideology?parent=tr%2F10962> (Erişim Tarihi: 05.03.2019).
- <http://gocvakfi.org/avrupada-musulman-nufusu-artiyor/> (Erişim Tarihi: 16.12.2018).
- <https://medium.com/@sumdepony/the-class-composition-of-voters-for-front-national-a-french-far-right-party-2cf41b00b085> (Erişim Tarihi: 27.01.2019).

<https://medyascope.tv/2017/09/25/almanyayi-tedirgin-eden-asiri-sagci-afd-hakkinda-her-sey/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

<https://qz.com/926336/le-pen-is-slowly-destroying-the-consensus-that-soft-hearted-women-vote-left/> (Erişim Tarihi:28.01.2019).

<https://p.dw.com/p/2hUXz> (Erişim Tarihi: 23.03.2019).

<https://perspektif.eu/2016/05/01/afd-islam-anayasaya-aykiri/> (Erişim Tarihi: 27.01.2019).

<https://rassemblementnational.fr/le-projet-de-marine-le-pen/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

<https://tr.euronews.com/2019/04/11/fransiz-asiri-sagci-le-pen-ap-secimlerinde-kuranye-basortusu-mesajlariyla-oy-istiyor> (Erişim 21.04.2019).

<https://www.aargauerzeitung.ch/ausland/wer-sind-die-waehler-der-afd-woher-kommen-sie-und-wo-wohnen-sie-131747059> (Erişim Tarihi: 25.01.2019).

<https://www.afd.de/grundsatzprogramm> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

<https://www.ahaber.com.tr/dunya/2018/04/02/avrupanin-islamofobi-raporunda-korkunc-gercekler> (Erişim Tarihi:18.05.2018).

<https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/04/le-pen-support-young-voters-170415161404170.html> (Erişim Tarihi: 28.01.2019)

<https://www.aljazeera.com/news/2015/09/france-la-pen-anti-muslim-incitement-150922151418194.htm> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

<http://www.almanyabulteni.de> (Erişim Tarih: 10.05.2018).

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150615_suriye_multeci_avrupa (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

<https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2015/01/150113> (Erişim Tarihi:18.12.2018).

https://www.bundeswahlleiter.de/en/info/presse/mitteilungen/bundestagswahl--2017/02_18_pm_repr_wahlstatistik.html (Erişim Tarihi: 26.01.2019).

<https://www.btg-bestellservice.de> (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<https://www.diyamet.tv/avusturya-da-islamofobi-raporu> (Erişim Tarihi:18.05.2018).

<https://www.dw.com/tr/siyasetin-yeni-akt%C3%B6r%C3%BC-be%C5%9F-maddede-afd/a-40665558> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

<https://www.etimolojiturkce.com> (Erişim Tarihi: 24.04.2018).

- <https://www.franceculture.fr/politique/age-diplome-revenus-qui-vote-macron-qui-vote-le-pen> (Erişim Tarihi: 05.03.2019).
- <http://www.gocvakfi.org/tag/islamofobi/page/5/> (Erişim Tarihi:18.05.2018).
- <http://www.ihvanlar.net/2016/05/31/amerikada-islamofobi-ve-nefret-gercegi/> (Erişim Tarihi:18.05.2018).
- <https://www.haberler.com/amerika-da-camilere-islamofobik-mektuplar-yagiyor-9951100-haberi/> (Erişim Tarihi:18.05.2018).
- <https://www.haberler.com/fransa-daki-multeci-sayisi-300-u-buldu-8235267-haberi/> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- [https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Lesresultats/Municipales/elecresult_MN2014/\(path\)/MN2014/FE.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Lesresultats/Municipales/elecresult_MN2014/(path)/MN2014/FE.html) (12.03.2019).
- <https://www.ipsos.com/fr-fr/1er-tour-presidentielle-2017-sociologie-de-lelectorat> (Erişim Tarihi:15.02.2019).
- https://www.lemonde.fr/societe/article/2016/08/24/les-photos-d-une-femmecontrainte-d-enlever-son-voile-a-nice-suscitent-emoi-et-incomprehension_49_87497_3224.html (Erişim Tarihi: 08.03.2019).
- <http://www.mfa.gov.tr/almanya%20-kunyesi.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).
- <http://www.musulmans-dans-les-classes-pour-robert-menard,1388473.php> (Erişim Tarihi: 24.03.2019).
- <https://www.nbcnews.com/news/world/french-elections-marine-le-pen-backed-quiet-army-women-n748136> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- <https://www.unhcr.org/tr/12301-suriyedeki-catismalar-gelismis-ulkelere-yapilan-siginma-basvurularinin-artisinda-rol-oynuyor.html> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- <http://www.perspektif.eu/2018/06/01/hollandada-ayrimcilik-karsisinda> Erişim Tarihi:10.05.2018).
- <https://www.sabah.com.tr/dunya/2015/12/26/fransada-musulmanlaracirkin-saldiri> (Erişim Tarihi:06.05.2018).
- <http://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/11-eylul-saldirilari-115> (Erişim Tarihi:25.05.2018).
- <https://www.thelocal.fr/20170425/who-are-the-eight-million-voters-expected-to-back-le-pen> (Erişim Tarihi: 05.03.2019).
- <https://www.thestar.com> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

<https://www.timeturk.com/abd-den-avrupa-ya-islamofobik-yardim/haber-66629>
(Erişim Tarihi:18.05.2018).

<http://www.tuicakademi.org/hollandada-islamofobi> (Erişim Tarihi:18.05.2018).

<http://www.turksam.org/tr/makale-detay/905-danimarka-da-muslimansiz-goc-tartismasi> (Erişim Tarihi: 24.04.2018).

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

Öz Geçmiş

1993 yılı Denizli doğumlu olan Sümeyye Nur Demirkaya, ilk öğrenimini 2000-2008 yılları arasında Denizli’de Dördeylül İlköğretim Okulu’ nda aldıktan sonra 2008 yılından itibaren Konya ilinde yaşamaya başlamıştır. 2008-2012 yılları arasında Muhittin Güzelkılınç Anadolu Lisesi’ nde lise öğrenimini tamamlamıştır. 2012-2016 yılları arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde lisans eğitimini tamamlamış ve 2016 yılından itibaren lisanüstü öğrenimini Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı/ Bilim Dalı’ nda devam ettirmektedir.